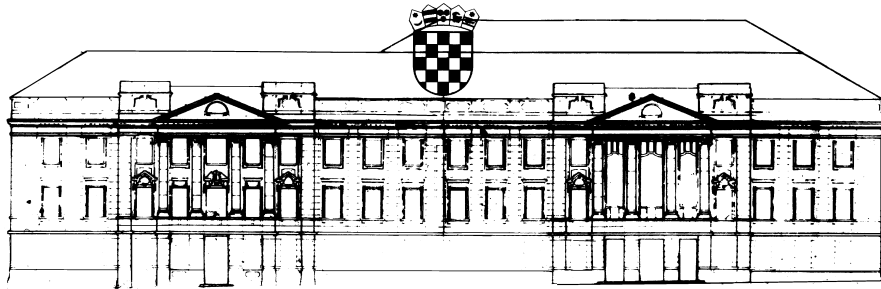

izvješća HRVATSKOGA SABORA

ISSN 1845-9404

GODINA XVII.

BROJ 451

ZAGREB, 20. X. 2006.

20. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

Republika Hrvatska

Pučki pravobranitelj Ombudsman

Pučki Pravobranitelj - Ombudsman
Opatiška 4
10000 Zagreb
T: 385 1 48 51 855
F: +385 1 63 03 014
E: ombudsman@net.hr

naslovnica

o pučkom pravobranitelju i njegovim ovlastima

Na sjednici Hrvatskog sabora, održanoj 30. studenoga 2004., za pučkog pravobranitelja izabran je Jurica Malčić, dipl. iur., a njegovim zamjenicima Željko Thür, dipl. iur., Branko Tinodi, dipl. iur. i Dejan Palić, dipl. iur. (objavljeno u "Narodnim novinama, broj 70/2004, od 5. prosinca 2004. godine).

Ustavom Republike Hrvatske pučki pravobranitelj je određen kao opunomoćenik Hrvatskog sabora. Pučki pravobranitelj štiti ustavna i zakonska prava građana pred tijelima državne uprave i tijelima s javnim ovlastima.

Pučki pravobranitelj je neovisan i samostalan u svom radu. Nitko mu ne smije davati upute i naloge za njegov rad.

Pučki pravobranitelj nema ovlasti štiti ustavna i zakonska prava građana u sudskim predmetima (u građanskim, parničnim i izvanparničnim te kaznenim stvarima), već isključivo u upravnim predmetima.

(javne ustanove, fondovi i slično) ili djelatnici u tim tijelima. Pored toga, pučki pravobranitelj

Ministarstvu pravosuđa:
reguliranje besplatne pravne pomoći odvjetnička tarifa
OSCE izvješća za 2006. godinu - Izvod

PUČKI PRAVOBRANITELJ U 2005. GODINI

- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O SIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNOJ SLUŽBI REPUBLIKE HRVATSKE <i>Zaokružen sigurnosni sustav Republike Hrvatske</i> V. Žugaj	3	- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE REPUBLIKE POLJSKE O SURADNJI NA PODRUČJU SPRJEČAVANJA OD PRIRODNIH I TEHNIČKIH KATASTROFA TE UKLANJANJU NJIHOVIH POSLJEDICA A. Favro	27
- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O KATZALIŠTIMA <i>Kazalište u suvremenijim zakonskim okvirima</i> M. Kozar	11	- IZVJEŠĆE O RADU PUČKOG PRAVOBRANITELJA ZA 2005. GODINU <i>Poduzeti mjere za učinkovitiji rad uprave</i> D. Krmpotić	27
- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU IZMJENA I DOPUNA KONVENCIJE O FIZIČKOJ ZAŠTITI NUKLEARNOG MATERIJALA A. Favro	19	- IZVJEŠĆE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U MIROVNOJ MISIJI U AFGANISTANU (ISAF), OD 16. KOLOVOZA 2005. DO 1. OŽUJKA 2006. GODINE <i>Visoke ocjene i pohvale hrvatskim mirovnjacima u Afganistanu</i> V.Žugaj	32
- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU MEĐUNARODNE KONVENCIJE ZA REGULACIJU KITOLOVA A. Favro	19	- IZVJEŠĆE MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA J.Šarlija	34
- PRIJEDLOG ZAKONA O UGOSTITELJSKOJ DJELATNOSTI <i>Minimalne uvjeti za ugostiteljske objekte ujednačiti s europskim</i> I. Čerkez; A. Favro	20	- IZVJEŠĆE MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA O ZAHTEJUVU ZA ODOBRENJE POKRETANJA KAZNENOG POSTUPKA PROTIV ZASTUPNIKA BRANIMIRA GLAVAŠA <i>Odobrenje za pokretanje kaznenog postupka</i> J.Šarlija	34
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOBIT A. Favro;	23	IZVJEŠĆE O RADU HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI U 2005. GODINI <i>Radu Akademije i pohvale i pokude</i> M. Krakić	43
- KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU MEMORANDUMA O FINANCIRANJU USUGLAŠENOG IZMEĐU EUROPSKE KOMISIJE I VLADE RH O DODJELI POMOĆI IZ INSTRUMENTA ZA PRETPRISTUPNU STRUKTURNU POLITIKU ZA SLIJEDEĆU MJERU: REHABILITACIJA ŽELJEZNIČKE PRUGE NA DIONICI VINKOVCI-TOVARNIK-DRŽAVNA GRANICA ZA VUKOVARSKO-SRIJEMSKU ŽUPANIJU, ISTOČNA SLAVONIJA, HRVATSKA A. Favro	25	- IZBORI, IMENOVANJA - RAZRJEŠENJA A. Favro	44
- PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O OSNIVANJU EUROPSKOG LABORATORIJA ZA MOLEKULARNU BIOLOGIJU A. Favro	26		

PRIKAZ RADA:

- DVADESETE SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 10, 11, 12, 17, 18, 24, 25, 26. I 31. SVIBNJA TE 1, 2, 6, 7, 8. I 9. LIPNJA 2006.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O SIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNOM SUSTAVU REPUBLIKE HRVATSKE

Zaokružen sigurnosni sustav Republike Hrvatske

Zastupnici Hrvatskog sabora na 20. sjednici proveli su raspravu o **Konačnom prijedlogu zakona o sigurnosno-obavještajnom sustavu Republike Hrvatske**. Klubovi zastupnika podnijeli su više amandmana na predloženi zakonski tekst, ali je glasovanje odbačeno. Zastupnik Šime Lučin dodatno je obrazlagao amandmane koje je podnio Klub zastupnika SDP-a, te upozorio da ne može prihvatiti obrazloženja i amandmane od predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske. Smatra da bi se time stvorio presedan, a podsjetio je i na Poslovničke odredbe kojima se određuje rasprava o amandmanima u pisanom obliku. Ocijenio je ujedno da se radi o važnim pitanjima kojima se uređuju mjere tajnog prikupljanja podataka. Predsjedavajući je zaključio sjednicu, konstatirajući da se za sada neće glasovati o navedenom amandmanu, kao ni o podnijetom zakonskom prijedlogu.

O PRIJEDLOGU

U ime Vlade Republike Hrvatske kao predlagatelja, uvodno izlaganje podnijela je državna tajnica u Ministarstvu pravosuđa, **Snježana Bagić**.

Iznijela je nadu da će se realizirati najava kojom bi se predmetni zakonski tekst prihvatio konsenzusom. Podsjetila je da se ovim tekstom na jednom mje-

stu zaokružuje sigurnosno-obavještajni sustav Republike Hrvatske, definiraju agencije, međusobni odnosi i ovlasti, te propisuje nadzor nad njihovim radom. Novinu predstavlja ujedinjenje dviju agencija u jedinstvenu sigurnosno-obavještajnu agenciju, SOA.

Ravnomjernije korištenje sredstava i infrastrukture

Ovim se pristupom omogućuje bolji djelokrug rada čitave službe, ravnomjernije korištenje postojećih sredstava i infrastrukture, bolji rad i edukacija kadrova, razmjena informacija, te zaštita Republike Hrvatske i njenih građana od svih mogućih ugroza. To između ostalog uključuje prikupljanje informacija i borbu protiv terorizma, organiziranog kriminala, kao i svih drugih teških ugrožavanja temeljnih ljudskih prava. Osim toga, donekle je promijenjen i djelokrug rada budući da Agencija sada može djelovati i u inozemstvu te poduzimati aktivnosti prema vojnim osobama i izvan vojnog segmenta. Formira se i definira djelokrug rada Zavoda za financijsku sigurnost, te izdvaja operativno-tehnički centar čiji će samostalni rad biti nastavljen u okvirima protuobavještajne agencije. Treba upozoriti, nastavila je predstavница predlagatelja, da je pojačan i nadzor od parlamentarnog Odbora za unutarnju politiku i naci-

onalnu sigurnost, a zadržan je i građanski nadzor nad radom službi. U Konačni prijedlog zakona unesena su i predložena nomotehnička, sadržajna i jezična poboljšanja, a u tom su pravcu uvažene primjedbe i sugestije pojedinih odbora i zastupnika Hrvatskog sabora. Posebno veliku pozornost pobudio je dio koji se odnosi na građanski nadzor, odnosno ovlasti Vijeća za nadzor sigurnosnih službi. Uvažene su pojedine primjedbe kako bi se dodatno ojačala pozicija Vijeća, a uvažena je i primjedba Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Promijenjen je izričaj u članku 110. stavak 8. gdje se navodi da će predstavnik ovog Vijeća „sudjelovati“, umjesto prijašnjeg „može sudjelovati“, kada se traži mjera nadzora. Obrazložila je zatim i pojedine ostale dijelove predloženoga teksta kao i primjedbe i sugestije koje su uputili saborski odbori i pojedini zastupnici. Nije međutim, prihvaćen prijedlog nekih zastupnika koji su predlagali da se ide dalje u statusu operativno-tehničkog centra, kao ni pojedini dijelovi koji bi doveli do neprimjerenog poskupljenja rada ovih službi. Objasnila je zatim i dijelove teksta kojima se uređuje tajno prikupljanje podataka, te nadzor i tehničko snimanje u unutrašnjosti objekta, izlistavanje telefonskih brojeva, kao i situacije u kojima je potrebno prethodno nabaviti nalog Vrhovnog suda. Objasnila je zatim razloge zbog

kjih predlagatelj nije mogao prihvatiti pojedine sugestije, a koje se odnose na promjenu imena Agencije, te zahvalila svim zastupnicima koji su uložili trud kako bi se dobio što precizniji i kvalitetniji zakonski tekst. Ujedno je pozvala zastupnike da podnošenjem amandmana utječu i poboljšaju predložena zakonska rješenja prije samog glasovanja. Uslijedila su dva ispravka netočnog navoda.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja, uslijedila su dva ispravka netočnog navoda. Zastupnik **Ante Markov (HSS)** ocijenio je da se ne bi povećali ukupni troškovi u slučaju osnivanja agencije Operativno-tehničkog centra (OTC-a), budući da ionako postoje materijalna sredstva i ljudski resursi. Zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** ocijenio je da Vijeće za građanski nadzor neizostavno mora imati pravo i neposrednog nadzora. Predsjedavajući je zatim pozvao predstavnike radnih tijela da uzmu riječ i obrazlože iznijete stavove.

U ime Odbora za unutarnju politiku, govorio je predsjednik ovog radnog tijela, zastupnik **Ivan Jarnjak**. Obrazložio je stav Odbora u kojem je većina zastupnika Saboru predložila donošenje predloženog zakonskog teksta. U nastavku su govorili predstavnici klubova parlamentarnih stranaka, a prva je riječ uzela zastupnica **Đurđica Adlešić**.

Govoreći u ime **Kluba zastupnika HSLS-a** naglasila je potrebu da se pronađe odgovarajući omjer između zaštite nacionalnih interesa i poštivanja demokratskih dostignuća. Smatra ujedno da se određene nepreciznosti i slabosti predloženoga teksta još uvijek mogu popraviti podnošenjem amandmana. Međutim, predloženi dijelovi zakona glede zaštite ljudskih prava i privatnosti u pojedinim segmentima predstavljaju korak unazad. Upozorila je da se predlaže ukidanje pojedinih demokratskih dostignuća koja su po važećem Zakonu zagarantirana. Određene slabosti se prvenstveno zrcale u prijedlogu da se isključi Vrhovni sud u odobravanju nekih mjera tajnog prikupljanja podataka. Nedopustivo je ujed-

no, da za tajni nadzor komunikacijskih usluga nije potreban pisani nalog Vrhovnog suda prije započinjanja tih mjera ili najkasnije u roku od 24 sata. Ocijenila je da se svi navedeni propusti mogu popraviti amandmanima. Osim toga, ograničena prava u provođenju nadzora Vijeća za građanski nadzor, predstavlja još jednu kariku koja vodi smanjenju zaštite ljudskih prava, pa u tom smislu treba mijenjati članke 109. i 110. predloženoga teksta.

Utvrditi postupanje suca Vrhovnog suda prilikom tajnog prikupljanja dokumenata.

Sugerirala je zatim da se u članku 36., stavku 2. utvrdi postupanje suca Vrhovnog suda prilikom tajnog prikupljanja dokumenata. Založila se za ukidanje bilo kakvog vida zloporabe ili nepriličnog i neprofesionalnog ponašanja djelatnika sigurnosno-obavještajnih agencija prema građanima. Obrazložila je i potrebu disciplinskih mjera u slučaju narušavanja zakonskih odredbi, te zatražila od predlagatelja da se očituje o usklađenosti predloženih mjera s preporukama Vijeća Europe i Venecijanske komisije. Bez prihvatanja predloženih amandmana zakon nije prihvatljiv, a bit će ga teško ionako prihvatiti, zaključila je zastupnica Adlešić.

Izbjeći ranije slabosti i propuste službe

U ime **Kluba zastupnika IDS-a** govorio je zastupnik **Damir Kajin** koji je uvodno govorio o strukturi i opsegu rada obavještajno-nadzornih službi. Ukazao je i na ranije slabosti, te prisluškivanje medijskih i političkih djelatnika, koje se pomalo počinju uklanjati dolaskom gospodina Karamarka na čelo ovog aparata. Pojedinci su se ranije bavili čak i poslovima oko skrivanja Haaških optuženika, dilanjem dokumenata, a koji puta i narkotika, ali se dosta toga promijenilo od 2000. godine. Usprkos imperativima vremena koji traže

nadzor nad pojedinim rizičnim situacijama, moramo voditi računa o ustavnosti postupanja i čuvanju privatnosti građana, ocijenio je zastupnik Kajin. I sam se založio za konzultacije i odobrenje koje služba mora osigurati s Vrhovnim sudom u navedenim mjerama praćenja i prisluškivanja. Upozorio je da djelatnici službe nerijetko postupaju u skladu s pravilnicima u kojega nemaju pravo uvida čak ni zastupnici, a ne na temelju zakona. Ukazao je zatim i na slabosti zakonskog teksta u kojemu se propisuju okolnosti zapošljavanja pripadnika službe, zalažući se za transparentan postupak kojim bi se osujetila pojedina naštimavanja radnih mjesta unutar ostalih službi državne uprave. Smatra da je predloženi zakonski tekst za sebe i svoje potrebe pisala obavještajna zajednica, ali Sabor ima dužnost da skrbi o slobodama i građanskim pravima. Upozorio je da djelatnici službe ne smiju biti bez odgovarajućeg nadzora i kontrole, ocjenjujući da svakako treba ojačati poziciju i ulogu Hrvatskog sabora koji ima nadzornu funkciju nad obavještajnim službama. Današnja pozicija medija i informatizacija svih poslova mijenja i drugačije definira ranije tajne poslove i operacije, a postavljaju se i novi prioriteti.

Promijeniti postojeće formulacije oko žalbi zbog mogućeg kršenja ljudskih prava.

Treba snažnije nadzirati problematiku koja se tiče gospodarskog kriminala i ratnih zločina, umjesto da se prate i notiraju postupci novinara i ostalih medijskih djelatnika, upozorio je zastupnik Kajin. Na kraju je istaknuo da se moraju vratiti raniji standardi nadzora, jer se ovakav zakonski prijedlog nikako ne može prihvatiti.

Za ispravak netočnog navoda javila se zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** koja je upozorila na lapsus, odnosno da se službe ne bi trebale baviti kriminalom i ratnim zločinima, već poslovima otkrivanja i suzbijanja navedenih djelatnosti. Imajući na umu

ovaj ispravak, za riječ se javio i zastupnik **Pero Kovačević (HSP)**, precizirajući da je potrebno spriječiti organizirani gospodarski kriminal.

Prijedlog uputiti na treće čitanje

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorio je zastupnik **Šime Lučin** kojega je donekle iznenadila brzina koja je dovela do drugog čitanja. Smatra da zakonski tekst nije doživio neke značajnije promjene u odnosu na prvo čitanje, pa Klub zastupnika SDP-a neće podržati predloženi tekst ukoliko se ne usvoji 17 podnijetih amandmana. Upozorio je da se ovim prijedlogom traži liberalizacija tajnih mjera i postupaka oko prikupljanja podataka, a istovremeno smanjuje postignuta razina nadzora nad radom tajnih službi. Iako je državna tajnica naglasila da su mjere uperene protiv kriminalaca i terorista, uloga Sabora odnosi se na zaštitu građanskih prava i ljudskih sloboda svih građana. Analizirao je zatim i soluciju da se pristupi trećem čitanju, pa da se ovaj tekst razmotri zajedno s komplementarnim Zakonom o informacijskoj sigurnosti, Zakonom o tajnosti podataka i Zakonom o provjerama. Iznio je zatim i pojedine konkretne primjedbe, osvrćući se na tekst članka 30. kojim se utvrđuju okolnosti ulaženja u nečiju bazu podataka. Situacija oko tajnog snimanja i praćenja treba se realizirati tek uz prethodno odobrenje sudskih tijela, pa bi svakako trebalo promijeniti postojeće formulacije vezano za žalbe zbog mogućih kršenja ljudskih prava. Analizirao je zatim i dijelove pojedinih amandmana koje je podnio Klub zastupnika SDP-a, te na kraju apelirao da se unaprijede već postignuti standardi kojima se uređuje rad obavještajno-sigurnosnih službi.

Zastupnik **Ante Markov** iznio je stavove i ocjene **Kluba zastupnika HSS-a**, te ocijenio da se radi o izuzetno značajnoj temi. Ne bi trebalo pristupati s političkih aspekata već urediti važne segmente i postupanja tajnih službi koje se mogu zrealiti i na gospodarski, društveni i sigurnosni sektor čitavog druš-

tva. Trebamo dakle svi skupa pronaći rješenja koja su optimalna i najbolja, te primjereno urediti ovu materiju. Iznoseći šest poglavlja koje je ocijenio ključnima, zastupnik je upozorio i na potrebu da se zaštite i sami čuvari sustava koji imaju pravo na podnošenje žalbe i prigovora u slučaju premještanja u neko drugo tijelo državne uprave. Govoreći o Operativno-tehničkom centru za nadzor komunikacija, založio se za njegovu samostalnost i vlastitu infrastrukturu, te objedinjavanje postojećih ljudskih resursa. Govorio je zatim i o potrebi da se uredi i preciziraju poslovi ovlasti Agencije, okolnosti davanja naloga za prisluškivanje građana, primjena mjera tajnog nadzora telekomunikacija, te izlist telefonskih poziva. Predložio je Vladi da ocijeni i razmotri upućene amandmane kako bi se usvojio što kvalitetniji zakonski tekst kojim bi se postigli ciljevi zaštite, uz istovremeno jamčenje utvrđenih prava svim građanima.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik Kovačević koji je zatražio da se govori do kraja otvoreno, te podsjetio na nekoliko opće poznatih slučajeva kršenja prava od djelatnika obavještajnog sustava.

Bez obzira na pojedine slabosti i nepreciznosti, predloženi zakonski tekst predstavlja jedan iskorak unaprijed u svojoj domeni.

Zastupnik **Nikola Vuljanić** govorio je u ime **Kluba zastupnika HNS-a**, te izrazio skepsu oko želje da se predmetni zakonski tekst usvoji konsenzusom. Iznio je zatim i neke od argumenata koji su ga ponukali na ovakvu ocjenu. Nespornom smatra činjenicu da se ovim zakonskim prijedlogom uređuje osjetljivo područje, budući da se radi i o poslovima sigurnosti države. Treba međutim voditi računa i o činjenici da se javlja zabrinutost građana koji su u nedavno prošlim vremenima imali loša iskustva sa tajnim službama i postupanjima njihovih djelatnika. Stoji konstatacija da

je u nekoliko posljednjih godina došlo do profesionalnijeg i korektnijeg rada čitave službe, ali na žalost nisu postignuti očekivani i traženi rezultati oko zaštite građana od organiziranog kriminala. U podnijetom zakonskom prijedlogu ima puno dobrih rješenja koja se odnose na tehničku organizaciju službi, ali je potrebno učiniti dodatne napore oko nadzora rada tajnih službi od strane utvrđenih institucija sustava.

Ocijenio je da su klubovi u pojedinih segmentima dali dosta slične amandmane imajući prije svega na umu civilni aspekt nadzora unutar Vijeća. Prije je to dosta dobro funkcioniralo, jer su postojali određeni kanali za žalbu u slučaju da je dolazilo do zlorabe, a svakako treba urediti da Hrvatski sabor i nadležno radno tijelo redovito dobiva ju polugodišnje ili godišnje izvješće. U svakom slučaju, trebalo bi prihvatiti iznijete izmjene kao i prijedloge koje su upućivali raniji govornici, ocijenio je zastupnik Vuljanić, konstatirajući da se u postojećoj proceduri ne bi trebalo žuriti, jer nam je svima u interesu kvalitetno zakonsko rješenje.

Ukoliko se usvoje podnijeti prijedlozi, a poglavito oni koji se odnose na okolnosti civilnog nadzora, Klub zastupnika HNS-a spreman je prihvatiti predloženi Zakon. Predsjedavajući je zatim istaknuo da je proteklo vrijeme za prijavu rasprava u trajanju od 10 minuta, te pozvao zastupnika **Vladu Jukića** da iznese ocjene i stavove **Kluba zastupnika HSP-a**.

Njega su malo začudile brojne primjedbe koje su uputile uglavnom osobe koje su svojedobno radile unutar obavještajno-sigurnosnog sustava, pa se logično postavlja pitanje i njihovih motiva. Ukoliko je po ovom pitanju došlo do određenih političkih dogovora različitih aktera na našoj političkoj sceni, onda to nikako nije dobro. Iznio je zatim kratku kronologiju oko rada obavještajno-sigurnosnog aparata, uključujući i njegov značajan doprinos u Domovinskom ratu. Bez obzira na pojedine slabosti i nepreciznosti, ocijenio je da predloženi zakonski tekst ipak predstavlja jedan korak unaprijed, a za takvu ocjenu ima

i dosta argumenata. Iznio je zatim pojedina iskustva o ovoj problematici koja je stekao kao zastupnik i član Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost. Nije dobro što su pojedina pitanja koja su se razmatrala na sjednicama radnih tijela, odmah sutradan imala svoj odjek na naslovnica dnevnih novina. Ocijenio je istovremeno da je ovakva praksa nepojmljiva u europskim, dobro uređenim i demokratskim sustavima. Upozorio je na značaj ovih službi koje štite suverenitet svake države, a sve više imaju zadataka i na globalnoj razini. Govoreći o civilnom nadzoru nad radom službi, upozorio je da pojedini stavovi variraju ovisno o tome da li se nalaziš u opoziciji ili u strukturama vladajuće administracije.

Hrvatska treba osnažiti vlastiti zaštitni mehanizam za borbu protiv mogućeg terorizma.

Podržao je prijedloge kojima se uvode strukturalne izmjene i reorganiziraju tajne službe, ocjenjujući da je za naše potrebe u potpunosti dovoljno postojanje po jedne službe. Ove će se izmjene pozitivno reflektirati i na racionalizaciju poslovanja, a zasigurno odraziti i na efikasnost rada službi. Smatra međutim da pozicija OT centra nije do kraja definirana. Međutim, prije svega važno je da obavještajno-sigurnosni sustav obavlja svoje temeljne zadaće i u svakom segmentu zaštiti vitalne hrvatske interese, zaključio je zastupnik Jukić. Podnijeli smo i vlastite prijedloge, te namjeravamo sudjelovati u raspravi prilikom donošenja amandmana, ali se nećemo protiviti donošenju ovoga Zakona.

Zastupnik **Ivan Jarnjak** iznio je na kraju stavove **Kluba zastupnika HDZ-a** najavljujući podršku u trenutku glasovanja. Ovim se tekstom stvaraju preduvjeti za učinkovitiji i kvalitetniji rad sigurnosnih službi, a time se ujedno jamči sigurnost svih naših građana od postojećih prijetnji i ugroza, te funkcioniranje ustavno-pravnog sustava. Kada se govori o nekom zakonu, treba imati

u vidu njegovo cjelokupno funkcioniranje, pa se ne mogu prihvatiti riječi pojedinih zastupnika da su službe dilale dokumente ili drogu, te skrivali Haaške optuženike. Možda je bilo pojedinačnih slabosti i propusta, ali ne možemo generalno optuživati službu i ljude koji su dali značajan doprinos tijekom Domovinskog rata i sve ih proglasiti dilerima.

Svugdje u svijetu javljaju se određene devijacije i propusti, ali ukoliko bi se prihvatio čitava paleta upućenih amandmana, takav bi zakon bio potpuno nefunkcionalan i neprimjenjiv. Pozvao je Vladu da se očituje o podnijetim amandmanima i prihvati one prijedloge koji su kvalitetni, a zastupničke klubove da prihvate i podrže podnijeti zakonski tekst. Skrenuo je pozornost na dinamične i dramatične promjene koje se odnose na aspekt globalne sigurnosti, upozoravajući na spektar novih ugroza i prijetnji. Cilj ovoga zakona ne može se iscrpljivati samo u nadzoru, već treba ostaviti prostora i za sprječavanje pojedinih zlouporaba i potencijalnih prijetnji. Ponovno se osvrnuo na značajan doprinos sigurnosnih službi tijekom Domovinskog rata, iznoseći i vlastita iskustva iz tog dramatičnog perioda kada se stvarala i branila država. Ukoliko je bilo propusta i zlouporaba to treba procesuirati, a ne slabiti i kritizirati čitav sigurnosni sustav. Nagovijestio je nove promjene koje će uslijediti nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju i NATO savez, ocjenjujući potrebnim da se osnaži vlastiti zaštitni mehanizam namijenjen za borbu protiv terorizma.

Hrvatska kao tranzitna i turistička zemlja mora štiti vlastite interese i imovinu, jer kod nas dolaze milijuni ljudi zajedno sa svojim obiteljima i očekuju sigurnost u svakom pogledu. Smatra da nisu utemeljene ocjene kako svaka vlast voli štiti svoje interese, već se mora brinuti za opstojnost dobrog sustava i interese zajednice i same države. Objedinjavanje sigurnosnih službi ocijenio je pozitivnim ocjenama, tražeći ujedno da se postigne kompatibilnost u slučaju potrebe suradnje sa stranim državama unutar već navedenih eurointegracija. Istaknuo je zatim proceduru koja

je dovela do nedavnog uhićenja neovlaštenih proizvođača oružja, ističući potrebu tajnih mjera nadzora i u ostalim sličnim situacijama. Potrebno je osigurati sustav žalbe u slučaju povrede građanskih prava, ali ovaj Zakon bi trebalo prihvatiti, imajući povjerenja u naše službe i želju da se zadrži, pa i podigne razina sigurnosti u Republici Hrvatskoj, zaključio je zastupnik Jarnjak.

Sigurnosne službe trebale bi u svom radu obuhvatiti i zaštitu vitalnih interesa na području gospodarstva i privatizacije.

Govorio je zatim i o detaljima koji se odnose na izbor predsjednika Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost. Smatra da se sve navedene situacija bez obzira ne neke ranije propuste, moraju rješavati u ozračju međusobnog povjerenja i dobre namjere kojoj je cilj da se u Hrvatskoj postigne sigurnost.

U ime **Kluba zastupnika SDSS-a** govorio je zastupnik dr.sc. **Milorad Pupovac** koji je i sam potvrdio potrebu da se postojeće službe koordiniraju i objedine. Pri tome se nikako ne smije zanemarivati potreba da se osiguraju demokratski mehanizmi oko nadzora rada sigurnosnih službi. Smatra ujedno da je zadovoljen minimum potreba da ravnatelj službi podijeliti odgovornost sa još jednom osobom oko izrade pravilnika o unutrašnjem ustrojstvu i radu službi. Istovremeno je niz rasprava i diskusija potaknut pitanjima ovlasti Vijeća za civilni ili građanski nadzor nad radom tajnih službi. Značajna stvar bi se dogodila da je opozicija dobila većinu, neovisno o samom predsjedavajućem, jer bi upravo to predstavljalo suštinsku promjenu. Istaknuo je zatim i potrebu da se uredi postupanje sa starom dokumentacijom, a pogotovo onom koja je prikupljena mimo zakonskih normi. Ovu bi građu trebalo uništavati komisijski i u skladu sa određenim protokolom. Kako bi se spriječila zlouporaba, potrebno je urediti da se mjere prikupljanja podata-

ka, praćenja i prisluškivanja provode tek nakon odobrenja Vrhovnog suda, odnosno nadležnog tijela. Predložio je da se u tom smislu uredi članak 33., točka 1., 2. i 3. kojim se uređuje ova problematika.

U tom bi slučaju Klub zastupnika SDSS-a pristupio ovom zakonskom prijedlogu kao poboljšanom i kao nečemu što predstavlja dobru osnovu za glasanje, zaključio je zastupnik Pupovac.

Zastupnik dr.sc. **Krešimir Čosić (HDZ)** upozorio je na stalnu promjenjivost globalne sigurnosne situacije. Govorio je zatim o najavljenim potrebama da se spriječe neodgovorno ponašanje pojedinaca u sigurnosnim službama, ocjenjujući da ovakvih situacija nažalost uvijek ima, a najčešće se radi o osobama bez odgovarajuće profesionalne izobrazbe i etike. Zato je potrebno ustrajati na kvalitetnoj profesionalnoj selekciji, te unaprijediti profesionalizam i kvalitetu rada ovih službi. Podsjetio je zatim na pojedine NATO standarde koji se odnose na ovo područje, a potreba za uslugama ove službe najbolje se uočavaju na sustavu izgradnje zajedničke sigurnosti na opasnom terenu. Upozorio je istovremeno i na neke oblike globalnih izazova, od kojih je izdvojio ilegalnu trgovinu i terorizam koji se financira na nedopustivi način. Sigurnost neke zemlje ili šire zajednice, može se ugroziti i nekim vidovima energetskih odluka ili izmjenama uobičajenih koridora za transport i isporuku energenata. Slični su utjecaji mogući i na polju gospodarstva i privatizacije, pa je potrebno da se sigurnosne službe bave zaštitom navedenih resursa. U protivnom se ne bi trebali iznenaditi da za pet ili deset godina konstatiramo da su energetski resursi i infrastruktura u Republici Hrvatskoj prešli u druge ruke, zaključio je zastupnik Čosić.

Zastupnik **Tomislav Čuljak (HDZ)** ocijenio je da predloženi zakonski tekst po razini nadzora, slijedi moderna zakonska rješenja ostalih europskih zemalja. Isto tako, Hrvatska kao zemlja kandidat za članstvo u NATO savezu ne smije imati rješenja koja bi se sutra pokazala kao prepreka za sudjelovanje u najosjetljivijim operacijama. Određene prijepore oko članka 110. ocijenio je pretežno

politički motiviranima, koji istovremeno služe za ubiranje poena zbog tobožnje zaštite građana od djelovanja tajnih službi. Podsjetio je da i navedeni zakonski prijedlog predviđa tri razine zaštite, pa se uvijek može realizirati određeni nadzor nad radom i postupcima sigurnosnih službi. Ne bi trebalo podlijegati prijedlozima koji bi rezultirali otežanim djelovanjem operativnog rada ovih službi, a postojeći mehanizmi u potpunosti zadovoljavaju sve demokratske kriterije nadzora. Zaključno je konstatirao potrebu da se podrži donošenje Zakona o sigurnosnim službama.

U rad službi u prošlosti, nerijetko su se upletala i očekivanja sumnjivih poslovnih ljudi i njihovih privatnih interesa.

Zastupnik **Niko Rebić (HDZ)** podsjetio je na ratno vrijeme kada su ove službe podnijele veliki teret u obrani Republike Hrvatske. Nakon pobjede u Domovinskom ratu dolazi do organizacijske i kadrovske promjene i stvaranja novih sigurnosno-obavještajnih službi. Ne treba osporavati da je tijekom proteklog vremena bilo i određenih zloporaba i negativnosti u radu, pa su se propisi neprekidno usavršavali i preciznije uređivali pojedine segmente rada ovih službi. Međutim, one su u svim dosadašnjim etapama bile oslonjene na potrebu da se obrane i zaštite interesi nacionalne sigurnosti. Predloženim zakonskim tekstom stvoreni su svi preduvjeti za uspješno djelovanje hrvatskih obavještajnih agencija i suprotstavljanje svim vrstama sigurnosnih rizika u budućnosti, upozorio je zastupnik Rebić.

Prvi je put u jednom zakonu zaokružen čitav sigurnosno-obavještajni sustav, njegove bitne odrednice, postojeća infrastruktura, te ujedinjena protuobavještajna i obavještajna agencija u jednu agenciju. Te su mjere bile potrebne da se osigura zaštita nad terorističkim organizacijama i organiziranim gospodarskim kriminalom. Analizirao

je zatim najvažnije segmente predloženog zakonskog teksta, te se založio za nadzor i svođenje mogućnosti zloporabe na najmanju moguću mjeru. Ocijenio je ujedno da je pooštrena stegovna odgovornost djelatnika službe i utvrđena demokratska procedura za izbor članova Vijeća za građanski nadzor. Budući da se radi o modernom zakonu koji će koristiti i odgovarati našim potrebama u budućem vremenskom periodu, potrebno ga je podržati, zaključio je zastupnik Rebić.

Zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** ocijenio je da je predloženi zakonski tekst oblikovan unutar obavještajne zajednice, a ta je konstatacija uočljiva i prema numeraciji stranica. Razumljivo je da službe traže što širi prostor i veće ovlasti, ali potrebno je da Sabor uredi upravo ona poglavlja koja su najvažnija, a odnose se na zaštitu ljudskih i građanskih prava svakog pojedinca. Potrebno je da Vijeće za građanski nadzor stvarno i suštinski obavlja svoju ulogu, a ne da konstatacije šalje iz jedne u drugu instituciju. Upozorio je zatim na pojedine situacije kada je u nedavnoj prošlosti dolazilo do raznih zloporaba unutar redova službe, pa treba poduzeti sve mjere da se ovakve situacije u budućnosti ne ponavljaju. Ne smije se otežavati operativni rad službe, ali moramo biti svjesni činjenice da je bilo prodavanja i lošeg postupanja sa povjerljivim podacima i transkriptima prisluškivanih osoba. Vijeće za građanski nadzor mora u potpunosti obavljati svoje poslove, jer se time osiguravaju minimalni preduvjeti za zaštitu građanskih prava, zaključio je zastupnik Kovačević.

Zastupnica **Vesna Škare-Ožbolt (DC)** ocijenila je da Vlada ovim zakonskim prijedlogom pokušava konačno uspostaviti jedan improvizirani sigurnosno-obavještajni sustav. Ovdje naravno ima dobrih i loših dijelova, a pozitivno je što se predlaže osnivanje Ureda Vijeća nacionalne sigurnosti kao stručnog tijela za stvarni nadzor nad radom tajnih službi. Njime saborski Odbor za unutrašnju politiku i nacionalnu sigurnost i Vijeće za građanski nadzor, dobivaju stručni servis za svoj rad, pa bi se

mogla prekinuti dosadašnja praksa oko pojedinih propusta u radu. Činjenica da će Ured dobivati izvještaje o radu tajnih službi i slati ih predsjedniku Republike Hrvatske i premijeru Vlade, predstavlja jamstvo da će izvještaji biti ozbiljniji i stručniji od dosadašnjih. Analizirala je zatim kadrovsku strukturu unutar Ureda Vijeća nacionalne sigurnosti, te upozorila na potrebu osnivanja obavještajne akademije jer bi se time najefikasnije osujetile zloporabe. Među slabosti predloženog dokumenta na prvo je mjesto istaknula njegovu nekonzistentnost. To je posljedica činjenice da ne postoji Zakon o nacionalnoj sigurnosti koji utvrđuje točan sadržaj i ciljeve nacionalne sigurnosti. Bilo je i dosta slučajeva u nedavnoj prošlosti da su se u rad službi uplitali priučeni i sumnjivi poslovni ljudi zbog realizacije ili zaštite vlastitih privatnih interesa. Postavila je i pitanje zbog čega HDZ mora predsjedavati nadležnim Odborom do parlamentarnih izbora, nudeći istovremeno odgovor da se u pozadini kriju mogućnosti zloporabe tajne službe u političke svrhe.

Osvrnula se zatim i na rad Vijeća za nadzor tajnih službi ukazujući i na vlastito negativno iskustvo koje je imala sa obavještajnom zajednicom nakon podnošenja predstavke. Ukazala je ujedno i na nekoliko čvrstih indicija kada je došlo do nezakonitog uhođenja i prisluškivanja, a o tome su svojedobno opširno obavještavale i dnevne novine. Još uvijek čekam službeni odgovor o tom slučaju, naglasila je zastupnica Vesna Škare-Ožbolt, ocjenjujući da i ove situacije objašnjavaju model na osnovu kojega funkcioniraju tajne službe. Predloženim zakonskim tekstom nije zadovoljna i predlaže da se provede treće čitanje.

Zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** nastavila je kako sama kaže na mjestu gdje je svoju raspravu zaključio prethodni govornik. Smatra da iznijeti primjer dobro ilustrira kako teku stvari kada se radi o čistom političkom obračunu. Međutim, pored obračuna na vrhu političke scene, zabrinjava činjenica da i obični građani imaju negativna iskustva sa ovim službama. Zbog više negativnih iskustava sa radom tajnih

službi u bližoj i daljoj prošlosti, potrebno je da saborski zastupnici pažljivo analiziraju svaki novi zakonski prijedlog kojim se uređuje ova materija. Smatra ujedno da bi Ministarstvo pravosuđa kao resorno ministarstvo trebalo prvo reagirati kada se omalovažava sudska vlast, a suci Vrhovnog suda proglašavaju preprekama u efikasnosti rada sigurnosno-obavještajnog sustava. Međutim, njegov položaj u Vladi je takav da se očito ne mogu izboriti za drugačiju poziciju, a to nikako nije dobro. Upozorila je zatim na situacije oko preleta pojedinih stranih zrakoplova, a da tajne službe o takvim pojavama nemaju nikakvih saznanja. Osvrnula se ujedno i na pojedina upozorenja koja su se čula na sastancima nadležnih radnih tijela, na Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Uočava se da predlagatelj pazi da bude zadovoljena samo forma, te da nema povjerenja u sudsku vlast koju nastoji maksimalno izolirati. Upozorenjem da su se ozbiljni propusti događali i na području kadrovske politike, zastupnica Ingrid Antičević-Marinović zaključila je svoje izlaganje.

Usprkos promijenjenim okolnostima, Hrvatska vojska i dalje će imati veliku ulogu u zaštiti granica i u mirovnim misijama.

Za riječ se zatim javio zastupnik **Tomislav Tomić (HDZ)**. Racionalnije organiziranje civilne i vojne obavještajne zajednice, predstavlja jamstvo da će se osigurati veća učinkovitost, smanjiti troškovi, te osigurati kvalitetniji rad službi. Ovim se prijedlozima ujedno uvode jednostavniji postupci, analiziraju aktualne sigurnosne prijetnje, te obavlja nadzor nad radom službi. Posebno je pozdravio činjenicu da se izdvaja Operativno-tehnički centar jer se time jamči racionalnost i funkcionalnost sustava, te korištenje postojeće infrastrukture za potrebe rada policije, Državnog odvjetništva i USKOK-a na području borbe protiv korupcije i organiziranog kri-

minala. Vijeće za nacionalnu sigurnost dobiva i širi djelokrug rada jer mu se u nadležnost stavlja mogućnost rasprave i procjene obavještajne i sigurnosne prijetnje, a razmatra i pitanja iz djelokruga pojedinih ministarstava i drugih državnih tijela.

Moramo ujedno imati službe koje su u okviru međunarodne suradnje na bilateralnoj, regionalnoj i multilateralnoj razini, osposobljene za prikupljanje i razmjenu podataka u borbi protiv terorizma. Time se ujedno određuje naša individualna, ali i zajednička sigurnost, upozorio je zastupnik Tomić. I on se založio za depolitizaciju, profesionalizaciju te kontinuirano školovanje i odabir stručnih kadrova, jer se time najbolje osigurava ostvarivanje zadanih ciljeva i kvaliteta rada sukladno postavljenim standardima. Na osnovu iznijetih činjenica, smatra da svakako treba podržati donošenje predloženog zakonskog teksta.

Zastupnik **Josip Đakić (HDZ)** ukazao je da se predloženim zakonom nastoje ukloniti uočene slabosti i nedostaci u postojećem Zakonu. Istovremeno se radi na harmonizaciji sa postojećim svjetskim i europskim normama i stvaranju okvira za učinkovito i zakonito ostvarivanje sigurnosnih interesa Republike Hrvatske. Doraduju se mjere i procedura u slučaju da se zakonito poseže za odobravanjem tajnih mjera praćenja i nadzora nad telekomunikacijama. Uz brigu oko zakonitosti postupanja, sigurnosne službe moraju se voditi i potrebom operativne brzine i krajnje učinkovitosti. Ovakvi postupci i rješenja kojima se suptilno uravnotežuju i optimalno pomiruju interese učinkovitosti i zaštite prava građana, predstavljaju krajnji cilj i naših službi. Ukazao je zatim i na pojedine nedorečenosti i sporne situacije u primjeni zakona, od kojih su se pojedine čak generirale u javne afere, a koje su sigurno naštetile ugledu, profesionalnoj diskreciji i sigurnosti zaposlenika. Poučen ovakvim iskustvima, predlagatelj u podnijetom tekstu upozorava građane na njihova prava, pa ne stoje neke od konstatacija kako su ove službe omražene od strane građana. Omraženost postoji zbog metoda rada bivših službi poput

KOS-a i UDB-e, istaknuo je zastupnik Đakić.

Ovim se Zakonom na cjeloviti način uređuje sigurnosno-obavještajni sustav Republike Hrvatske, a tekst definira sve međusobne odnose, te smjer, ustrojstvo i funkcioniranje sigurnosnih službi. Analički se zatim osvrnuo na pojedine zadatke ovih službi, te na postojeći operativni i tehnički instrumentarij koji stoji na raspolaganju zaposlenicima. Ujedno je ocijenio da postoji vrlo pouzdani sustav nadzora na izvršno-stručnoj, sudskoj, parlamentarnoj i građanskoj ili civilnoj razini. Posebno treba napomenuti da je ovaj zakonski prijedlog potpuno usklađen sa standardima sigurnosno-obavještajnih sustava zemalja Europske unije i članica NATO saveza. Sve su to činjenice zbog kojih i mi neosporno trebamo podržati njegovo donošenje, zaključio je zastupnik Đakić.

Za riječ se javila i zastupnica **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** te citirala dijelove iz članka 1. predloženog teksta u kojemu se trasiraju temeljne zakonske odredbe. Procijenila je ujedno da će predložena rješenja dodatno poboljšati standard sigurnosnog sustava Republike Hrvatske. Ovaj sustav mora biti dobro organiziran i ne smije ponovno doživjeti entropiju, odnosno situaciju nesređenosti na obavještajnom i informatičkom polju. Spomenula je iskustva i drugih zemalja koja su zanemarila sigurnosne provjere, pa je u tom kontekstu spomenula tragičan događaj koji se odigrao 11. rujna. Upozorila je da je 2002. godine srušen sigurnosni sustav, cjelokupna infrastruktura HIS-a i SIS-a, ukinuta Obavještajna akademija, te nastavljeno sa neprofesionalnim i neljudskim postupanjem prema ljudima zaposlenim u ovom sustavu. Analizirala je zatim neka od predloženih rješenja, podržavajući objedinjavanje postojećih resursa i kadrovskih potencijala postojećih službi. Upozorila je na nepovoljan oblik državnih granica Republike Hrvatske, a ova činjenica predstavlja dodatnu prepreku u borbi protiv organiziranog kriminala i sprječavanju neželjenih migracija. Usprkos promijenjenim okolnostima i mirnijem okruženju, Hrvatska

vojska će i dalje imati sve veću ulogu u zaštiti granica i u mirovnim misijama. U tom se smislu javila potreba za usklađivanjem i harmonizacijom naših propisa sa međunarodnim standardima, a predloženi tekst osigurava i ovaj sigurnosni aspekt, ocijenila je zastupnica Babić-Petričević. Analizirala je zatim i dijelove teksta gdje se uređuju segmenti sigurnosnih informacijskih sustava i upravljanje krypto-materijalima koji se koriste u razmjeni klasificiranih podataka između državnih tijela Republike Hrvatske i stranih zemalja. Sasvim je normalno da se sigurnosna provjera provodi i za dužnosnike i zaposlenike sigurnosno-obavještajnih agencija, budući da oni rade na poslovima od osobitog značaja za sigurnost države, a ove se provjere moraju nastaviti i u slijedećem periodu. Smatra da su bivše ministricе pravosuđa, koje su se iz zastupničkih klupa kritički osvrnule na pojedine propuste i slabosti, trebale pokazati više odlučnosti i angažmana dok su to i same bile u poziciji. Osobe koje rade na poslovima državne sigurnosti, moraju biti na potrebnoj profesionalnoj razini budući da moraju ispunjavati one dužnosti koje je ispunjavao i hrvatski vojnik tijekom Domovinskog rata, zaključila je zastupnica Zdenka Babić-Petričević.

Prilikom izrade zakonskog teksta, Vlada je konzultirala iskustva i drugih europskih zemalja.

Za riječ se javila zastupnica **Biserka Perman (SDP)** te citirala svoj zaključak prilikom prvog zakonskog čitanja. Iako je Prijedlog zakona pisan kako bi brinuo o nacionalnoj sigurnosti Republike Hrvatske, ovako napisan mogao bi i sam postati izvorom ugrožavanja prava i sloboda građana. Pomalo je čudna i odredba sadržana u prvom stavku članka 27., kojom se propisuje legitimiranje službene osobe prilikom kontakta sa građanima. Opisana vrsta kontakta više ju podsjeća na rad policijskog agenta, a manje na rad pripadnika tajne službe. Osvrnula se zatim i na pojedine odredbe

kojima se uređuje nadzor i postupak u slučaju povrede radne dužnosti. Smatra ujedno da bi se ostvario transparentniji uvid ukoliko bi se u disciplinske sudove uveli i nezavisni članovi. Time bi se ujedno stvorilo i veće povjerenja građana u ovaj sustav, konstatairala je zastupnica Perman.

Osobito je važno djelovanje Vijeća za građanski nadzor, budući da su pojedine afere unutar obavještajnih službi pokazale kako je tanka granica i mogućnost zlorabe pojedinih službenika. Navedeno bi tijelo trebalo imati i znatno šire ovlasti i ne bi se smjelo zadovoljiti ulogom poštara i transmisije u slučaju zloraba. Na kraju je zatražila razlog zbog kojih javnost ne može obaviti nadzor o novčanim sredstvima koje troše sigurnosno-obavještajne službe. Istovremeno je postavila i pitanje koliko se ovim tekstom stvaraju preduvjeti za sigurnost svakog građanina i zemlju u cijelosti.

Završni osvrt dala je zatim u ime predlagatelja državna tajnica Ministarstva pravosuđa, **Snježana Bagić**. Zahvalila je na svim iznijetim prijedlozima i primjedbama, podsjećajući ujedno da sigurnosne službe svoj rad koji se mora zasnivati na profesionalizmu i stručnosti, štite neovisnost, samostalnost i opstojnost države. Vlada je obavezna stvoriti strukture koje će odgovorno raditi svoj posao i spriječiti bilo koju vrstu terorističkog napada, te surađivati s drugim zemljama na tom pitanju. Izrazila je ujedno uvjerenje da će Sabor usvojiti predloženi zakonski tekst, te napomenula da su na njemu radile stručne osobe. Međutim, njegova je izrada autorizirana u Ministarstvu pravosuđa, kojemu treba pripisati zasluge za opsežan rad. Objasnila je zatim neminovnost pojedinih aspekata tajnosti u radu same službe, te podsjetila i na razrađen sustav nadzora, koji bi trebao spriječiti eventualne zlorabe. Precizirala je ujedno ovlasti i postupanja Vijeća za građanski nadzor, te Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost. Govorila je zatim i o ravnoteži koja se mora postići u radu ove službe, koja mora imati efikasnu unutarnju strukturu, te istovremeno strogo voditi računa

o zakonitosti postupanja i respektiranju građanskih prava pojedinaca. Analizirala je zatim postupanje koje se provodi prilikom tajnog prikupljanja podataka, te pojasnila postupanje i ulogu Vrhovnog suda prilikom izdavanja odobrenja. Obavijestila je zatim zastupnike da je predlagatelj prilikom izrade zakonskog teksta konzultirao iskustva i rezultate sličnih službi u Španjolskoj, Belgiji i Nizozemskoj, te potvrdila da je tekst usklađen sa zahtjevima Europske unije i NATO saveza. Na kraju je istaknula da se vodi računa o harmonizaciji i rokovima zbog procesa usklađivanja, ali nema potrebe za bilo kakvom žurbom. Naš je istinski cilj, zaključila je državna tajnica **Bagić**, da zakon bude što kvalitetniji i da bude donesen što prije. Izrazila je ujedno očekivanja da će Vlada Republike Hrvatske razmotriti predložene amandmane. Time bi se istovremeno stvorila uspješna i učinkovita služba, te osiguralo što manje zadiranje u ustavna prava građana. Nakon ovih završnih riječi, predsjedavajući je zaključio raspravu, te podsjetio zastupnike na preostali dio obveza tijekom slijedećih dana.

OČITOVANJE O AMANDMANIMA

U nastavku rada Sabora, pristupilo se očitovanju o podnijetim amandmanima, a ponovno je u ime predlagatelja istupila državna tajnica Ministarstva pravosuđa, **Snježana Bagić**.

* Prvi amandman koji je podnio **Klub zastupnika HNS-a**, odnosio se na izmjene unutar članka 8. Predloženo je da se iza riječi: „Predsjedniku Republike“, slovo „i“ zamijeni zarezom, te da se iza riječi „predsjedniku Vlade“, stavi zarez i dodaju riječi: „predsjedniku Hrvatskog sabora i predsjedniku Odbora nadležnog za nacionalnu sigurnost“. Vlada nije prihvatila podneseni amandman. Argumentirajući razloge, predstavnic predlagatelja napomenula je da predsjednik Republike i Vlade, mogu zapovjediti Uredu Vijeća za nacionalnu sigurnost, provedbu i nadzor za izvršavanje njihovih odluka koje se odnose na operacije službe, strateške

analize i slične poslove. Za riječ se u ime podnositelja javio zastupnik **Srećko Ferencak**, te napomenuo da se podnijetim amandmanom željelo ojačati parlamentarni nadzor. Zatražio je da se glasuje o podnijetom amandmanu. Za riječ se zatim u ime Kluba zastupnika HDZ-a javio i zastupnik **Luka Bebić**. Budući da ima dosta amandmana, a vrijeme je ograničeno, predložio je da se glasovanje obavi dizanjem ruku. Predsjedavajući je prihvatio ovu sugestiju, te odmah prepustio na glasovanje amandman Kluba zastupnika HNS-a. Amandman nije prošao.

* Vlada nije prihvatila ni slijedeći amandman kojega je uputio **Klub zastupnika SDP-a**, a kojim se predlaže brisanje članaka od 13. do 17. Smatra da se brisanje zapravo odnosi na odredbu o osnivanju Zavoda za informacijsku sigurnost. Ovim se tekstom cjelovito uređuju sve službe, pa amandman nije prihvatljiv. U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je zastupnik **Šime Lučin**. Smatra da se ne može u tri članka propisati djelovanje i rad zavoda koji još ne postoji. Osim toga, tek predstoji rasprava o Zakonu o informacijskoj sigurnosti. Pristupilo se glasovanju. Amandman nije prošao.

* Predsjedavajući je zatim konstatirao da slijedeći amandman, a kojega je uputio **Klub zastupnika HSS-a** identičan, pa se o njemu ne treba glasovati. Predstavnik Vlade potvrdio je ovakvu odluku, te se pristupilo očitovanju o slijedećem amandmanu, kojega je također uputio Klub zastupnika HSS-a.

* Predložili su da se preciziraju i drugačije formuliraju pojedine zadaće koje se odnose na rad Operativno-tehničkog centra (OTC-a), a koje su uređene u članku 18. Vlada nije prihvatila amandman kojega je dodatno obrazložio zastupnik **Ante Markov (HSS)**. Pristupilo se glasovanju, amandman nije prošao.

* I amandman pod rednim brojem pet, uputio je **Klub zastupnika HSS-a**. Sugerirano je da se u člancima 18, 19, 20, 21. i 22. skraćena „OTC“ zamijeni terminom „Agencija“. Nakon obrazloženja predstavnika Vlade da je zapravo riječ o spajanju OTC-a i ZIS-a i stva-

ranju nove agencije, Klub je povukao podneseni amandman.

* **Klub zastupnika HSS-a** podnio je amandman kojim se precizira tekst sadržan u članku 18. stavak 2. Nakon informacije predstavnika Vlade da se i u ovom slučaju radi o istim razlozima kao i u prethodnom amandmanu, podnositelj je povukao rečeni amandman.

* **Klub zastupnika HSS-a** potpisao je i slijedeća tri amandmana. Predložio je da se briše članak 21. predloženoga teksta, a nakon obrazloženja predstavnika Vlade povukao i ovaj amandman.

* Umjesto postojećeg članka 21. predložen je novi članak kojim se na drugačiji način formuliraju zadaci i ovlasti Agencije kao središnjeg državnog tijela za obavljanje poslova u tehničkim područjima informacijske sigurnosti državnih tijela Republike Hrvatske. I ovaj amandman Klub zastupnika HSS-a povukao je iz procedure, i to nakon obrazloženja predstavnika predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske.

* **Klub zastupnika HSS-a** predložio je izmjene i unutar članka 22., ali je usvojio ocjenu predstavnika Vlade da se tekst odnosi na položaj OTC-a, te povukao sporni amandman.

* Slijedeći amandman koji se odnosi na članak 27. podnio je **Klub zastupnika HNS-a**. Predloženo je da se u stavku 1. dodaju riječi: „a prilikom postupanja dužni su građane upoznati s njihovim pravima i obvezama.“ Predstavnik Vlade ocijenio je da se amandman isto odnosi na položaj ravnatelja i položaj OTC-a, pa ga ne prihvaća. Zastupnik **Ferencak** javio se za riječ, te objasnio intenciju amandmana, naglašavajući da bi predloženo postupanje bilo u skladu s profesionalnim pristupom. Pristupilo se glasovanju. Amandman HNS-a nije prošao.

* Izmjenu članka 30. predložio je **Klub zastupnika SDP-a**. Smatra da se nakon riječi „dužni su“ treba dodati zarez i riječi: „na temelju pisanog naloga ravnatelja sigurnosno-obavještajne agencije“. Državna tajnica **Bagić** nije prihvatila ni ovaj amandman, navodeći da službena iskaznica i značka predstavlja dovoljno jamstvo za ostvarivanje prava na uvid iz registra.

Zastupnik **Šime Lučin (SDP)** upozorio je da mogućnosti zlorabe ipak postoje, te zatražio da se pristupi glasovanju. Amandman nije prošao.

* **Klub zastupnika HSS-a** svojim sljedećim amandmanom predložio je da se u člancima 34. i 35. ispred sintagme „sigurnosno-obavještajnim agencijama“ doda riječ „Agenciji“. Međutim, nakon

intervencije i objašnjenja državne tajnice da se to opet odnosi na formiranje nove službe, Klub je povukao navedeni amandman.

* **Klub zastupnika SDP-a** predložio je izmjene i preciznije formuliranje stavaka unutar članka 36. Predstavnica Vlade nije prihvatila ni ovaj amandman, ocjenjujući da bi njegovim prihvaćanjem došlo do

nepremostivih teškoća u radu Agencije. Državna tajnica Snježana Bagić zatim je dala nešto opsežnije objašnjenje.

Predsjedavajući je zatim zaključio sjednicu, konstatirajući da se za sada neće glasovati o navedenom amandmanu, kao ni o podnijetom zakonskim prijedlogu.

V.Ž.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O KAZALIŠTIMA

Kazalište u suvremenijim zakonskim okvirima

Nakon poduže rasprave Hrvatski sabor je, uz određene amandmanske korekcije, na 20. sjednici donio novi kazališni zakon, koji bi trebao poboljšati status i omogućiti veću pokretljivost kazališnih umjetnika. Potporu su mu dali svi parlamentarni klubovi jer, kako je rečeno u raspravi, „potiče neke nove odnose u kazalištu“, sprječava sukob interesa, i štiti umjetnike koji niz godina rade u tim institucijama.

U raspravi su se čuli i prigovori da se na taj način zaustavlja izvrsnost, da su iz zakonskog teksta izostavljeni samostalni umjetnici, da treba korigirati sastav kazališnih vijeća, itd. Najviše primjedbi zastupnici su imali na odredbe o financiranju, ali nije usvojen zahtjev oporbe da se za sva nacionalna kazališta izjednači način financiranja iz državnog proračuna (po modelu HNK iz Zagreba, gdje je država u 51-postotnom vlasništvu). Većina sudionika u raspravi bila je mišljenja da čelni ljudi kazališta (intendant i njegovi pomoćnici) za vrijeme trajanja mandata ne bi smjeli umjetnički djelovati izvan matične kuće. Međutim, parlamentarna većina

na uvažila je amandmanski zahtjev matičnog Odbora, da im se to omogućiti uz suglasnost kazališnog vijeća.

Uvodno spomenimo i sugestiju oporbe, da se razmotri mogućnost preategorizacije kazališta u Hrvatskoj, kako ona u malim sredinama ne bi ovisila o financijskim mogućnostima lokalnih moćnika.

O PRIJEDLOGU

Ponuđena rješenja zastupnicima je uvodno obrazložio ministar kulture, mr.sc. **Božo Biškupić**. Najprije je podsjetio na to da je predlagatelj uvažio i ugradio u konačni zakonski tekst veliki broj primjedbi i prijedloga zastupnika iznesenih u raspravi o Prijedlogu zakona, kao i sugestija predstavnika kazališnog života u Hrvatskoj. Pojasnio je da se novim zakonom uređuje obavljanje kazališne djelatnosti, osnivanje kazališta i kazališnih družina te njihovo financiranje, ustrojstvo i upravljanje javnim kazalištima, postupak imenovanja te obveze i prava intendanta i njegovih pomoćnika, poslovnog ravnatelja, umjetničkih voditelja opere, drame i baleta, kao i ravnatelja ostalih javnih

kazališta, položaj te prava i dužnosti kazališnih umjetnika i ostalih kazališnih radnika, te druga pitanja važna za kazališnu djelatnost.

Uz osnivanje kazališta i kazališnih družina kao javnih ustanova, otvorena je i mogućnost osnivanja privatnih kazališta.

Uz osnivanje kazališta i kazališnih družina kao javnih ustanova, otvorena je i mogućnost osnivanja privatnih kazališta. Kad i dosad predviđeno je i djelovanje kazališnih kuća, što je posebno značajno za male sredine koje teško mogu osigurati stalni ansambl i kontinuirani kazališni program. Intendant je ponovno ključna osoba u nacionalnim kazalištima, koja organizira i provodi kazališni program za kojeg odgovara i u stručnom, tj. umjetničkom smislu, kao i za zakonitost rada cijele ustanove. To je na tragu njegove obveze da prije imenovanja predloži svoj četverogodišnji program, te financijski i kadrovski plan za njegovu rea-

lizaciju. Poslovni ravnatelj je pomoćnik intendanta, odgovoran za organizaciju i poslovanje kazališta, a njegov je mandat vezan uz mandat intendanta, jednako kao i mandati drugih pomoćnika ravnatelja - umjetničkih voditelja dramskog, opernog i baletnog programa.

Upravno vijeće, koje je pretrpjelo dosta kritike u prvom čitanju ovog zakona, zamijenjeno je kazališnim vijećem čiji su poslovi sada precizno regulirani (sastavljeno je od predstavnika osnivača i kazališnih umjetnika). Radi sprječavanja sukoba interesa, propisano je da rukovodeći zaposlenici za vrijeme trajanja mandata ne mogu umjetnički djelovati izvan kazališta, kao ni vanjski članovi kazališnog vijeća u istom kazalištu. Iz istih razloga angažman kazališnih umjetnika izvan kazališta uvjetovan je suglasnošću intendanta odnosno ravnatelja, i utvrđivanjem uvjeta pod kojima mogu obavljati određene poslove izvan matične kuće. Osim toga, zaposlenicima javnog kazališta ili javne kazališne družine zabranjeno je da istodobno budu osnivači ili ravnatelji privatnog kazališta ili kazališne družine.

Značajna je promjena u odnosu na prvo čitanje ovog propisa to što se Konačnim prijedlogom utvrđuje da su suosnivači HNK u Zagrebu Republika Hrvatska (51 posto) i Grad Zagreb (49 posto). Prema predloženom, intendanta bi imenovala Vlada RH, na zajednički prijedlog ministra kulture i gradonačelnika Grada Zagreba, po prethodno pribavljenom mišljenju Kazališnog vijeća. Poboļššan je položaj i socijalna sigurnost kazališnih umjetnika koji po novom zasnivaju radni odnos zakljućivanjem ugovora o radu na četiri godine, a iznimno na kraće vrijeme, po potrebi projekta (u pravilu ne kraće od dvije godine, a samo iznimno i na godinu dana). Osim toga, propisano je da se nakon 16 godina rada u kazalištu kazališnom umjetniku mora ponuditi zakljućivanje ugovora o radu na neodređeno vrijeme. Sredstva za rad javnih kazališta i kazališnih družina, kao i za sve javne ustanove u kulturi, osiguravat će osnivači, na temelju prihvaćenog prijedloga programa i financijskog plana. Zakon-

ska je novina da osnivači javnih kazališta, na prijedlog kazališnog vijeća, utvrđuju kriterije i standarde za financiranje kazališta (u osiguranju sredstava ne bi smjeli ići ispod tako utvrđenih standarda), napominje ministar.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo je podupro donošenje ovog Zakona, uz zahtjev za izmjenu članka 59., tako da glasi: "Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. siječnja 2007. godine“. Po mišljenju Odbora ova amandmanska korekcija je prijeko potrebna jer bi, u protivnom nastupila pravna praznina.

Intendant je ponovno ključna osoba u nacionalnim kazalištima, dok mu je poslovni ravnatelj pomoćnik, a upravno vijeće zamijenjeno je kazališnim vijećem.

Članovi matičnog **Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu**, slažu se s tvrdnjom predlagatelja, da Konačni prijedlog zakona primjerenije regulira veći broj bitnih instituta i statusnih pitanja kazališnih umjetnika. Tome je pridonijelo usvajanje brojnih primjedbi i prijedloga iz prvog čitanja ovog propisa, ali i konzultacije predlagatelja sa sudionicima kazališnog života. Kad je riječ o statusu kazališnih djelatnika, predlagatelj je nastojao u najvećoj mogućoj mjeri udovoljiti raznorodnim zahtjevima, poput potrebe za većom pokretljivošću kazališnih umjetnika te zaštite onih koji su u kazalištu djelovali određeni broj godina.

Nakon provedene rasprave Odbor je sugerirao Saboru da donese predloženi zakon, uz amandmanske korekcije članaka 30. i 43.st.2. Naime, članovi tog radnog tijela smatraju neprihvatljivom „zabranu umjetničke djelatnosti“ intendantima i ostalim čelnim ljudima u kazalištu, za vrijeme trajanja njihova

mandata. Predložili su, stoga, da im se omogući umjetničko djelovanje i obavljanje umjetničkih poslova izvan kazališta, odnosno kazališne družine, jedino uz suglasnost kazališnog vijeća, koja mora sadržavati uvjete za obavljanje takvih poslova.

Po mišljenju Odbora, zakonom treba razlikovati različita područja kazališnih umjetnosti i umjetnika, i na području radnih odnosa, kao što se to već prakticira i kad je riječ o pravu na stjecanje mirovine. Prema njihovu prijedlogu baletnim i plesnim kazališnim umjetnicima trebalo bi ponuditi ugovor o radu na neodređeno vrijeme već nakon 16 godina rada u kazalištu, a dramskim i opernim umjetnicima, te članovima orkestra i zbora nakon 20 godina.

Članovi **Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu** su također podržali donošenje ovog Zakona, ocijenivši da predložena rješenja osiguravaju pretpostavke za moderniji kazališni sustav, kao i bolju organizaciju nacionalnih i drugih javnih kazališta. U raspravi je izraženo mišljenje da bi zakonodavac trebao utvrditi da je Republika Hrvatska suosnivač svih nacionalnih kazališta, tako da i u ostalima sudjeluje s jednakim vlasničkim udjelom kakav ima u zagrebačkom HNK. Na sjednici nije prihvaćena inicijativa vanjskog člana Odbora, da se utvrdi amandman na članak 14. Konačnog prijedloga zakona, kojim bi se propisao jedinstven način financiranja HNK u Splitu, HNK u Osijeku i HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci (60 posto osnivači, 20 posto županije i 20 posto Ministarstvo kulture).

RASPRAVA

Jagoda Majska-Martinčević je najavila da će **Klub zastupnika HDZ-a** poduprijeti Konačni prijedlog zakona jer potiče neke nove odnose u kazalištu i štiti one koji „proizvode umjetnost“. Pozdravljaju promjenu naziva upravnog vijeća u kazališno vijeće, kao i karakteru tog tijela, čiji će članovi biti spona između osnivača i onih koji upravljaju tim institucijama.

Napomenula je da će njihov Klub uložiti amandman na članak 43. Konačnog prijedloga zakona, koji regulira dužinu radnog staža kazališnih umjetnika koja je uvjet za zaključivanje ugovora o radu na neodređeno vrijeme. Zalažu se za to da baletni i plesni kazališni umjetnici dobiju taj ugovor već nakon 16, a ostali nakon 20 godina rada u kazalištu ili kazališnoj družini.

Primjenom ovog zakona bit će onemogućen sukob interesa, jer stalno zaposleni članovi kazališta neće moći imati svoja privatna kazališta kao dosad, naglasila je zastupnica. Osim toga, predložena rješenja omogućit će veću fluktuaciju kazališnih umjetnika, što je posebno važno za one mlade, koji će se moći zaposliti na vrijeme od 4 ili 2 godine (iznimno na godinu dana u određenom projektu).

Poboljšani socijalni status zaposlenih

Po riječima **Nikole Vuljanića** i **Klub zastupnika HNS-a** dat će podršku ovom zakonu, jer predstavlja značajan napredak u odnosu na tekst koji je bio ponuđen u prvom čitanju. Naime, predlagatelj je uvažio većinu primjedbi i prijedloga zastupnika, te samih kazališnih umjetnika, za poboljšanje socijalnog statusa zaposlenih u kazalištu te sprječavanje sukoba interesa u toj djelatnosti. Struktura i ingerencije kazališnog vijeća su garancija da to tijelo neće biti samo produžena ruka vlasti, koja će eventualno disciplinirati povijesno-političke nepoćudnike, nego i stručni organ koji će i svojim integritetom (i umjetničkim i osobnim), moći pomoći kući koju nadzire. Dobro je - kaže, da su u zakon ponovno vraćene kazališne kuće, posebno kad je riječ o manjim sredinama koje si ne mogu priuštiti profesionalna kazališta, a imaju organizacijske i tehničke mogućnosti da ugoste družine i kazališta iz većih sredina.

Pojašnjeni su i kriteriji financiranja, iako se njegovi stranački kolege ne slažu u potpunosti s njima. Naime, ne vide razloga zbog kojih se osnivački udio države kod svih nacionalnih kaza-

lišta ne bi riješio na isti ili sličan način kao za HNK u Zagrebu (država je u 51-postotnom vlasništvu).

Čelni ljudi ne mogu raditi u drugim kazalištima

Pozdravljaju i odluku predlagatelja da intendant opet bude ključna osoba u kazalištu (on je tradicionalno voditelj kazališta u Hrvatskoj), dok mu je poslovni direktor pomoćnik, koji se postavlja na njegov prijedlog i zajedno s njim odlazi. Kako reče, njegovi stranački kolege protive se usvajanju amandmana matičnog Odbora, jer smatraju da čelni ljudi kazališta (intendant i njegovi pomoćnici) ne mogu raditi u drugim kućama. Rješenja predviđena člancima 25. i 31. smatraju nekonzistentnima. Mišljenja su, naime, da bi o imenovanju intendantata i ravnatelja te članova kazališnih vijeća trebalo odlučivati na istoj razini, bez obzira na to je li riječ o nacionalnom kazalištu ili onima čiji su osnivači lokalne jedinice.

Suosnivači HNK u Zagrebu su Republika Hrvatska (51 posto) i Grad Zagreb (49 posto).

Zalažu se i za dopunu članka 48. koji dopušta da umjetnici i drugi kazališni radnici mogu raditi u drugim institucijama ili kazališnim družinama, uz prethodnu pisanu suglasnost intendanta odnosno ravnatelja, koja mora sadržavati uvjet obavljanja određenih poslova. Po mišljenju zastupnika HNS-a ovdje bi trebalo dodati „ukoliko to ne kolidira s programom rada i interesima matične kuće,“ što se nerijetko događa u praksi.

Sva nacionalna kazališta financirati na isti način

Po riječima **Nikole Maka**, u **Klubu zastupnika nacionalnih manjina** ocjenjuju pozitivnim da se ide na donošenje novog zakona, u čijem je tekstu zadržan niz dobrih postulata iz dosadašnjeg. I oni smatraju da je za sva četiri

nacionalna kazališta trebalo predvidjeti isti omjer financiranja između države i grada (HNK u Osijeku, Rijeci i Splitu obavljaju kazališnu misiju i izvan svog sjedišta).

Zastupnik je upozorio na neusklađenost pojedinih zakonskih odredbi (u nekima se koristi termin scenske i glazbeno-scenske djelatnosti, a u drugima dramske i glazbeno-scenske djelatnosti) te na činjenicu da osnivači ne mogu uređivati odnose sredstava statutom (taj akt donosi kazališno vijeće samostalno). Nema sumnje - kaže - da intendant ili ravnatelj treba biti umjetnička osoba koja će dati pečat kazalištu. Budući da je on odgovoran i za zakonitost rada te institucije, nije potrebno da i poslovni ravnatelj podnosi izvješća osnivaču. Mišljenja je, nadalje, da bi u članku 30. koji regulira sukob interesa prikladniji izraz bio kazališna djelatnost. Ostane li formulacija „umjetnički poslovi ili umjetničko djelovanje“, čelne ljude kazališta ograničili bismo u njihovoj umjetničkoj, odnosno autorskoj djelatnosti.

Kazališno vijeće mora biti sastavljeno od umjetnika, kulturnih radnika i kazališnih djelatnika izvana (ostali kazališni radnici nemaju ovdje što tražiti), smatra Mak te napominje da treba regulirati na koji način će to tijelo odlučivati. Spomenimo i njegovu sugestiju da se u članku 41. propiše kome ide žalba ako je kazališni umjetnik nezadovoljan odlukom audicijskog povjerenstva. Trebalo bi precizirati i odredbe članka 45. koji govori o tome tko može postati prvakom opere, drame i baleta (što je s lutkari- ma, mjuziklom i operetom). Mišljenja je da bi trebalo ostaviti duži rok za usklađivanje statuta kazališta s odredbama ovog zakona, nego za donošenje podzakonskih akata. Naime, predlagatelj je u prvom slučaju predvidio 60 dana, dok je ministru kulture ostavio 90 dana za donošenje raznih pravilnika kojima će biti regulirana brojna praktična pitanja (njima je mjesto u statutu, a ne u zakonu). **Pero Kovačević** je upozorio na pravni propust u prijelaznim i završnim odredbama. Naime, predviđeno je da ovaj zakon stupa na snagu 8 dana nakon

objave u „Narodnim novinama“ kada prestaje važiti postojeći zakon, a primjenjuje se od 1. siječnja 2007. (u međuvremenu će vladati bezakonje).

Izostavljeni samostalni umjetnici

Podršku **Kluba zastupnika PGS-a, SBHS-a i MDS-a** prenio je dr.sc. **Ivo Banac**. Njihova je osnovna zamjerka da je definicija kazališne djelatnosti u članku 3. ograničena samo na kazališta i kazališne družine, tako da će samostalni umjetnici ostati izvan zakona. Riječ je, kaže, o najmanje 289 „slobodnjaka“ -glumaca, redatelja, dramaturga, scenografa, kostimografa, plesača, orkestralnih umjetnika, itd. Istina, oni imaju svoj pravilnik temeljem kojeg obavljaju djelatnost, ali nema razloga da ih se ne spomene i u Zakonu o kazalištima.

Osvrnuvši se na članak 30., napomenuo je da se ne smije popustiti pritiscima i dozvoliti da ravnatelj i intendant, za vrijeme trajanja mandata, djeluju izvan svojih matičnih kuća za vrijeme trajanja mandata (takva praksa je, velikim dijelom, i generirala sadašnji kaos u našim kazališnim kućama). Rad u samoj instituciji je poželjan, ali i to mora podržati kazališno vijeće, „da ne bismo imali male diktatore koji rade sve najbitnije u kazalištima kojima su na čelu“. Ako intendant i ravnatelj hodaju oko i rade po nekoliko mjeseci izvan matične kuće, kako možemo očekivati da se za njihovim primjerom ne povedu i drugi zaposlenici? Po mišljenju zastupnika, amandman matičnog Odbora s tim u svezi nije dovoljno precizan. Nikome ne pada napamet blokirati nečiju umjetničku karijeru, ako se odigrava u nekoj drugoj sferi. Primjerice, intendant može biti pjesnik i nitko mu ne može zabraniti da objavljuje svoje pjesme izvan kazališta.

Radi zaštite starijih umjetnika, zanemarujemo izvrsnost

U nastavku je izrazio mišljenje da je umjetnik zaposlen u kazalištu, ako je ujedno i član kazališnog vijeća, u sukobu interesa. Prava zaposlenih štiti nji-

hov sindikat, a umjetnik potpisuje ugovor zato da glumi, režira, pleše ili pjeva, a ne da kontrolira svog poslodavca. I odredbe članaka 41. i 43. su također ustupak sindikatu, tvrdi Banac. Budući da će se mladim umjetnicima samo u rijetkim situacijama moći ponuditi ugovor na godinu dana, to će u praksi kočiti fluktuaciju kazališnih umjetnika u većinom zatvorenim i nepokretnim ansamblima. Na taj način, radi zaštite starijih umjetnika zaustavljamo izvrsnost, koja je upisana u preambulu većine kazališnih zakona i pravilnika u Europi. Jedino zdravo rješenje je - kaže - kompromis da se umjetnike zapošljava na jednu, dvije ili četiri godine. Predložio je da se dramskim umjetnicima ponudi ugovor na neodređeno vrijeme nakon 20 godina rada u kazalištu, a opernim i plesnim umjetnicima već nakon 18. Založio se i za to da u zakonu ostane odredba koja onemogućava stalnim zaposlenicima javnog kazališta i kazališne družine da istodobno budu osnivači ili ravnatelj privatnog kazališta ili privatne kazališne družine. U protivnom bi takvi umjetnici postali neloyalna konkurencija matičnom kazalištu. Osim toga, nije u redu da grad ili država izdvajaju nemala sredstva za njihove plaće i doprinose, i da pored toga još traže novac za programe svojih privatnih družina.

Predviđeno je da kazališni umjetnici zasnivaju radni odnos zaključenjem ugovora o radu na četiri godine, a iznimno na kraće vrijeme, po potrebi projekta.

Klub zastupnika SDP-a se neće protiviti donošenju ovog Zakona jer ponuđena rješenja nisu loša, ali se postavlja pitanje svrhe njegova donošenja, izjavio je dr.sc. **Antun Vujić**. Naime, kakav god zakon donijeli nakon nekog vremena se kazališni ansambl zatvara, budući da su sva mjesta već popunjena, a nema sredstava za otvaranje novih i ulazak mlađih umjetnika. Taj se problem ne može riješiti Zakonom o kazalištu, već bi se tre-

bao riješiti Zakonom o obveznim odnosima, napominje Vujić. To se već pokušalo učiniti u prošlom mandatu, ali za to nije bilo sluha, a sada to pitanje nismo ni pokrenuli, jer predlagatelj nije imao hrabrosti uhvatiti se ukoštac s tim problemom.

Korigirati odredbe o sastavu kazališnog vijeća

Predloženim Zakonom je bolje riješen status intendanta kojem je dana veća sloboda, ali to nije garancija da ćemo imati bolji kazališni život u Hrvatskoj (to ovisi o sposobnosti ljudi koji vode kazališta), napominje zastupnik. Njegovi stranački kolege smatraju da nije najsretnije rješenje da intendant HNK u Zagrebu imenuje Vlada, na osnovi prethodnog mišljenja kazališnog vijeća a na prijedlog ministra kulture i gradonačelnika. Mišljenja su da gradonačelnik ne bi trebao imati nikakve veze s tom procedurom (interes grada Zagreba, koji sudjeluje značajnim sredstvima u financiranju tog kazališta, može biti izražen na drugi način). Što će se dogoditi ne uspiju li se ministar i gradonačelnik usuglasiti - pita Vujić.

Na kraju je napomenuo da se esdepeovci slažu s amandmanskim zahtjevima matičnog Odbora, ali da se zalažu i za korekciju odredbe kojom je reguliran sastav kazališnih vijeća (u njima bi trebali sjediti isključivo javni kulturni djelatnici izvan samog kazališta, a ne službenici i činovnici (oni ionako imaju ingerencije nad kazalištem po logici osnivača).

Konkretizirati ostale izvore financiranja

Ni **Klub zastupnika HSP-a** se neće protiviti donošenju ovog zakona, ali se ne slaže s amandmanskim zahtjevom Odbora koji bi nas vratio na dosadašnju praksu, izjavio je mr.sc. **Miroslav Rožić**. Odredbe koje čelnim ljudima zabranjuju da za vrijeme trajanja mandata obavljaju umjetničke poslove izvan kazališta nisu uperene protiv izvrsnosti,

nego ka tome da se uvede red u kazališta, dometnuo je.

U nastavku je upitao zbog čega se privatna kazališta i privatne kazališne družine ne bi mogle osnovati i kao udruge. Podsjetio je na to da su se njegovi stranački kolege u prvom čitanju protivili donošenju ovog zakona, a sada su promijenili stav, ponajviše zbog toga što su poboljšane odredbe o financiranju. Predviđeno je, među ostalim, da sredstva za rad kazališta i kazališne družine mogu osiguravati i iz prihoda ostvarenih svojom djelatnošću, iz zaklada, sponzorstva, darova te iz drugih izvora u skladu sa zakonom. Ovako nejasna formulacija ne bi smjela stajati u zakonu, jer ostavlja mogućnost komercijalizacije kazališnog prostora na štetu programa, odnosno publike, upozorava zastupnik. Zamolio je državnog tajnika da pojasni tko su to u Hrvatskoj javne kazališne družine, i tko određuje kadrovski plan iz članka 29. ovog Zakona i po kakvim kriterijima, budući da se upravljačka struktura kazališta bira svake četiri godine. Zadržavanjem instituta zapošljavanja na neodređeno vrijeme vraćamo se u zakon iz 1982. godine, konstatirao je dalje. Čemu uopće uvoditi obvezu da intendant podnosi program, ako nije u stanju izmijeniti svoj ansambl? Dakako, može angažirati nekoliko glumaca, ali samo na određeno vrijeme, dok istovremeno mora zadržati one s kojima ne može realizirati svoj program.

Kazališne kuće mogu postati profesionalna kazališta

Govoreći u ime **Kluba zastupnika HSS-a, Ante Markov** je izrazio zadovoljstvo što je predlagatelj uvažio njihove primjedbe izražene u prvom čitanju ovog zakona. Da se ostalo kod prvobitno ponuđenog teksta, to bi dovelo do brojnih problema u funkcioniranju kazališnog života u nas (dokidanje nekih kazališnih sredina). Ne samo da su u Zakonu eksplicitno definirane kazališne kuće, kao jedan od mogućih modaliteta obavljanja kazališne djelatnosti kao javne službe, nego se otvara i mogućnost njihova preustroja u profesionalna kazali-

šta, ako se osnivač za to odluči u roku od 3 godine od stupanja ovog Zakona na snagu. Međutim, da bi se to oživotvorilo, resorno Ministarstvo bi se moralo aktivno uključiti u te projekte, ne samo osiguranjem dodatnih sredstava, nego i logističkom i stručnom podrškom lokalnim upravama, napominje zastupnik. To je u skladu i s odredbom članka 2. ovog zakonskog prijedloga, u kojem stoji da je kazališna djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku (u protivnom će sve ostati na razini lijepih želja).

Nakon 16 godina rada u kazalištu ili kazališnoj družini kazališnom umjetniku mora se ponuditi ugovor na neodređeno vrijeme.

Njavio je da će njihov Klub načelno podržati Konačni prijedlog zakona, koji je u mnogočemu kvalitetniji od njegovog prvotnog teksta (to je rezultat činjenice da je u njegovu izradu bio uključen u široki krug stručnjaka i zainteresiranih subjekata, pa i predstavnici manjih kazališnih sredina, ali i usvajanja primjedbi zastupnika). U nastavku je obrazložio njihove amandmanske zahtjeve za korekciju nekih odredbi o čijoj će sudbini, kako reče, ovisiti i njihov stav kod glasovanja.

Sukob interesa regulirati na jedinstven način

Predložili su, ponajprije, da se dopunom članka 27. propiše da programski i financijski okviru poslovanja kazališne ustanove za sljedeće četverogodišnje razdoblje trebaju biti sastavnim dijelom natječaja za imenovanje intendantta ili ravnatelja kazališta, te da moraju biti dostupni kandidatima na uvid. Po njihovu mišljenju predloženim nije konzistentno i na jedinstven način riješeno pitanje sukoba interesa, odnosno zabrane natjecanja zaposlenika s vlastitom matičnom ustanovom u kojoj primaju plaću. Naime, dok se glumcima i drugom umjetničkom osoblju dopu-

šta obavljanje poslova izvan matičnog kazališta, zaslužni umjetnici (ravnatelji, intendantti i njihovi pomoćnici) nemaju te povlastice. Na taj ih se način sprječava da se umjetnički izražavaju izvan ustanove koju vode, čime se dovodi u pitanje funkcioniranje naših najvećih festivalskih manifestacija, a i ugrožava ustavno načelo jednakosti. Stoga dopunom članka 30. treba iznimno dopustiti da sudjeluju na priredbama i manifestacijama od interesa za kulturu Republike Hrvatske.

Kod sastava kazališnih vijeća treba voditi računa o stvarnom, a ne o proklamiranom stanju, poručuju zastupnici HSS-a (neke kazališne kuće nemaju među svojim zaposlenicima kazališne umjetnike). Za takve slučajeve treba predvidjeti da se dio članova tog tijela bira iz redova kazališnih radnika.

Odgovarajući na pitanja zastupnika, dr.sc. **Jadran Antolović**, državni tajnik Ministarstva kulture, pojasnio je da samostalni umjetnici nisu izričito spomenuti u zakonskom tekstu jer oni ne mogu obavljati djelatnost, već obavljaju određene umjetničke poslove u okviru te djelatnosti. Prema Zakonu o samostalnim umjetnicima oni se udružuju u umjetničke organizacije u okviru kojih se može obavljati kazališna djelatnost.

U Hrvatskoj trenutno nema niti jedne javne kazališne družine, ali predlagatelj stoji na stajalištu da ne treba priječiti mogućnost da lokalna jedinica, ili čak država, osnuju takvu družinu, kaže Antolović. Kadrovski plan intendant predlaže na osnovi zatečenog stanja, budući da u trenutku raspisivanja natječaja za tu funkciju svi kandidati znaju koji umjetnici su zaposleni na neodređeno vrijeme, a koji imaju ugovor na određeno vrijeme. Samostalni umjetnici imaju mogućnost zaključivanja autorskih ugovora, što im je povoljnije nego da idu na zaključenje ugovora o radu na određeno vrijeme, osobito na kraće razdoblje. Naime, napuštanjem svog statusa stvorili bi si probleme egzistencijalne prirode (po Zakonu o samostalnim umjetnicima plaćeni su im zdravstveni i mirovinski doprinosi).

Za prekategoriizaciju kazališta

Ivan Čehok, glasnogovornik **Kluba zastupnika HSLS-a**, izrazio je zadovoljstvo činjenicom da većina parlamentarnih klubova podupire predložena rješenja. Naime, riječ je o liberalnom zakonu koji nije prenormiran, a Ministarstvo je uspjelo postići dogovor i sa sindikatima oko statusa kazališnih djelatnika, odnosno umjetnika. Međutim, članak 27. je u koliziji s umjetničkom slobodom (budu li osnivači određivali financijske i kadrovske okvire za četiri godine, bojim se da nećemo doživjeti ponovni zamah hrvatskog glumišta a i kazališta u cjelini). Stoga bi možda trebalo razmisliti o tome da se ravnatelju, odnosno intendantu koji osjeća da nešto može učiniti u nekom kazalištu unaprijed ne nameću „pravila igre“.

Po mišljenju haeselesovaca nema potrebe da intendant odnosno ravnatelj podnose izvješća kazališnom vijeću tromjesečno. Smatraju da bi trebalo razmotriti mogućnost prekategoriizacije kazališta u Hrvatskoj. Nije dobro unaprijed tvrditi da mala kazališta nisu nacionalna, jer to povlači za sobom i različita mjerila kod financiranja, napominje Čehok. Po njegovu mišljenju status nacionalnog kazališta zaslužuje ono koje igra predstave od nacionalnog značaja, a upravo kazališta u malim sredinama su i u svijetu nerijetko nositelji nekakve nacionalne poetike i multikulturalizma. Ilustracije radi, spomenuo je da 85 posto budžeta varaždinskog kazališta financira Grad Varaždin, dok država sudjeluje sa svega 200 tisuća kuna godišnje, iako je riječ o jednom od najboljih hrvatskih kazališta (o tome svjedoče brojne nagrade). To upućuje na zaključak da Hrvatsku ne razvijamo ravnomjerno ni u kulturnom smislu, konstatira zastupnik. Dakako, cijeli sustav je duboko podinvestiran, a u proteklih 15 godina mogu se na prste jedne ruke nabrojati nova kazališta.

Bolje reguliran status kazališnih djelatnika

I **Klub zastupnika IDS-a** dijeli mišljenje da bi zakonom trebalo osigu-

rati ujednačeno financiranje iz državnog proračuna za sva četiri nacionalna kazališta, izjavila je njihova predstavnica **Dorotea Pešić-Bukovac**. Spomenula je i njihovu sugestiju da bi trebalo jasnije precizirati da kazališna vijeća imaju pravo uvida i u financijsko poslovanje kazališta. Po njihovoj ocjeni status kazališnih djelatnika je sada bolje reguliran nego u Prijedlogu zakona, jer je predlagatelj primijenio europski model (radni odnosi su regulirani na određeno vrijeme, prema trajanju uloge, ili kazališnog projekta ili sezone). Ostale su samo još neke dubioze oko završnih i prijelaznih zakonskih odredbi. Predviđeno je, naime, da će se ovaj Zakon primjenjivati od 1. siječnja 2007., što znači da će se naša kazališta usred kazališne sezone baviti poslovima usklađivanja s njegovim odredbama.

Dobro je da su u zakon ponovo vraćene kazališne kuće, posebno kad je riječ o manjim sredinama koje si ne mogu priuštiti profesionalna kazališta.

Da je ovaj Vladi regionalizam zadnja rupa na svirali vidi se iz mnogih zakona, pa i iz ovog kojim se sprovodi centralizacija i u kulturi, tvrdi zastupnica. Zbog toga će, kaže, njeni stranački kolege uložiti amandman na članak 53. kojim se predlaže drugačiji način financiranja nacionalnih kazališta u Splitu, Rijeci i u Osijeku. Naime, ideesovci zahtijevaju da županije i Ministarstvo kulture sudjeluju u financiranju tih ustanova s po 20 posto, dok bi osnivači trebali osigurati 60 posto sredstava. U tom bi se slučaju međusobna prava i obveze osnivača, županija i Ministarstva regulirala posebnim ugovorom. Trebali bismo se ugledati na naše susjede (Austrija, Slovenija) koji iz državnog proračuna financiraju sva svoja nacionalna kazališta, kaže zastupnica. Napomenula je da se njihov Klub neće protiviti donošenju ovog Zakona, te da podupiru i amandman Furia Radina koji govori o kultur-

noj autonomiji Talijanske drame u okviru HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci.

Logično je - kaže **Jagoda Majška Martinčević** - da HNK u Zagrebu financiraju i grad i država, jer su oni vlasnici te institucije. Vlada, odnosno Ministarstvo kulture već godinama financira programe od nacionalnog značenja i u svim drugim nacionalnim kazalištima.

Protiv amandmana matičnog Odbora

Nenad Stazić (SDP) se usprotivio tome da se rješenje koje je predlagatelj ponudio u članku 30. mijenja amandmanom matičnog Odbora i na taj način „pokvari ovaj dobar zakonski tekst“. Naime, dopustimo li da intendant i ravnatelj kazališta umjetnički djeluju izvan matične kuće, ozakonit ćemo klasični sukob interesa. Takvu praksu smo već imali u Hrvatskoj, i upravo jedan od ciljeva donošenja ovog zakona je promjena te prakse. Po mišljenju zastupnika čelni ljudi kazališta trebali bi dobiti odobrenje kazališnog vijeća i za umjetničko djelovanje u vlastitoj kući.

Replicirajući mu, dr.sc. **Petar Selem** je ponovio da ova restrikcija ide na uštrb izvrsnosti i odudara od prakse u svijetu. Naime, voditelji velikih svjetskih kazališta mogu nastupati na drugim mjestima. Kad bi, kojom srećom, direktor naše opere bio pozvan da dirigira u Salzburgu ili na nekom drugom svjetskom festivalu, zašto bismo mu to onemogućili (trebali bismo biti ponosni na to) kaže zastupnik. Stazić je ostao pri uvjerenju da svi argumenti govore u prilog rješenju koje je ponudilo Ministarstvo.

U nastavku je najavio da se zalaže za amandmansku korekciju članka 31. koja bi trebala omogućiti da u kazališnom vijeću ne budu djelatnici županijskog ureda državne uprave nadležnog za poslove kulture, na čijem području kazalište djeluje, odnosno Gradskog ureda za kulturu Grada Zagreba. Naime, osnivač već ima instrumentarij za kontrolu poslovanja kazališta temeljem drugih odredbi ovog Zakona. Smatra da bi trebalo riješiti i pitanje isplate novčane naknade članovima kazališnog vijeća za

njihov rad, i to na teret osnivača koji bi određivao i visinu tog iznosa. Spomenimo i njegovu sugestiju da u zakonu treba precizirati nastavljaju li umjetnici koji su u stalnom radnom odnosu djelovati po dosadašnjim ugovorima ili moraju potpisati nove, u skladu s ovim zakonom.

Kazalište nije zatvor, već mjesto umjetnosti, izvrsnosti, primijetila je **Jagoda Majska Martinčević**. Ilustracije radi, spomenula je primjer ravnatelja drame HNK u Zagrebu, Dragana Despota, koji je za svoju monodramu „Moj obračun s njima“ lani dobio brojne nagrade. Apsurdno je - kaže - da on tu svoju jednosatnu monodramu u sljedeće četiri godine ne bi smio nigdje izvesti.

Nužno usklađivanje sa zakonom o ustanovama

Slažem se s ocjenama da je ova verzija zakonskog teksta bolja od one ranije, ali neke stvari se naprosto ne daju propisati, rekao je dr.sc. **Ivo Josipović (neovisni)**. Nema tog zakona kojim ćete nesavjesnog intendanta spriječiti da zloupotrijebi svoju funkciju, ili glumca koji je ujedno direktor drame, da glumi u svakoj predstavi u matičnom teatru.

U nastavku je obrazložio svoje amandmane na pojedine zakonske odredbe. Primjerice, založio se za to da se u članku 22. precizira da poslovni ravnatelj za svoj rad odgovara intendantu. Njegova je sugestija i da se iz članka 18. izostavi stavak 2., jer je u suprotnosti sa Zakonom o ustanovama koji propisuje solidarnu odgovornost osnivača. Spomenimo i prijedlog da se u članku 37. propiše da se na privatna kazališta i kazališne družine, ako su osnovane kao ustanove, primjenjuje Zakon o ustanovama.

Nema sumnje da je za ostvarivanje pojedinih dijelova kazališnog programa nužan angažman vanjskih umjetnika i drugih suradnika, kaže zastupnik. Međutim, u članku 51. Zakona spominje se samo jedna vrsta autorskog ugovora, iako su Zakonom o autorskom i srodnim pravima predviđene četiri vrste. Uz amandmansku korekciju tog članka, založio se i za izmjenu članka

59, iz istih razloga kao i Odbor za zakonodavstvo. Samo smišljenom politikom kojom ćemo promovirati ono najbolje što imamo u kulturi, možemo hrvatsku kulturu učiniti ravnopravnom u bitci koja će se otvoriti onog trenutka kad uđemo u EU, napominje zastupnik.

Sačuvati nacionalni identitet naših kazališta

Ovaj zakonski prijedlog ide za tim da se pospješi fluktuacija kazališnog osoblja, no kada bi država značajnije financijski pomagala i ostala tri nacionalna kazališta moglo bi se utjecati i na programe (tako da u isto vrijeme u dva kazališta nemamo jednake predstave) kaže **Miroslav Korenika (SDP)**. Ulaskom u EU moramo sačuvati i nacionalni identitet naših kazališta, a ovako koncipiranim zakonom ide se u centralizaciju i metropolizaciju kulture, napominje zastupnik. Činjenica je, naime, da će kazališta u malim sredinama dobrim dijelom ovisiti o financijskim mogućnostima lokalnih moćnika. Pohvalio je primjer Grada Zagreba, gdje su gotovo izjednačili osnovice plaća kulturnih radnika s onima u gradskoj upravi. Nažalost, u ostalim sredinama nije tako, i pitanje je na koji način će lokalna i regionalna samouprava isfinancirati javna kazališta na svom području. Pozdravlja mogućnost fluktuacije mladih umjetnika iz kazališta u kazalište, iz grada u grad, ali napominje da se ne vodi dovoljno računa o tome kako će oni na početku karijere, koji su angažirani na određeno vrijeme, rješavati neke svoje egzistencijalne probleme (pitanje je mogu li dobiti stambeni kredit). Zakonodavac bi trebao nešto reći i o tome kako će se rješavati problem eventualnog viška zaposlenih u kazalištima, ne samo glumaca nego i tehničkog osoblja.

Uvesti porezne olakšice za donatore

Jelena Pavičić-Vukičević (SDP) je, među ostalim, sugerirala Vladi da vlastitim amandmanom popravi članke 10. i 38. ovog zakonskog prijedloga, budu-

ći da predložena formulacija ne odgovara trenutnom ustrojstvu gradske uprave u Gradu Zagrebu. Naime, Grad Zagreb već godinu dana nema Gradski ured za kulturu, pa bi trebalo uvesti prikladniji termin (Gradski ured nadležan za obavljanje poslova kulture). Nema sumnje, kaže, da se kazališni programi mogu financirati i putem različitih zaklada, sponzorstva, darova i sl. Međutim, resorno Ministarstvo bi trebalo osmisliti kvalitetan sustav poticaja, npr. porezne olakšice za potencijalne donatore, bez obzira na to radi li se o privatnim ili pravnim osobama. Po njenom mišljenju trebalo bi predvidjeti da prilikom donošenja statuta kazališno vijeće mora dobiti pozitivno mišljenje osnivača, odnosno njegovog predstavničkog tijela. Što se, pak, tiče socijalne dimenzije ovog zakona, smatra da fleksibilnost radne snage unutar kazališta možda nije i najsretnije rješenje. Naime, predlagatelj pravi veliku razliku između samostalnih umjetnika i onih koji su stalno zaposleni u kazalištu (iako neki od njih izbjegavaju obveze prema matičnoj kući i bave se tržišnim djelatnostima).

Čelni ljudi kazališta (intendant i njegovi pomoćnici) ne bi smjeli raditi u drugim kućama.

U raspravi u prvom čitanju ovog zakona najmanje smo se bavili pitanjem statusa kazališnih umjetnika, a predloženim je njihov položaj poboljšana, konstatala je **Ivanka Roksandić (HDZ)**, uz napomenu da podupire amandmane matičnog Odbora.

Marija Bajt (HDZ) je najavila da će podržati Konačni prijedlog zakona, jer sadrži prihvatljivija rješenja, koja bi trebala olakšati obavljanje kazališne djelatnosti i potaknuti nove vrijednosti u kulturi u Republici Hrvatskoj. Među ostalim, omogućit će veću pokretljivost kazališnih umjetnika, vezano uz radno-pravni status, te poboljšati položaj onih koji su u kazalištu radili duže vrijeme (moći će zaključiti ugovor o radu na neodređeno vrijeme). Kazališna djelat-

nost je od nacionalnog interesa, o čemu svjedoči i duga zakonodavno-pravna tradicija u toj djelatnosti (135 godina), podsjeća zastupnica. Naime, prvi kazališni zakon donesen je još 1861. godine, a postojeći Zakon je jedan od prvih iz djelatnosti kulture koji su doneseni u samostalnoj Republici Hrvatskoj. Osnovna je svrha predloženog uspostaviti sustav koji će omogućiti kazalištu nesmetano odvijanje djelatnosti, slobodu umjetničkog stvaranja, kao i poštivanje temeljnih europskih standarda, naglašava zastupnica.

Predvidjeti isti model financiranja za sva četiri nacionalna kazališta.

Dr.sc. **Furio Radin** se založio za to da se ovim zakonom uredi pravni status Talijanske drame, koja djeluje u sastavu HNK Ivana pl. Zajca Rijeka, u duhu kulturne autonomije (reguliranje te problematike ne treba prepustiti isključivo statutu). U tu svrhu je uložio amandman na čl. 20. st.2., predloživši da se ta odredba dopuni riječima: "sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina o kulturnoj autonomiji nacionalnih manjina".

U obrazloženju svog prijedloga napomenuo je da je Talijanska drama osnovana još 1946. godine i dosad je izvela više od 300 programa. To je najstariji stabilni oblik kazališta u okviru talijanske kulture (čak i milansko Kazalište, inače najstarije u Italiji, mlađe je od nje godinu dana), naglašava zastupnik.

Riječ predlagatelja

Odgovarajući na primjedbe zastupnika, mr.sc. **Božo Biškupić** je pojasnio da

je zakonska obveza osnivača da financira rad kazališta i kazališnih družina, dok Ministarstvo kulture sufinancira programe od nacionalnog interesa (bez obzira na status kazališta). Primjerice, za ova tri nacionalna kazališta kojima država nije osnivač, izdvaja se godišnje oko 3,5 do 4 mln. kuna, plus milijun kuna za Splitsko ljeto. Isto tako sufinanciramo i druga kazališta u Hrvatskoj, kao i kazališnu kuću, ako se program događa u Šibeniku, i to s daleko većom svotom od spomenutih 10 posto. Osnovna je svrha novog Zakona da poboljša status glumaca i općenito kazališni život. Međutim, Ministarstvo ne misli financirati kazališta zatvorenih vrata nego programe, a to je i obveza lokalne samouprave koju trebaju poštivati i osnivači.

Zastupnike koji su izrazili sumnju u potrebu donošenja ovog zakona podsjetio je na činjenicu da su u bivšem mandatu o tome provedene brojne rasprave u kojima se pokazalo da se i sami kazališni umjetnici zalažu za promjenu starog kazališnog zakona. Izgleda da u to vrijeme nije bilo hrabrosti da se otvori to pitanje, ali mi smo imali hrabrosti da vam ponudimo novi zakonski prijedlog, koji je većina sudionika u raspravi ocijenila pozitivno. Budite uvjereni da ćemo, poštujući ovaj Zakon, raditi na opće dobro u hrvatskoj kulturi, a posebno u kazališnoj djelatnosti, zaključio je Biškupić.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA

Nakon što je predsjedatelj, **Luka Bebić**, potpredsjednik Sabora zaključio raspravu, uslijedilo je izjašnjavanje o podnesenim amandmanima (16). U ime predlagatelja o njima se očitovao državni tajnik **Jadran Antolović**. Informirao je zastupnike da je Vlada

uvažila jedino amandmane zastupnika **Josipovića na članke 16. i 18., Kluba zastupnika HSS-a na čl. 27., Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu na čl. 30., Nenada Stazića na čl. 31. (u nešto izmijenjenom obliku), Kluba zastupnika HDZ-a na čl. 43. st. 2. te Odbora za zakonodavstvo na čl. 59.** Navedeni amandmani postali su sastavnim dijelom Konačnog prijedloga zakona i o njima se nije posebno glasovalo.

Amandmanske zahtjeve **Zvonimira Mršića (SDP)** i **Kluba zastupnika IDS-a** za promjenu modela financiranja nacionalnih kazališta u Osijeku, Splitu i Rijeci predlagatelj je odbio, uz obrazloženje da bi takav način financiranja bio nepovoljniji za te ustanove (državni proračun sada pokriva više od 50 posto njihovih programskih sredstava).

Obrazlažući zbog čega nije uvažen amandman Furia Radina na čl. 20., **Antolović** je rekao da upućivanje na Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina ne samo da nije potrebno, nego je i nomotehnički nekorektno (svaki zakon mora biti sukladan odredbama Ustava i ustavnih zakona). Radin je inzistirao na tome da se o njegovom amandmanu glasuje, ali nije dobio potrebnu većinu zastupničkih glasova, kao ni amandmani ostalih podnositelja koje je Vlada odbila.

Uvaživši argumente predlagatelja neki od njih su odustali od dijela svojih amandmana (**Ivo Josipović, Klub zastupnika HSS-a**).

Ishod rasprave - novi Zakon o kazalištima donesen je većinom zastupničkih glasova (86 glasova „za“, 6 „protiv“ i 5 „suzdržanih“) u ponuđenom tekstu, čiji su sastavni dio postali prihvaćeni amandmani.

M. Ko.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU IZMJENA I DOPUNA KONVENCIJE O FIZIČKOJ ZAŠTITI NUKLEARNOG MATERIJALA

Zastupnici su jednoglasno prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju izmjena i dopuna Konvencije o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala, kojim se dodatno naglašava važnost međunarodne suradnje u fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala.

O PRIJEDLOGU

Prijedlog zakona Saboru je podnijela Vlada Republike Hrvatske. Prijedlog je dodatno obrazložio državni tajnik i ravnatelj Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost **Matija Šprah**. Originalna konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala usvojena je 1980. godine, a Hrvatska ju je prihvatila 1991. godine sukcesijom. Nakon usklađivanja na diplomatskoj konferenciji održanoj prošle godine izmjene su usvojene konsenzusom. Glavne izmjene i dopune ove Konvencije su: uključivanje nuklearnih postrojenja u opseg Konvencije, dodatno naglašavanje značaja međunarodne suradnje na polju fizičke zaštite nuklearnog materijala, te dodavanje dvanaest temeljnih načela u tekst Konvencije.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo nije imao primjedbi na tekst Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost podupire donošenje ovog Zakona.

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša podupire donošenje ovog Zakona.

RASPRAVA

Prva u raspravi, u ime Kluba zastupnika HNS-a, govorila je zastupnica **Alenka Košiša Čičin-Šain (HNS)**. Podržavši ovaj Prijedlog zakona zastupnica je istaknula da će njegovim usvajanjem Hrvatska potvrditi svoju trajnu opredijeljenost za neširenje nuklearnog oružja i sprječavanju međunarodnog terorizma. Također, RH mora odgovarajućom financijskom potporom nadležnom tijelu, prvenstveno Državnom zavodu za nuklearnu sigurnost, omogućiti i tehničke uvjete za jačanje infrastrukture koja se koristi za kontrolu prometa nuklearnim materijalom preko teritorija RH.

U ime Kluba zastupnika HSP-a govorio je zastupnik **Tonči Tadić (HSP)**. U svom izlaganju se osvrnuo na niz konvencija koje je Hrvatski sabor ratificirao što se tiče nuklearne sigurnosti, te važnost Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost. Podržavši donošenje ovih dopuna Konvencije, naglasio je da Hrvatska nema nikakvih nuklearnih

postrojenja, no da mora posebno pažljivo pratiti i spriječiti eventualan šverc takvom vrstom materijala na svom teritoriju.

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Vladimir Štengl (HDZ)**. Podržavši Prijedlog, rekao je da je svaka država obvezna na odgovarajući režim fizičke zaštite nuklearnog materijala, no također da takva zaštita ne može biti samo obveza pojedine države već zajednički posao koji se odvija kroz punu međunarodnu suradnju, posebno zbog sve veće opasnosti od terorizma. Konvencija predviđa i sve mjere koje će države potpisnice poduzeti u slučaju prijetnje, krađe ili nekog drugog nezakonitog uzimanja nuklearnog materijala, posebno obavještanje drugih država, Međunarodne agencije za atomsku energiju ili druge odgovarajuće međunarodne organizacije.

U završnom osvrtu, ravnatelj Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost **Matija Šprah** zahvalio se zastupnicima na diskusiji, potpori ovim izmjenama i dopunama Konvencije.

Zastupnici su jednoglasno, sa 93 glasa 'za', prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju izmjena i dopuna Konvencije o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala.

A. F.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU MEĐUNARODNE KONVENCIJE ZA REGULACIJU KITOLOVA

Zastupnici su jednoglasno prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije za regulaciju kitolova.

Prijedlog je dodatno obrazložio državni tajnik u Ministarstvu kulture **Jadran Antolović**. Naglasio je da ova Konvencija predstavlja završnicu u ugrađiva-

nju svih međunarodnih pravila o zaštiti prirode u hrvatski pravni sustav. Cilj djelovanja Konvencije je zaštita populacije kitova, te osiguravanje njihovog

opstanka u globalno ugroženim oceanima. U Jadranskom moru povremeno se pojavljuje deset vrsta kitova, a dvije vrste dupina - dobri dupin i mali dupin - jadranske su zavičajne vrste.

Odbor za zakonodavstvo nema primjedbi na tekst Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša podupire donošenje ovog Prijedloga.

Jedini u raspravi, u ime **Kluba zastupnika HNS-a**, govorio je zastupnik **Željko Kurtov (HNS)**. Podržavši ovaj Prijedlog zakona, zastupnik je upoznao nazočne s projektima zaštite dupina u Jadranskom moru, u sklopu čega je upozorio na opasnost da se nekontroliranom izgradnjom ugrozi opstanak dupina na sjevernom dijelu Jadrana, gdje se jedino i provode istraživanja. Također je predstavio

inicijativu da se određeno područje proglasi rezervatom kako bi se osiguralo njihovo buduće prisustvo u našem moru.

Zastupnici su jednoglasno, sa 92 glasa 'za', prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije za regulaciju kitolova.

A. F.

PRIJEDLOG ZAKONA O UGOSTITELJSKOJ DJELATNOSTI

Minimalni uvjeti za ugostiteljske objekte ujednačiti s europskim

Zastupnici su većinom glasova donijeli predloženi zaključak.

Važeći Zakon nije u potpunosti usklađen s pravnom stečevinom EU, a donošenje novog Zakona o ugostiteljstvu predviđeno je Planom usklađivanja zakonodavstva RH s pravnom stečevinom EU za 2006. godinu.

O PRIJEDLOGU

Pitanja koja se trebaju urediti novim zakonom su slijedeća: definicija ugostiteljske djelatnosti, subjekti koji mogu obavljati ugostiteljsku djelatnost, objekti, odnosno prostori i naprave u kojima mogu biti smješteni ugostiteljski objekti, skupine ugostiteljskih objekata s obzirom na vrstu ugostiteljskih usluga, radno vrijeme ugostiteljskih objekata, obveze ugostitelja, minimalni uvjeti za vrstu i uvjeti za kategoriju ugostiteljskih objekata, zabrana usluživanja i konzumiranja alkohola maloljetnim osobama,

postupak utvrđivanja uvjeta za obavljanje ugostiteljske djelatnosti, kampiranje, ugostiteljske usluge građana u domaćinstvu i seljačkom domaćinstvu, nadzor nad primjenom Zakona i prekršaji i prekršajne kazne, upravne i zaštitne mjere.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona, a na tekst prijedloga Odbor nema primjedba ustavnopravne naravi.

Odbor za turizam jednoglasno je odlučio predložiti Hrvatskom saboru sljedeće zaključke:

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu nije imao primjedbi.

Odbor za europske integracije je potvrdio da je Prijedlog zakona o ugostiteljskoj djelatnosti usklađen s pravnom stečevinom Europske unije, te predlaže Hrvatskom saboru prihvaćanje Prijedlo-

ga zakona o ugostiteljskoj djelatnosti u prvom čitanju.

RASPRAVA

Očekuje se smanjenje sive ekonomije i rada na crno

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorila je **Mirjana Brnadić (HDZ)**. Kazala je kako će Klub zastupnika HDZ-a podržati Prijedlog zakona o ugostiteljskoj djelatnosti. Brnadić je podsjetila da se ovim Prijedlogom zakona o ugostiteljstvu očekuje smanjenje sive ekonomije i rada na crno u hrvatskom turizmu, uređenje radnog vremena ugostiteljskih objekata na području cijele države, te niz drugih poboljšanja u smislu olakšane primjene i razumijevanja Zakona. Klub zastupnika HDZ-a ocjenjuje da će predložene promjene Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti uz sve pri-

jedloge i primjedbe pridonijeti stvaranju uvjeta za brži razvoj turizma, a posebice ugostiteljstva kao njegove temeljne djelatnosti.

U ime **Kluba zastupnika IDS-a** govorila je zastupnica **Dorotea Pešić-Bukovac (IDS)**. Kazala je kako Klub zastupnika IDS-a smatra da je ovaj Zakon još jedan u nizu od onih koji razvlašćuju jedinice lokalne samouprave. „Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti pokazuje se eklatantan primjer centralizacije i to ne više samo novca već i ovlasti“. Također je istaknula da se odredbama o radnom vremenu krši Ustav, na način da ugostiteljski objekti koji rade danju ne mogu raditi noću, te se na taj način ukida jedna smjena, a to znači da će jedan dio zaposlenika ostati bez posla. Dorotea Pešić-Bukovac zaključila je riječima „nadam se da će predlagatelj do drugog čitanja usvojiti primjedbe i da ćemo imati kvalitetniji Zakon u drugom čitanju“.

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorio je **Zdenko Antešić (SDP)**. Kazao je kako Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti ima dobre namjere da uredi odnose u ugostiteljskoj djelatnosti. „Međutim, u predloženom tekstu ima još puno otvorenih pitanja za koje se nadam da će predlagatelj do drugog čitanja naći bolja i svrsishodnija rješenja“.

U ime **Kluba zastupnika nacionalnih manjina** govorila je **Zdenka Čuhnil**. Kazala je kako Klub zastupnika nacionalnih manjina traži da se ovim Zakonom regulira pravo na poslovne prostore za članove manjina i manjinskih udruga, kao što je to slučaj s lovačkim udrugama ili planinarskim savezima. Na taj način bi se omogućilo održavanje manjinskih kulturnih događaja i manifestacija bez čega kulturna autonomija gubi smisao. „Nadamo da će do drugog čitanja predlagatelj naći kvalitetno rješenje za poslovne prostore i prostore nacionalnih manjina, što je i uvjet da manjine mogu glasovati za ovaj zakon“.

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je **Tonči Tadić (HSP)**. Rekao je kako Klub zastupnika HSP-a pozdravlja namjeru da se ovim Zakonom reguliraju pojedine dvojbene odredbe iz posto-

jećeg Zakona. Konstatirao je da i dalje ostaje čitav niz odredbi u ovom Prijedlogu koje bi trebalo precizirati ili doraditi. Klub zastupnika HSP-a poziva nadležno ministarstvo da održava čim bolje veze sa Cehom ugostitelja u Hrvatskoj obrtničkoj komori i da sasluša njihove primjedbe na ovaj Prijedlog zakona, jer su te primjedbe odraz prakse provođenja postojećeg Zakona i mogu utjecati na kvalitetu ovog Zakona.

U ime **Kluba zastupnika HNS-a** govorio je **Jakša Marasović (HNS)**. Kazao je kako ovaj Zakon centralizira problematiku radnog vremena ugostiteljskih objekata. Jedinice lokalne samouprave imaju mogućnost korigirati radno vrijeme ugostiteljskih objekata samo sat ili dva. „Ako je Zakonom dozvoljeno radno vrijeme do ponoći, lokalna samouprava koja ima konzervativnog gradonačelnika ili načelnika, može smanjiti radno vrijeme na deset sati, a mladost tek izlazi u deset sati“. Klub zastupnika će glasati za prvo čitanje Prijedloga zakona, ali očekuje i određene korektive u drugom čitanju.

Liberalizacija u pružanju ugostiteljskih usluga

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Ante Markov (HSS)**. Kazao je kako će Klub zastupnika HSS-a podržati Prijedlog zakona u prvom čitanju. Konstatirao je da ovim Prijedlogom zakona dolazi do liberalizacije pružanja ugostiteljskih usluga. „Subjekti koji mogu pružati ugostiteljske usluge sada su daleko širi, ali još ih moramo proširiti“. Govoreći o zdravstvenom turizmu, kazao je kako u Republici Sloveniji zdravstveni turizam čini 24% ukupnog turizma, te da je danas zdravstveni turizam u takvoj ekspanziji u kakvoj je prije pet ili šest godina bio nautički turizam. „Mi ga još nemamo ni kao pod granu u djelatnosti, tako da Zakon o zdravstvenom turizmu treba što prije donijeti“. U nastavku je kazao da Klub zastupnika HSS-a smatra da oko utvrđivanja radnog vremena ugostiteljskih objekata treba pružiti lokalnoj samoupravi šira prava. Zaključno govoreći Markov je

kazao „Vlada RH kao nositelj izrade ovog Zakona mora voditi računa o tome da hrvatsko ugostiteljstvo moramo repositionirati, postaviti ga na kvalitetnije temelje, povećati efikasnost ukupnog ugostiteljstva, a smanjiti administrativne prepreke“.

Usljedila je pojedinačna rasprava.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) kazala je kako je ovaj Prijedlog zakona bio predstavljen u javnosti na način da se ovim Zakonom konačno uvodi red i pronalazi prava mjera između potreba turista da se što dulje zabavljaju ali jednako tako i potreba građana koji žive u gusto naseljenim područjima gdje se nalaze turistički objekti. „To je bio jedan nezahvalan zadatak na koji nemam nikakvih većih primjedbi“. U nastavku je Ingrid Antičević-Marinović pitala zašto nema pravog obrazloženja predlagatelja glede članka 33. koji govori tko će se imati pravo baviti ugostiteljskom djelatnošću, odnosno iznajmljivanjem soba ili apartmana do određenog broja ležajeva. „Zašto se to skriva i zašto se građanima ne kaže da će to moći raditi i stranci, zašto se predlagatelj boji građana da to građani neće prihvatiti“?

Josip Leko (SDP) podsjetio je na članak 28. Prijedloga zakona o ugostiteljskoj djelatnosti koji govori o ugostiteljskim uslugama građana u domaćinstvu i seoskom gospodarstvu. U interesu je RH da ove dvije vrste ugostiteljske djelatnosti zaštiti, odnosno da se ovom vrstom gospodarske djelatnosti mogu baviti samo građani RH. Josip Leko smatra da je važno da se donese Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti, ali da se štiti i potiče specifičnost hrvatskog turizma, i ugostiteljske ponude, koju pronalazimo u seoskim domaćinstvima.

Problem radnog vremena ugostiteljskih objekata

Miroslav Korenika (SDP) kazao je kako se osobno zalaže da se Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti donese uz poneka objašnjenja do drugog čitanja. Apelirao je na problem radnog vremena u ugostiteljskim objektima rekavši „vodimo računa o tome da Hrvatska nije

jedinstvena niti u pogledu običaja, niti u pogledu načina života između sjevera i juga, velikih i malih gradova“. „Dopustimo da veći dio radnog vremena ugostiteljskih objekata uređuje kao i do sada lokalna samouprava, jer ona puno bolje zna običaje i potrebe svojih građana“.

Sljedeći u raspravi govorio je zastupnik **Kruno Peronja (HDZ)**. U svojem izlaganju zastupnik je podržao ovaj Zakon, posebno zato jer uvažava specifičnosti hrvatskog turizma osiguravajući jedan legislativni okvir za čitavu državu, a ipak dajući slobodu lokalnoj i područnoj samoupravi da uredi konkretna pitanja određene zajednice. Osvrnuvši se na nekoliko članaka Prijedloga zakona, zastupnik je istaknuo sustavno uređivanje ove djelatnosti i dobro prilagođene prijelazne rokove, no upozorio je da će bez adekvatnog nadzora inspektora čitav rad na ovom području biti uzaludan.

U svom obraćanju zastupnik **Rade Ivas (HDZ)** se osvrnuo na usklađenost ovog Prijedloga s pravnim stečevinama EU posebno u segmentu pružanja usluga građana i stranih državljana u domaćinstvima, na prenošenje ovlasti o produženju radnog vremena za ugostiteljske objekte na lokalnu samoupravu, te njihovu točnu kvalifikaciju, što je označio kao iznimno dobar potez. Zastupnik je također pozdravio i uvođenje zabrane konzumiranja alkohola maloljetnicima u ugostiteljskim objektima.

Sljedeći u raspravi govorio je zastupnik **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Naglasivši potrebu za eliminiranjem sive ekonomije, zastupnik je naveo dosta primjera s izbjegavanjem plaćanja poreza u ugostiteljstvu što se nepovoljno odražava na ukupnu sliku turizma u RH. Podržavši donošenje ovakvog zakona ukazao je na potrebu poticanja ugostiteljstva, posebno u seljačkim domaćinstvima i konobama, te na točnu kategorizaciju svih poslovnih subjekata u ovoj djelatnosti. Osvrnuvši se na raspravu o radnom vremenu noćnih klubova, upozorio je na problem maloljetničkog konzumiranja alkohola, no također je istaknuo da je u turističkim mjestima potrebna veća tolerancija lokalnog stanovništva prema gostima koji su na odmoru.

Zastupnik **Vlado Jelkovic (HDZ)** rekao je da je Prijedlog zakona dobar, te je izrazio nadu da će do drugog čitanja biti uvaženi neki konstruktivni elementi iz današnje rasprave. Kako važeći zakon nije bio u potpunosti usklađen s pravnom stečevinom Europske unije to je bio jedan od razloga zašto se ušlo u donošenje ovog novog zakonskog prijedloga, a također ovim Prijedlogom predviđaju se i nove mjere za suzbijanje sive ekonomije, što se prije svega odnosi na kazne i davanje većih ovlasti inspektorima što bi osiguralo više reda u ovom važnom segmentu hrvatskog gospodarstva. Zastupnik je u nastavku izlaganja detaljno obrazložio nekoliko članaka iz Prijedloga, te ga je uz par sugestija zaključio svoje izlaganje još jednom podržao.

Lokalnoj samoupravi više ovlasti

Nakon njega riječ je preuzeo zastupnik **Ivan Kolar (HSS)** koji je naglasak u svom obraćanju stavio na probleme sela koji su također obuhvaćeni ovim zakonom. Predložio je da lokalna samouprava dobije više ovlasti u reguliranju onih segmenata koji su bitni za običaje i tradiciju pojedinih kraja. Zastupnik je, osvrnuvši se na radno vrijeme *caffè barova* i buku koju proizvode, zatražio veće ovlasti za inspektore i jači inspeksijski nadzor kao i u slučaju prodavanja alkohola maloljetnicima.

Zastupnica **Ivana Sušec-Trakošćanec (HDZ)** izložila je nekoliko prijedloga koji bi omogućili da određene ugostiteljske usluge mogu pružiti građani i iznimno udruge građana što se prvenstveno odnosi na godišnje proslave, vjenčanja i slično. Zastupnica je ovime podržala i zastupnika Ivana Kolaru, te je izrazila nadu da će izmjene biti uvrštene u Prijedlog do drugog čitanja. Zastupnica je, nadalje, upozorila na problem registracije djelatnosti u jednom objektu na različite nosioce čime se izbjegavaju obveze prema državi kao i na potrebu boljeg definiranja ugostiteljskih usluga u seljačkim domaćinstvima.

Sljedeći u raspravi govorio je zastupnik **Nenad Stazić (SDP)**. Iako je podržao određenu liberalizaciju ugostiteljske djelatnosti zastupnik je postavio pitanje pomaže li se ovim prijedlogom našim ljudima kojima je ugostiteljstvo dodatna zarada ili omogućavanje strancima da se za paušalne iznose bave turizmom. Upozorio je na potrebu definiranja pojmovna kao što je *domaćinstvo* u smislu ovog Zakona, te na neuvrštavanje ugostiteljske djelatnosti na plovećim objektima što je veliki propust za pomorsku zemlju kao što je Hrvatska. Zastupnik se osvrnuo i na kategorizaciju ugostiteljskih objekata koja prema njegovom mišljenju nije dosljedno provedena. Pri kraju izlaganja izdvojio je nekolicinu nelogičnosti koje se pojavljuju u nekoliko članaka Prijedloga, za koje je predložio izmjene do sljedećeg čitanja.

Zastupnik **Zvonimir Sabati (HSS)** rekao je da nije dobro što se ovim prijedlogom zakona sužavaju određena prava i postavljaju nova ograničenja što se prvenstveno odnosi na ograničavanje smještajnih kapaciteta koji su, upozorio je, najvažniji izvor prihoda građana koji se bave iznajmljivanjem. Nadalje, zastupnik je predložio uvođenje određenih poticaja ili poreznih olakšica kojima bi se stimulirala domaća proizvodnja na domaćinstvima. Osvrnuvši se na nekoliko članaka iz Prijedloga, upozorio je i na moguće probleme u provedbi zakona na nivou malih samoupravnih jedinica koje nemaju adekvatan nadzor. U ovom kontekstu zastupnik je otvorio i pitanje kontrole i ovlasti inspektora na terenu. Naznačivši posebnu ulogu ugostiteljske djelatnosti u turizmu zastupnik **Jure Bitunjac (HDZ)** naglasio je kako ovaj Prijedlog zakona ide u smjeru njezinog uređenja na odgovarajući način tj. da se spriječi siva ekonomija koja je dosta prisutna i da Hrvatska dobije zakon koji je u okvirima i na tragu europskih zakona. Iznijevši nekoliko prijedloga vezanih uz agro-turizam, zastupnik je zaključio da ovaj Prijedlog zakona predstavlja jednu odličnu osnovu, no da u nekim segmentima treba biti popunjen, posebno prijedlozima zastupnika, kako bi imali jedan kvalitetan i cjelovit zakon.

Radno vrijeme noćnih barova

Nakon njega riječ je preuzeo zastupnik **Pero Kovačević (HSP)**. Upozorio je na znatan broj problema koji se, prema njegovom mišljenju, ne rješavaju ovim Prijedlogom prvenstveno iz razloga što su propisi neusklađeni. Kao još jedan problem označio je i radno vrijeme noćnih barova. Iako je razumljivo da se gosti žele zabaviti, ipak bi trebalo voditi računa i o ljudima koji žive i rade u turističkim mjestima. Posebno se osvrnuo na pojavu stranih građana koji su došli u posjed nekretnina na hrvatskoj obali, te bi im se ovim zakonom omogućilo iznajmljivanje tih objekata. Zastupnika je zanimalo na koji način su oni uopće došli u posjed nekretnina, te je naglasio nužnost bolje suradnje Državnog inspektorata i ostalih inspektora s nadležnim ministarstvom.

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Jozo Topić (HDZ)**. Podržavši ovaj Prijedlog ukazao je na njegovu intenciju liberalizacije pružanja ugostiteljskih usluga, bolju regulativu za sprječavanje sive ekonomije, usklađivanje sa zakonodavstvom Europske unije, te bolje definiranje ugostiteljskih usluga građana u domaćinstvima. U nastavku izlaganja posebno se osvrnuo na problem ilegalnog kampiranja s velikim kamp-kućicama koji su često neadekvatno opremljeni za hrvatske ceste. Često su, također, i auto-kampovi nedostatno uređeni

i označeni, a velik problem je i nedostatak parkirališnih i zaustavnih mjesta za ovaj tip vozila. Zastupnik je predložio veći angažman policije u suradnji s inspektorima na ovom problemu. Zastupnik je podržao kolege koji su upozorili na nejasnost članka 33. u kojem ostaje nejasno što se točno misli pod pojmom domaćinstvo, te je uputio prijedlog da se do drugog čitanja taj propust ispravi.

Zastupnik **Valter Poropat (IDS)** je u svojem izlaganju podsjetio da je postojeći Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti imao do danas već 10 izmjena i dopuna, te da ovaj Prijedlog ide u smjeru podizanja ugostiteljske djelatnosti na nivo koji zaslužuje kao što i uređuje ovu djelatnost s pravnom stečevinom EU sukladno prihvaćenom planu provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Kao izrazito bitno, istaknuo je podizanje kvalitete usluge i tehničkih karakteristika, te novčane kazne sukladne prekršajima. Zaključio je izlaganje podrškom prenošenju ovlasti o trajanju radnog vremena ugostiteljskim objektima na lokalnu samoupravu.

Nakon njega riječ je preuzeo zastupnik **Zdenko Antešić (SDP)**. Istaknuo je tri pitanja na koja bi, prema njegovom mišljenju, trebalo obratiti pozornost prilikom sastavljanja Konačnog prijedloga zakona. To su pitanje obavljanja ugostiteljske djelatnosti na brodovima, određivanje radnog vremena ugostiteljskih objekata i iznajmljivanje objekata

u vlastitim kućama ili apartmanima. Posljednje pitanje zastupnik je označio kao najteže, jer se u ovom Prijedlogu dopušta iznajmljivanje objekata koji su u vlasništvu stranaca, a da se nikakvim dokumentom ne traži potvrda da je taj objekt legalno izgrađen prema Zakonu o gradnji ili da ima uporabnu dozvolu. Zaključujući izlaganje, konstatirao je da je ovaj smjer liberalizacije štetan za Hrvatsku, te da Vlada mora više pozornosti posvetiti očuvanju hrvatske obale i interesa naših građana.

Završni osvrt dao je državni tajnik u Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka **Zdenko Mičić**. Zahvalivši se prisutnima na konstruktivnoj i argumentiranoj raspravi, naglasio je da Vlada ima intenciju povećati kvalitetu i nadzor, suzbiti nelegalnost poslovanja ali i liberalizirati način poslovanja, otvoriti razvojne mogućnosti posebno kontinentalnog dijela Hrvatske u segmentu ugostiteljstva u seoskim domaćinstvima. Rekao je da će sve prijedloge i primjedbe razmotriti zajedno sa cehovima ugostitelja i sa strukovnim udrugama, što će pridonijeti što kvalitetnijoj pripremi konačnog teksta prijedloga zakona.

Zastupnici su većinom glasova, sa 94 glasova 'za' i 4 'suzdržana', prihvatili Zaključak da se prihvaća Prijedlog zakona o ugostiteljskoj djelatnosti.

I. Č; A. F.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOBIT

Zastupnici su većinom glasova, po hitnom postupku, prihvatili Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit kojim se usklađuje sustav državnih potpora s pravnim stečevinama Europske unije. Prijedlog zakona podnijela je Vlada RH.

O PRIJEDLOGU

Prijedlog je dodatno obrazložio ministar financija **Ivan Šuker**. Istaknuo je dva cilja koja bi se postigla ovim Prijedlogom. Prvi je usklađivanje sustava fiskalnih i državnih potpora s pravnim stečevinama EU, te otvaranje moguć-

nosti većeg spektra poticaja kroz sustav poreza na dobit, nego što je u ovom trenutku moguće budući da predložene izmjene otvaraju mogućnost umanje-
nja porezne osnovice za svotu poticaja, odnosno odobrenih državnih potpora prema posebnim propisima bez navođenja svrhe u Zakonu o porezu na dobit.

Ove izmjene počët će se primjenjivati od 1. 1. 2007. godine što ostavlja dovoljno vremena i prostora da se do kraja godine neke olakšice koje nisu ugrađene u Zakon o potporama i u Akcijski plan za poticaj zapošljavanja budu primijenjene u nadležnim ministarstvima, zaključio je ministar financija Ivan Šuker.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo nema primjedbi na tekst Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za europske integracije podupire donošenje ovog Zakona.

Odbor za financije i državni proračun podupire donošenje Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit.

RASPRAVA

Porezne škarë u tri ključna segmenta

U ime **Kluba zastupnika HNS-a**, prvi u raspravi govorio je zastupnik **Nikola Vuljanić (HNS)**. Ovaj Prijedlog zakona, rekao je, uvodi porezne škarë u tri ključna segmenta bitna za interes RH, a to su novo zapošljavanje, loša struktura radne snage i istraživanje i razvoj gdje se porezna osnovica više ne smanjuje prema zahtjevima EU. Ova tri segmenta trebala bi se kompenzirati drugim mehanizmima, za što Vlada nije ponudila jasna rješenja, te Klub zastupnika HNS-a neće podržati ovaj Prijedlog, zaključio je.

U ime **Kluba zastupnika IDS-a**, govorio je zastupnik **Valter Poropat (IDS)**. Naglasio je da u hrvatskom pravnom sustavu već postoje propisi koji uređuju pitanja poticaja, no oni ne zaočkružuju u potpunosti mogućnost opsega i sadržaja sustava poticaja kako to predviđa pravna stečevina EU. Ako bi se ovim Prijedlogom postiglo usklađivanje sustava fiskalnih državnih potpora s pravnom stečevinom EU, te otvaranje većeg spektra poticaja kroz sustav poreza na dobit odnosno umanjenje porezne

osnovice za svotu odobrenih državnih potpora, onda bi ovaj Prijedlog trebalo dobro odvagovati, dodao je te je najavio podršku ovom Prijedlogu zakona.

Slijedeći u raspravi, u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**, govorio je zastupnik **Šime Prtenjača (HDZ)**. Istaknuo je najvažnije razloge za prihvaćanja ovog Prijedloga od Kluba zastupnika HDZ-a, a to su prethodni razgovori s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja i obveze usklađivanja zakonodavstva sa stečevinom EU. Dodao je da nema nikakvih rizika da se provede ovo alociranje poticaja kroz pojedina ministarstva.

U ime **Kluba zastupnika HSS-a**, riječ je preuzeo zastupnik **Luka Roić (HSS)**. Istaknuo je da su ovi prijedlozi dio reforme fiskalnih državnih potpora kojima će se ostvariti njihova bolja učinkovitost i transparentnost. Kao primjedbu, zastupnik je naveo nedorečenost i selektivno brisanje članaka koje izaziva zbrku u poreznom sustavu dok bi puno adekvatniji pristup bio paralelno donošenje zakona u paketima koji bi pratili usklađivanje zakonodavstva s EU-om.

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Tonči Tadić (HSP)** u ime **Kluba zastupnika HSP-a**. Podsjetio je da Hrvatska ima rok od četiri godine za provođenje odrednica iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te da nema puno manevarskog prostora. Pozdravio je članke koji se odnose na transparentnost provedbe zakona, no kritizirao je brisanje članka 26. koji regulira čitav niz poreznih olakšica dok istovremeno nije ponuđen neki novi oblik davanja državnih potpora.

Uvjet za analitičku usporedbu s pravnim stečevinama EU

Ministar financija **Ivan Šuker** dodatno je obrazložio neke točke Prijedloga, te je napomenuo da Hrvatska ne može početi *screening* iz ovog područja dok se ne izmijeni Zakon o porezu na dobit, a do kraja godine će one odredbe koje nisu ugrađene u zakone biti ugrađene kroz uredbe resornih ministarstava. Dakle, ove olakšice se ne ukidaju, već

se samo brišu iz Zakona o porezu na dobit i prenose se na druga ministarstva koja će ta područja urediti svojim propisima, zaključio je.

Nakon ministra u ime **Kluba zastupnika HSLs-a**, govorio je zastupnik **Zlatko Kramarić (HSLs)**. Zastupnik je podržao ove Izmjene i dopune Zakona o porezu na dobit, prije svega što se odnose na područja zapošljavanja, obrazovanja, istraživanja i razvoja, no najavio je da će Klub zastupnika HSLs-a pomno pratiti kako će se situacija razvijati, da se ne bi narušila proeuropska politika koja često zakaže na provedbi i u stvarnoj primjeni.

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorio je zastupnik **Mato Arlović (SDP)**. Naglasio je da je neprihvatljivo da se ukidaju pojedine povlastice kroz poreznu politiku, a da se paralelno ne ponude neka druga rješenja kao što se nude u Europskoj uniji na koju se tako često pozivamo. Usklađivanje koje se treba provesti prema uredbi Komisije o državnim potporama za zapošljavanje Europske unije, kod nas se provodi jednostavnim brisanjem članaka, što je izrazito pogubno za područja na koja će se ove izmjene zakona aplicirati. Dodao je da se ovim Prijedlogom neće postići dva najavljena cilja; usklađivanje fiskalnih državnih potpora s pravnim stečevinama EU i otvaranje mogućnosti većeg spektra poticaja kroz sustav poreza na dobit. Stoga, zaključio je, Klub zastupnika SDP-a neće podržati ovaj Zakon jer se konceptijski razlikuje od stajališta socijaldemokrata i postoji sumnja da se ovakvim prijedlozima pomaže krupnom kapitalu, te se otvara prostor za špekulacije.

U pojedinačnoj raspravi prvi je govorio zastupnik **Nenad Stazić (SDP)**. Nakon analize ukinutih povlastica, zastupnik je Prijedlog oštro kritizirao, posebno ukazujući na nedostatak ikakvog okvira za dodjeljivanje potpora koje bi trebale zamijeniti ukinute povlastice. Zastupnik se, nadalje, pozvao na članak 10. Zakona o državnim potporama koji zahtijeva očitovanje Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, koje nije doneseno za ovaj Prijedlog. U završnom dijelu izlaga-

nja, zastupnik je odbacio ovaj Prijedlog zakona kao nepodoban u formalnom, logičnom i sadržajnom smislu.

Slijedeća u raspravi govorila je zastupnica **Dorotea Pešić-Bukovac (IDS)**. Zaključila je da je Prijedlog u osnovi dobar, ali kao nedostatak se posebno ističe činjenica da zadire u prava koja se tek naknadno moraju ponovno definirati, a pitanje je kada će to biti učinjeno tj. kada i hoće li građani povratiti prava koja su im pripadala.

Posljednja u raspravi govorila je zastupnica **Marija Lugarić (SDP)** koja je kritizirala Vladu da zanemaruje, uz ostalo i

ovim Prijedlogom, znanstveno-istraživačku djelatnost koja bi trebala biti pokretač razvoja Hrvatske. Iako je potrebno usklađivanje s pravnom stečevinom EU, dodala je, ipak ovakvi prijedlozi su direktno smanjivanje sredstava za obrazovanje, znanost, istraživanje i tehnologiju, te je Vlada trebala ponuditi adekvatan model refinanciranja tih područja.

U završnom osvrtu ministar **Ivan Šuker** je naglasio da je SSP potpisan za vrijeme bivše Vlade, te da ga ova Vlada mora ispoštovati kako bi mogli započeti pregovore i *screening*. Dodao je kako se Zakonom o potporama i pratećim ured-

bama stvorila mogućnost da se daleko više sredstava kvalitetnije upotrijebi od potpora kojima je do sada raspolagano. Izglasavanje ovog zakona je uvjet za započinjanje screeninga i pregovora iz ovog područja, a zbog opsega pratećih zakona o potporama nemoguće ih je bilo donijeti paralelno s ovim Prijedlogom, zaključio je ministar **Ivan Šuker**.

Zastupnici su većinom glasova, sa 78 glasova 'za', 8 'suzdržanih' i 4 'protiv', prihvatili Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit.

A. F.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU MEMORANDUMA O FINANCIRANJU USUGLAŠENOG IZMEĐU EUROPSKE KOMISIJE I VLADE RH O DODJELI POMOĆI IZ INSTRUMENTA ZA PRETPRISTUPNU STRUKTURNU POLITIKU ZA SLIJEDEĆU MJERU: REHABILITACIJA ŽELJEZNIČKE PRUGE NA DIONICI VINKOVCI-TOVARNIK-DRŽAVNA GRANICA ZA VUKOVARSKO-SRIJEMSKU ŽUPANIJU, ISTOČNA SLAVONIJA, HRVATSKA

Zastupnici su većinom glasova prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o financiranju usuglašenog između Europske komisije i Vlade RH o dodjeli pomoći iz predpristupnih fondova EU radi ponovnog uspostavljanja željezničke pruge na dionici Vinkovci-Tovarnik-državna granica za Vukovarsko-srijemsku županiju, Istočna Slavonija, Hrvatska.

O PRIJEDLOGU

Pomoć iz ISPA programa

Program ISPA jedan je od tri pretpri- stupna programa Europske unije namijenjen financiranju infrastrukturnih projekata u području prometa i zaštite okoliša, rekao je obrazlažući prijedlog državni tajnik u Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka, **Dražen Breglec**. Ukupni iznos programa rehabilitacije ovog dijela željezničke pruge je 75 milijuna 761 tisuću i 180 eura. Sredstva iz ISPA programa su 28 milijuna 789 tisuća i 180 eura i čine 38% uku-

pnog programa dok je ostatak financiranja predviđen iz proračuna RH. Ovim infrastrukturnim zahvatom dobiva se rehabilitacija pruge u dužini 33,5 km na krajnjem istoku države na PAN europskom koridoru 10 od izuzetne važnosti za sveukupni europski promet. Također se dobiva i povećavanje sadašnje maksimalne brzine na tom koridoru. Početak radova najavljen je za slijedeću godinu. Ovaj projekt smatra se prvim konkretnim uspješno realiziranim programom između Vlade RH i Europske komisije, zaključio je državni tajnik.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo nema primjedbi na tekst Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za europske integracije podupire donošenje ovog Zakona.

Odbor za pomorstvo, promet i veze podupire donošenje ovog Prijedloga.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu nema primjedbi na tekst Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za financije i državni proračun podupire donošenje ovog Zakona.

RASPRAVA

Ponovna uspostava pruge izuzetno značajna za Vukovarsko-srijemsku županiju

U raspravi po klubovima zastupnika, u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**, govorio je zastupnik **Ivica Klem (HDZ)**. Podržavši ovaj Prijedlog zakona, naglasio je kako će rehabilitacija ovog dijela željezničke pruge biti od velikog značaja za Vukovarsko-srijemsku županiju, te je izrazio zadovoljstvo što je uspješno završen proces akreditacije nacionalnog fonda i središnje jedinice za financiranje i ugovaranje kroz koje će Ministarstvo financija biti nositelj ovakvih aktivnosti koje su znak da EU i Europska komisija imaju puno povjerenje u institucije vlasti RH.

U pojedinačnoj raspravi prvi je govorio zastupnik **Petar Mlinarić (HDZ)**. Naglasio je kako će ovaj projekt pomoći da željeznički promet postane konkurentniji, te da se poboljša vrijeme prijevoza i izjednači se sa cestovnim prometom, što će pridonijeti preusmjerava-

nju prometa na željeznicu, povećavanju sigurnosti u prometu, očuvanju i zaštiti okoliša, te vraćanju prometa na ovo područja RH.

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Vladimir Štengl (HDZ)**. Osvrnuvši se na izrazito loše trenutno stanje ove dionice pruge, zastupnik je podržao Prijedlog koji bi mogao imati dalekosežne posljedice za oživljavanje čitavog kraja kojim pruga prolazi, posebno ako se uz rehabilitaciju ovog dijela pruge pokrene i rekonstrukcija ostale mreže željezničkog prometa u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Napomenuo je i važnost adekvatnog obnavljanja prometne signalizacije da se opasnosti u prometu svedu na najmanju moguću mjeru.

Nakon njega, riječ je preuzela zastupnica **Ruža Lelić (HDZ)**. U svom izlaganju zastupnica je podržala donošenje ovog Prijedloga zakona. Izdvojila je činjenicu, da je osim sredstava koja smo dobili iz pretpripravnog ISPA fonda, u ovaj projekt uloženo i dosta sredstava iz državnog proračuna. Također je istaknula potrebu intenzivnije edukacije svih

zainteresiranih za ovakav model financiranja i osmišljavanja projekata.

Nedostatna opremljenost HŽ-a

Zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** također je podržao ovaj Prijedlog zakona, izrazio je sumnju u spremnost hrvatske industrije i gospodarstva da sudjeluje u natjecajima za izvođenje radova na ovakvim projektima. Također, upozorio je na neadekvatnu opremljenost HŽ-a koji trenutno nije u stanju preuzeti prijevoz putnika i roba u konkurenciji sa stranim operatorima. Na kraju izlaganja zastupnik je upitao kada se namjerava krenuti s obnovom pruge Vinkovci-Osijek.

Završni osvrt dao je državni tajnik **Dražen Breglec**. Rekao je da je mogućnost sudjelovanja domaćih ili stranih izvođača definirana Zakonom o javnoj nabavi koji za ovakve projekte predviđa propisivanje međunarodnog javnog natječaja. Dodao je kako se nada da su naši izvođači spremni ponuditi kvalitetne ponude, no da moramo biti svjesni da određeni opseg radova zahtijeva meha-

nizaciju koja je poduzećima u Hrvatskoj za sada nedostupna. Državni tajnik osvrnuo se i na stanje u HŽ-u, naglasivši da proces razdvajanja HŽ-a ide za time da infrastruktura i modernizacija putničkih kapaciteta i kapaciteta za prijevoz roba dostignu razinu koja im omogućava konkuriranje ostalim europskim poduzećima. Zaključio je da Hrvatska ima kvalitetno ustrojene administrativne kapacitete i sve mogućnosti apsorpcije da osiguramo i daljnji priliv sredstava i ovih fondova.

Zastupnici su većinom glasova, sa 87 glasova 'za' i 5 'suzdržanih', prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o financiranju usuglašenog između Europske komisije i Vlade RH o dodjeli pomoći iz Instrumenta za pretpriprastupnu strukturnu politiku za slijedeću mjeru: Rehabilitacija željezničke pruge na dionici Vinkovci-Tovarnik-državna granica za Vukovarsko-srijemsku županiju, Istočna Slavonija, Hrvatska.

A. F.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O OSNIVANJU EUROPSKOG LABORATORIJA ZA MOLEKULARNU BIOLOGIJU

Zastupnici su većinom glasova, po hitnom postupku, prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o osnivanju Europskog laboratorija za molekularnu biologiju. Prijedlog podnijela Vlada Republike Hrvatske a njime se Hrvatska potvrđuje kao 19. članica Europskog laboratorija za molekularnu biologiju, čime se značajno potpomaže suradnja hrvatske akademske zajednice s Europskom unijom.

Prijedlog je dodatno obrazložio državni tajnik u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta **Dražen Vikić Topić**. Hrvatska je predložena kao 19. članica European Molecular Biology Labora-

tories što je značajan doprinos potpunom suradnje akademske zajednice znanstvenika Hrvatske i EU, te pokazatelj da postoji velika šansa da i Hrvatska dobije jedan takav laboratorij, istaknuo je u obrazlaganju.

Odbor za zakonodavstvo nema primjedbi na tekst Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu podupire donošenje ovog Prijedloga.

Jedini u raspravi, u ime **Kluba zastupnika HNS-a**, govorio je zastupnik **Miljenko Dorić (HNS)**. Podržavši ovaj Prijedlog zakona, osvrnuo se na izuzetnu gospodarsku korisnost tehnolo-

gija i rezultata istraživanja molekularne biologije, te je iskazao nadu da je i ovaj korak signal za veća ulaganja u znanost koja su do sada bila izrazito niska. Također je naveo element štednje, gdje se na čitavom prostoru EU ovakvim dogovorima i konferencijama izbjegavaju dupliranja istraživanja, te se ubrzava njihova implementacija u gospodarski život.

Zastupnici su većinom glasova, sa 88 glasova 'za' i 2 'suzdržana', prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju ugovora o osnivanju Europskog laboratorija za molekularnu biologiju.

A. F.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE REPUBLIKE POLJSKE O SURADNJI NA PODRUČJU SPRJEČAVANJA OD PRIRODNIH I TEHNIČKIH KATASTROFA TE UKLANJANJU NJIHOVIH POSLJEDICA

Zastupnici Hrvatskog sabora su jednoglasno prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Poljske o suradnji na području sprječavanja od prirodnih i tehničkih katastrofa te uklanjanju njihovih posljedica.

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Poljske o suradnji na području sprječavanja od prirodnih i tehničkih katastrofa te uklanjanju njihovih posljedica rezultat je zajedničke želje dviju zemalja za promicanjem

i produblivanjem zajedničke suradnje i uzajamnog pružanja pomoći. Osnovni cilj koji se donošenjem Zakona o potvrđivanju ovog Ugovora želi postići je uspostava i uređivanje pitanja suradnje i uzajamnog pružanja pomoći u prirodnim i tehničkim katastrofama, uvjeta suradnje u prevenciji tih katastrofa te ostalih oblika suradnje na tom području.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje Zakona.

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša nema primjedbi na Konačni prijedlog zakona.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost predlaže donošenje ovog Zakona.

Rasprave nije bilo.

Zastupnici Hrvatskog sabora su jednoglasno, sa 93 glasa 'za', prihvatili Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Poljske o suradnji na području sprječavanja od prirodnih i tehničkih katastrofa te uklanjanju njihovih posljedica.

A. F.

IZVJEŠĆE O RADU PUČKOG PRAVOBRANITELJA ZA 2005. GODINU

Poduzeti mjere za učinkovitiji rad uprave

Nakon rasprave Hrvatski je sabor prihvatio Izvješće o radu pučkog pravobranitelja za 2005. godinu i zaključak da se mišljenja, primjedbe i prijedlozi iz rasprave kao i preporuke pučkog pravobranitelja iz Izvješća dostave Vladi RH radi poduzimanja mjera za učinkovitiji rad nadležnih državnih tijela i tijela koje imaju javne ovlasti.

Pučkom pravobranitelju građani su podnosili pritužbe (1653 zaprimljena predmeta, 358 manje nego u 2004. godini), kojima su ukazivali na nepravilnosti i nepravovremeno rješavanje u pojedinačnim upravnim i drugim pitanjima iz djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i na nepravilnosti u postupanju predstavničkih i izvršnih tijela tih

jedinica u pitanjima od interesa za sve građane na područje odnosne jedinice. Najveći broj pritužbi građana i dalje se odnosi na dugotrajnost postupka u prvostupanjskom rješavanju upravnih stvari, posebno na području mirovinsko-invalidskog osiguranja, imovinsko-pravnih odnosa, obnove, graditeljstva i prostornog uređenja. Tijekom 2005. radilo se na 2433 predmeta po pritužbama a dovršeno je 1660 predmeta.

U Izvješću se, među ostalim, uz ocjene i prijedloge, upozoravaju sva upravna tijela na obvezu poštivanja odredaba Zakona o općem upravnom postupku na potrebu dosljednije provedbe upravnog nadzora sukladno postupku o rokovima za donošenje rješenja u prvostupanjskom i drugostupanjskom postupku.

RADNA TIJELA

O izvješću su raspravljali i predložili Saboru njegovo prihvaćanje: **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, Odbor za pravosuđe, Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, Odbor za useljeništvo i Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.** Potonje radno tijelo predložilo je i da se mišljenja, primjedbe i prijedlozi iz rasprave o Izvješću kao i primjedbe, prijedlozi i preporuke pučkog pravobranitelja iz Izvješća dostave Vladi RH radi poduzimanja mjera za učinkovitiji rad nadležnih državnih tijela i tijela koja imaju javne ovlasti.

KLUB ZASTUPNIKA

Klub zastupnika HSS-a predložio je Hrvatskom saboru zaključke, među kojima je i da se prihvate prijedlozi pučkog pravobranitelja za poboljšanje postojećeg stanja te da se obvezuje Vlada RH da temeljem prijedloga rješavanja i poboljšanja postojećeg stanja iz Izvješća napravi plan i program mjera i aktivnosti za njihovu realizaciju i o tome izvjesti Sabor najkasnije do 31. listopada 2006. (nije prihvaćeno).

MIŠLJENJE VLADE

U svom mišljenju o Izvješću **Vlada RH** ističe da je zadužila nadležna tijela državne uprave da u okviru svog djelokruga poduzmu odgovarajuće mjere radi otklanjanja nepravilnosti navedenih u Izvješću.

RASPRAVA

Dugotrajnost sudskih postupaka

Na sjednici Hrvatskog sabora o Izvješću je govorio pučki pravobranitelj **Jurica Malčić**. Izvješće je opširno i pripremljeno prema standardnoj i u Saboru prihvaćenoj metodologiji, a uz statističke sadrži i druge podatke o radu Ureda, o postupanju po pritužbama, o terenskom radu i suradnji s drugim tijelima i udrugama, naveo je govoreći i o temeljnim zadaćama pučkog pravobranitelja.

Velik broj pritužbi je na neopravdane razlike u visini mirovina istih kategorija između tzv. starih i novih umirovljenika, što je pitanje jednakosti i pravednosti. Valja upozoriti na prag socijalne izdržljivosti tih kategorija, ali i zaposlenih s najnižim primanjima. Ponovio je ocjenu iz Izvješća o dugotrajnosti sudskih postupaka kao jednom od glavnih problema hrvatskog pravosuđa te prijedlog da se kao dodatnu zaštitu od toga određeni oblici kontrole po pritužbama građana povjere (po uzoru na mnoge europske zemlje) pučkom pravobranitelju kao opunomoćeniku Hrvatskog sabora.

Zabrinjavajuće je i donekle paradoksalno da se, dok se bilježi sve bolja suradnja ministarstava s pučkim pravobraniteljem, neposredni odnosi uprave i građana ne mijenjaju bitno na bolje. Stoga predlažemo i tražimo potporu Sabora za promjenu toga, naveo je, navodeći i da građani u svojim pritužbama u pravilu ne navode nacionalnost ili etničko podrijetlo no da je u dijelu koji se odnosi na rad i postupanje uprave velik udio građana srpske nacionalnosti, posebno u pitanjima obnove, povrata imovine, stambenog zbrinjavanja, statusnih pitanja i mirovinsko-invalidskog osiguranja.

Najveći broj pritužbi građana i dalje se odnosi na dugotrajnost postupka u prvostupajskom rješavanju upravnih stvari, posebno na području mirovinsko-invalidskog osiguranja, imovinsko-pravnih odnosa, obnove, graditeljstva i prostornog uređenja.

Govorio je i o uzrocima dugotrajnosti sudskih postupaka (jedan broj sudaca imenovan i po kriteriju političke podobnosti i lojalnosti) te među ostalim, iznio prigovor i da o proračunu za ovu instituciju ne raspravljaju matični odbori.

Raditi na afirmaciji ove institucije

Nakon što su izvjestitelji prenijeli stajališta radnih tijela prvi je riječ dobio **Dražen Bošnjaković (HDZ)** javljajući se u ime **Kluba zastupnika HDZ-a**. Institucija pučkog pravobranitelja je doista značajna institucija u našem sustavu i moramo raditi na njoj što je moguće većoj afirmaciji.

Izvješća pučkog pravobranitelja su značajna i ukazuju na ono gdje treba stvari promijeniti i to je jedna zbirka primjedbi. Stoga Saboru manjka cjelovito izvješće o funkcioniranju naših državnih tijela, ministarstava, županijskih ureda,

u kojem roku rješavaju predmete itd., i tek bi s takvim izvješćem (bilo bi dobro napraviti ga putem Središnjeg državnog ureda) imali pravu sliku.

U Izvješću se pučki pravobranitelj dotaknuo i rada pravosuđa iako to nije u okviru njegove nadležnosti no kako dobiva niz pritužbi u vezi s pravosuđem dobro je da je dao svoje očitovanje. No ne slažemo se s dijelom njegove ocjene o postavljanju politički podobnih, neiskusnih sudaca i da je to jedan od temeljnih uzroka ovakvog stanja, rekao je, među ostalim govoreći o pravosuđu. Klub zastupnika HDZ-a uvažava sve primjedbe o funkcioniranju sustava, prima na znanje Izvješće te traži od resornih ministarstava i njihovih čelnika da poduzmu sve potrebne mjere kako bi se navedene pojave svele na što je moguće manju mjeru.

Nepravilnosti u funkcioniranju

Ratko Gajica (SDSS) javio se u ime **Kluba zastupnika SDSS-a** izrazivši podršku pučkom pravobranitelju i njegovim suradnicima zbog ocjena kojima upire prstom točno tamo gdje treba. Pučki pravobranitelj ukazuje na nepravilnosti u funkcioniranju državnog aparata i to moramo uvažiti kao ključnu „dijagnozu“. Tamo gdje su problemi najveći postava uprave je najlošija i najgore je s provedbom Zakona o upravnom postupku, rekao je, među ostalim osvrćući se i na pitanje sudsko-pravne zaštite i ključne probleme kod postupanja sudaca te ilustrirajući primjerima o problemima kod otkupa stanova.

Osvrnuo se i na kršenje prava samovoljom lokalnih organa (kad načelnik općine ljudima koji su dobili rješenje na obnovu kuće kaže tu ne možete) te istaknuo da Izvješće treba prihvatiti kao dobro i izvor da vidimo svoju odgovornost i popravljamo stvari, rekao je, među ostalim.

Nikola Vuljanić (HNS) govorio je u ime **Kluba zastupnika HNS-a** koji će podržati ovo Izvješće prije svega zbog sadržaja i pogleda na ono što ljude tišti. To je više od 1600 predmeta, ali to je i toliko ljudi koje nešto tišti i koje je

sistem ostavio na cjedilu, prema kojima je uprava bila osorna, arogantna, bezobrazna, ignorirala ih, rekao je među ostalim, naglašavajući da je funkcija pučkog pravobranitelja pokušati pomoći tim ljudima, upozoriti državna tijela i javnost putem Sabora.

Čini se da je najveći broj pritužbi iz županija koje obuhvaćaju područja od posebne državne skrbi i gdje ljudi inače najlošije žive, a najveći porast pritužbi osoba lišenih slobode, rekao je zastupnik osvrćući se i na druge podatke iz Izvješća. Složio se sa stavom pučkom pravobranitelja o uzrocima sadašnjeg stanja u sudstvu. Izvješće dobro ocrtava situaciju u kojoj se nalazi hrvatsko društvo, a odnos vlasti prema pučkom pravobranitelju usprkos lijepim riječima vidi se u zaključcima Izvješća. Ako financiranje pučkog pravobranitelja ovisi o norveškoj, danskoj ili švedskoj vladi onda je pitanje ima li Vlada uopće namjeru zadržati pučkog pravobranitelja ili će to proglasiti udrugom koju financiraju strane Vlade.

Jačati instituciju

Mr.sc. **Zdenka Čuhnil (nezavisna, zastupnica češke, slovačke nacionalne manjine)** izvijestila je da **Klub zastupnika nacionalnih manjina** podržava ovo Izvješće i želi jačanje institucije pučkog pravobranitelja sve do otvaranja mogućnosti njegove kontrole i nadzora nad radom sudaca. Potonjim se ne bi zadiralo u zajamčenu samostalnost i neovisnost sudstva već utjecalo na skraćivanje trajanja postupka, umanjilo nezadovoljstvo javnosti, vratilo povjerenje u upravni sustav. Inicijativa za to treba doći iz Sabora i ne prihvatiti status quo već pokušati mijenjati stvari, rekla je, među ostalim smatrajući da bi bilo dobro da se provode zaključci Sabora u vezi s pučkim pravobraniteljem.

Ovo Izvješće ukazuje na surovu zbilju u Hrvatskoj i prikazuje i oslikava nefunkcioniranje pravne države odnosno njezino loše funkcioniranje države počevši od središnje vlasti do tijela lokalne samouprave, sudstva pa i nemoći same institucije pučkog pravobranitelja,

rekao je **Pero Kovačević (HSP)** govoreći u ime **Kluba zastupnika HSP-a**.

Institucija pučkog pravobranitelja počinje sličiti na liječnika koji najteže bolesti liječi plivadonom ili se pretvara u ljetopisca odnosno svjedoka vremena a rezultata ili pomaka nema. Ovaj saziv Hrvatskog sabora već treći put razmatra godišnje izvješće pučkog pravobranitelja, situacija je manje više ista. Ovo Izvješće pokazuje i na našu nemoć, rekao je, među ostalim zastupnik naglasivši da još samo nedostaje da se uvede institut očajničkog vapaja, rekao je, među ostalim. Podsjetio je na prijašnja upozorenja ovog Kluba da se uz pripremu novih zakona i propisa napravi simulacija primjene u praksi, jer vidimo kako ih primjenjuju središnja tijela državne vlasti.

Ako hoćemo imati instituciju pučkog pravobranitelja koja će biti na pomoć hrvatskim građanima moramo joj dati za to pravni okvir i točno utvrditi kada i u kojim slučajevima i u kojem obliku treba uvesti obvezujući nalog pučkog pravobranitelja. Jer, ako temeljem ovog Izvješća ništa ne poduzmemo opet će se događati isti problemi, naglasio je.

Ovo Izvješće ukazuje na surovu zbilju u Hrvatskoj i prikazuje i oslikava nefunkcioniranje pravne države odnosno njezino loše funkcioniranje države počevši od središnje vlasti do tijela lokalne samouprave, sudstva pa i nemoći same institucije pučkog pravobranitelja.

Dr.sc. **Ivo Banac (neovisni)** javio se u ime **Kluba zastupnika PGS-a, SBHS-a, MDS-a**. Izvješće ukazuje na problem nepoštivanja ove ustanove što je za žaljenje, a pučki pravobranitelj se s pravom poziva na prošlogodišnje zaključke ovog Sabora kojim se Vladu obvezuje da osigura potrebna sredstva za kadrovsko, materijalno i prostorno jačanje Ureda.

Ocjene i prijedloge iz Izvješća zastupnik podržava i skreće pažnju na odgovornost ministara i ostalih čelnika upravnih tijela prema građanima o čijim pravima i interesima odlučuju a podržava i iznesene zahtjeve i prijedloge pučkog pravobranitelja.

Rame za plakanje

Damir Kajin (IDS) govoreći u ime **Kluba zastupnika IDS-a** rekao je da je Izvješće pregled hrvatske životne zbilje koja je bitno drugačija nego što je Vlada prikazuje. Pučki pravobranitelj je rame za plakanje i njegovu pomoć neće potražiti onaj tko ima, već samo sirotinja.

Napomenuo je da se danas u Hrvatskoj pojavljuje fenomen da super bogati tvorničari, koji su sve stekli kroz pretvorbu i privatizaciju (DTR, „Podravka“ u Umagu) zatvaraju tvornice, premještaju ih što vodi njihovom gašenju (zašto to Vlada podržava) pa iduće izvješće, kaže, mora sadržavati i te elemente. Osvrnuo se i na dijelove Izvješća pa tako i onaj o sudstvu (imenovanja nesposobnih, politička razrješenja, da nema autonomnog sudstva) i to smatra hrabrom ocjenom ali i da je treba dopuniti (hrvatsko pravosuđe, poglavito dio trgovačkih sudova pod izravnom je kontrolom kapitala pa i nekih parastruktura).

No ipak kada se gledaju problemi koje sada navodi pučki pravobranitelj u odnosu na 90-te godine ipak ide na bolje i Hrvatska postaje sve sređenija zemlja, rekao je. Zastupnici HDZ-a **Franjo Matušić** i **Dražen Bošnjaković** ispravili su navod da Vlada daje druge podatke i da su sudove preuzeli mafija, financijski kapital.

Klub zastupnika HSS-a smatra da Izvješće zahtijeva posebnu ozbiljnost i analizu jer mi smo ovlastili pučkog pravobranitelja da u ime Sabora štiti ustavna i zakonska prava građana u postupku pred državnim upravom i tijelima koje imaju javne ovlasti, rekla je **Ljubica Lalić (HSS)**. Podsjetila je na ulogu pučkog pravobranitelja (o svojim spoznajama s prijedlogom rješenja obavještava Sabor), da se zaključci Sabora u vezi s tim ne provode, da su prava građana i

dalje ugrožena a najbrojnija se odnose na mirovinsko osiguranje, navela je, među ostalim zastupnica govoreći detaljno o pojedinim dijelovima Izvješća.

Klub zastupnika HSS-a prihvaća Izvješće a njegove prijedloge i preporuke podržava kao obvezujuće za Vladu RH koja je dužna osigurati funkcioniranje pravne države, rekla je.

Smeta nedorečenost

Dr.sc. **Zlatko Kramarić (HSLs)** javio se u ime **Kluba zastupnika HSLs-a** rekavši da ova tema i rasprava odgovara već viđenom u Saboru. Manje više svi klubovi podrže izvješće, konstatira se da je izvješće korektno no ništa se dramatično ne događa iako izvješće pokazuje da čitav niz institucija u RH ne funkcionira kako bi trebale. Kao saborski, narodni zastupnici trebali bi doista nešto učiniti da se taj ritual ne ponavlja iz godine u godinu i da budemo garancija da će se poštovati zakoni i duh onoga što ovdje radimo, rekao je, među ostalim.

U nekim javnim istupima pučkog pravobranitelja s predstavnicima sudačkim udruženjima bila je zapravo inicijativa da dođe do proširenja ovlasti pučkog pravobranitelja i nas u Klubu zastupnika HSLs-a najviše smeta upravo ta nedorečenost, primjedba je pučkom pravobranitelju. Pozvao je tu instituciju da bude hrabra i kaže što želi, rekao je, među ostalim.

Klub zastupnika SDP-a prihvaća ovo Izvješće, izjavio je **Nenad Stazić (SDP)**. Izvješće je napisano odmjereno i obzirno, konstatira se ono što odavno znamo, ljudska se i građanska prava u Hrvatskoj krše na svim područjima, krše ih oni koje su građani izabrali i od kojih se očekuje minimalan obzir.

Zastupnik je govorio o pojedinim slučajevima kršenja tih prava iz Izvješća, o pravosuđu, te upozorio na pritužbe zbog izmijenjenog Zakona o zdravstvenom osiguranju kojim je ukinuto pravo na nadoknadu troškova kod prijevoza bolesnika iznad trideset kilometara. Podsjetio je da je ovaj Klub odmah u saborsku proceduru uputio zakonski prijedlog za

izmjenu te, kaže, okrutne i besmislene odredbe no da su parlamentarna većina i sateliti, odbili to i pokazali koliko im je stalo do građana, pa čak i kad su u pitanju bolesna djeca. Taj navod zastupnika ispravio je **Marijan Bekavac (HDZ)**.

Generalna ocjena

Pučki pravobranitelj **Jurica Malčić** objasnio je da je u dijelu Izvješća o radu prvog DSV i imenovanjima sudaca njegova ocjena generalna. Dodao je da ne smatra da bi kontrola pučkog pravobranitelja nešto bitno unaprijedila u sudstvu no rasprava je korisna jer će natjerati sudbeni sustav da više posveti pažnju dugotrajnosti postupaka (formalnu inicijativu je podnio na nadležnim odborima).

Silvano Hrelja (HSU) u ime **Kluba zastupnika HSU** upozorava da su problemi navedeni u Izvješću samo vrh sante problema jer prema njegovom iskustvu pritužbe se odnose i na nejednako financijsko opterećenje građana, nejednak pristup u rješavanju identičnih problema, neplaćanje rada, izostanak pravde i pravice i solidarnosti itd. odnosno da se pučkom pravobranitelju obraćaju samo oni ustrajni.

Ta područja zaslužuju veću pažnju pučkog pravobranitelja i nije dovoljna samo konstatacija stanja i elaboracija pojedinih slučajeva, iako se i iz njih vidi da se država tu brani ili suprotstavlja građanima pretežno šutnjom administracije. Nije prihvatljiv višegodišnji trend konstatiranja stanja i opisivanja slučajeva i takav odnos prema neučinkovitosti i jalovosti sustava te neimenovanje pojedinačnih odgovornosti dodatno ugrožava i umanjuje povjerenje građana u djelotvornost sustava i vjerodostojnost politike i političara.

Za Klub zastupnika HSU, koji prihvaća ovo Izvješće uz spomenute primjedbe, nasuprot možda težnjama nekih za katastrofičnim prikazom stanja bila bi poželjna elaboracija, primjerice, zašto nam je sustav inspekcija rada neučinkovit u kontroli i sankcioniranju neplaćanja rada, nedovoljnog plaćanja rada i rada na crno, rekao je među ostalim.

Ispraviti nepravilnosti

U pojedinačnoj raspravi **Kruno Peronja (HDZ)** naveo je da je ovo Izvješće potvrda koliko se nove institucije sporo ali hrabro probijaju u društveni život RH i koliko su korisne da ovo zakonodavno tijelo može i mora kritički iščitavati i nalagati i ohrabrivati one koji po Izvješću moraju i nešto napraviti.

Ne može se nego Izvješće u cijelosti podržati ali treba težiti da se nepravilnosti isprave, naglasio je zastupnik izdvojivši one koje se tiču lokalne i područne samouprave i značenje upravnih nadzora te potrebu nagrađivanja državnih službenika. Moramo i nakon ovog Izvješća zatražiti da nam mjerodavna tijela podnesu izvješća o tome što je poduzeto.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) smatra da nikad dosad izvješće pučkog pravobranitelja nije učinjeno na tako iscrpan i sveobuhvatan način, a to zaslužuje potporu i pohvalu. Čitavo Izvješće vrvi katastrofalnim stanjima, zastupnica se posebno osvrnula na stanje ljudskih prava u zatvorima, kaznicama i odgojnim ustanovama, i tu kaže, moramo nešto napraviti. Predložiti će da o potonjem Odbor za pravosuđe ima tematsku sjednicu.

Dragutin Lesar (HNS) rekao je da mu je drago što je pučki pravobranitelj primijetio niz pozitivnih promjena u romskoj zajednici u Međimurju od obrazovnog sustava do urbanizacije naselja. No nameće mu se dvojba želi li ova Vlada uz pomoć Sabora ukinuti instituciju pučkog pravobranitelja. Naime, nije poštovan prošlogodišnji zaključak u vezi s izvješćem pučkog pravobranitelja o osiguranju potrebnih financijskih sredstava a ovo izvješće ne možemo kvalitetno razmatrati, smatra zastupnik, bez očitovanja Vlade RH o poduzetom po usvojenim zaključcima.

Nužne izmjene i dopune Zakona

Pero Kovačević (HSP) najprije je prosvjedovao u svoje ali i ime **Kluba zastupnika HSP-a** što nema tv prijenoša ove sjednice a teme sigurno interesi-

raju hrvatsku javnost. Ili će očito ovim potezom HRT-a Hrvatski sabor postati institucija, kao što je pučki pravobranitelj, da samo konstatira ono što se događa i na određeni način iskazuje nemoć da se popravi to stanje.

Govoreći o ulozi pučkog pravobranitelja pozvao se na odredbe Ustava RH, podsjetio na Zakon te pitao hoće li Sabor primati i ovo izvješće samo na znanje i kakvu poruku time upućuje hrvatskoj javnosti. Moramo odgovorno donijeti zaključak da su nužne izmjene i dopune Zakona o pučkom pravobranitelju ako hoćemo da on bude opunomoćnik Hrvatskoga sabora i da štiti ustavna i zakonska prava građana. Jer, sada on to ne može ni uz najbolju volju i trud, rekao je, među ostalim.

Za **Zdenku Babić-Petričević (HDZ)** ovo Izvješće je tradicionalno, a u uvodu neobjektivno. Jer, pučki je pravobranitelj ukazivao na probleme jedne grupe ljudi (jednu nacionalnu manjinu - što je s protjeranim Hrvatima - dok je druge građane zanemario, rekla je, navodeći u vezi s tim dijelove Izvješća. Nada se da tako neće biti u sljedećem izvješću. Govorila je i sadašnjim događajima u Požeško-slavonskoj županiji (kao i 2001. kad su u prvim tjednima koalicijske vlasti mnogi dužnosnici, veleposlanici itd. povučeni sa svojim radnih mjesta) o čemu je sigurno pučki pravobranitelj dobio dopis pa će u sljedećem izvješću moći na to ukazati iako, smatra zastupnica, da u okviru svojih ovlasti on može puno više učiniti. Ujedno je pitala može li tamo gospodin Ronko istovremeno biti i gradonačelnik i župan ili će ostati onako kako propisuje SDP.

Dr.sc. **Zvonimir Sabati (HSS)** smatra da je pučki pravobranitelj dobro radio no da bi na temelju ovog izvješća ovdje trebao sjediti netko drugi i davati odgovore jer se niz navoda iz Izvješća odnose na one koji ne izvršavaju svoj posao.

Projektom informatizacije javne uprave, sudstva i niz drugih institucija moglo bi se barem staviti pod kontrolu rješavanje predmeta u rokovima, rekao je, među ostalim. Pitao je kakva je to jednakost kad se strogoća trenira i kad se dokazuje da smo pravna država na malim ljudi-

ma (primjerice u Varaždinskoj županiji HRT utužuje pojedince koji ne plaćaju pristojbu a ne vide tv program) a ne na tajkunima, mešetarima, poslovnim ljudima koji su se sumnjivo obogatili kroz privatizaciju.

Antun Kapraljević (HNS) govorio je o dijelu Izvješća koji se odnosi na socijalnu i pravnu sigurnost te rekao da Izvješće pokazuje da je stanje u našem društvu prilično loše.

Dosad nismo nikad ništa poduzeli na temelju onoga na što upozorava ili preporučuje pučki pravobranitelj.

Dosad nismo nikad ništa poduzeli na temelju onoga na što upozorava ili preporučuje pučki pravobranitelj, u program borbe protiv korupcije nismo“ ugradili“ pučkog pravobranitelja (Vlada ga doživljava kao nužno zlo), prekasno je upozorenje da naše pravosuđe pod izgovorom o neovisnosti jako dobro funkcionira na principu lobija, politike, kapitala. Dajmo ovlasti pučkom pravobranitelju da može, na temelju svojih nalaza, nešto poduzeti (po njegovom nalazu ni Državno odvjetništvo nije nikada sankcioniralo i nije pokrenut ni jedan kazneni postupak).

Proširiti ovlasti

Miroslav Korenika (SDP) pitao je za razloge zašto nije povećan inače skromni proračun pučkog pravobranitelja. O tome treba voditi brigu i da mu se omogućiti normalan rad, naglasio je te dao podršku njegovom radu. Treba mu proširiti ovlasti da ima mogućnost predlagatelja prema državnom odvjetništvu a ako treba i sam tužiti one koji ne rade svoj posao.

U petminutnoj raspravi u ime **Kluba zastupnika HNS-a Dragutin Lesar (HNS)** ponovio je stajalište tog Kluba (prihvatit će Izvješće) i rekao da će u najkraćem roku predložiti zakonske izmjene i dopune kako bi se pučkom

pravobranitelju dale ovlasti nadzora u pravosuđu nad postupovnim radnjama te podnošenja kaznenih prijave.

I Klub zastupnika HDZ-a podržat će Izvješće (no ne može se tretirati kao izvješće o stanju kompletne uprave, ne može se složiti s navodima u vezi s pravosuđem) i pučki pravobranitelj je zaista vrlo značajna institucija i „produžena ruka“ Sabora u pogledu zaštite ustavnih zajamčenih prava i sloboda građana u postupcima zaštite tih prava pred državnim tijelima, rekao je **Dražen Bošnjaković (HDZ)**. Nemamo ništa protiv da se rasprave ovlasti pučkog pravobranitelja kako bi se pojačale. Tražimo od Vlade RH i svih državnih tijela da poduzmu sve potrebne mjere na rješavanju navedenih slučajeva.

Ruža Tomašić (HSP) javila se u ime **Kluba zastupnika HSP-a** rekavši kako se nada da će i sam pučki pravobranitelj predložiti zakonske izmjene ili druga rješenja kakao bi i Sabor mogao pomoći da bolje obavlja svoj posao.

Ljubica Lalić (HSS) rekla je da je **Klub zastupnika HSS-a** suglasan s ocjenom pučkog pravobranitelja da se u Hrvatskoj krše ljudska prava, da ih krše tijela državne uprave i tijela koja imaju javne ovlasti. Predlaže da se prihvate svi prijedlozi pučkog pravobranitelja kao i zaključci Kluba.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) ponovila je da **Klub zastupnika SDP-a** prihvaća ovo Izvješće koje je, kaže, sveobuhvatno, objektivno. No ako nećemo poslušati ono što pučki pravobranitelj tvrdi i predlaže to znači da ćemo ovako jednom godišnje otrpjeti tu kritiku ali da nas uopće nije briga za poboljšanje stanja ljudskih prava a time i političkih sloboda i općenito političke situacije u RH.

Jačati instituciju pučkog pravobranitelja

Đurđa Adlešić (HSLs) izvijestila je da će **Klub zastupnika HSLs-a** podržati ovo Izvješće, a drži da su mogućnosti djelovanja pučkog pravobranitelja još uvijek premale. Od Sabora bi se moglo očekivati, baš zbog moguće

šutnje vlasti, od lokalne do državne, da bude pravi partner pučkog pravobranitelja. Doista treba razmotriti mogućnosti izmjene pojedinih zakona, prije svega sankcije za neizvršavanje mjera, rekla je, među ostalim.

Dovoljno ovlasti

U završnom osvrtu pučki pravobranitelj **Jurica Malčić** izrazio je zadovoljstvo pobuđenom pažnjom i interesom zastupnika za pitanja i ocjene iz Izvješća. Ponovio je neke od ocje-

na te, među ostalim, govoreći o instituciji pučkog pravobranitelja naveo da pučki pravobranitelj ima dovoljno ovlasti u usporedbi s većinom ombudsmena, slične institucije u tzv. starijim demokracijama. Prizivanje većih ovlasti u smislu obveznih naloga ili uputa donekle je protivno i samoj biti te institucije. Pučki pravobranitelj ne može biti nadomjestak za funkcioniranje sustava i ne može se pretvoriti u još jednu instancu formalnog postupka. Instituciju pučkog pravobranitelja kao ustavnu instituciju Hrvatski sabor

treba jačati (ima mjesta za poboljšanje potpore) kako bi ona i u europskoj Hrvatskoj imala onu ulogu značaj kao i u drugim europskim zemljama, rekao je, među ostalim.

Zatim je rasprava bila zaključena.

Hrvatski je sabor većinom glasova (89 „za“, 2 „suzdržana“) prihvatio Izvješće o radu pučkog pravobranitelja za 2005. godinu te zaključak što ga je predložio Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

D.K.

IZVJEŠĆE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U MIROVNOJ MISIJI U AFGANISTANU (ISAF), OD 16. KOLOVOZA 2005. DO 1. OŽUJKA 2006. GODINE

Visoke ocjene i pohvale hrvatskim mirovnjacima u Afganistanu

Većinom glasova zastupnici Hrvatskog sabora prihvatili su na 20. sjednici Izvješće o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u Afganistanu što ga je podnijela Vlada Republike Hrvatske. Ocijenjeno je da su pripadnici hrvatskog kontingenta sve postavljene zadatke obavili profesionalno i korektno, a postignut je i dogovor o potrebi dodatnog opremanja naših vojnika oklopnim vozilima.

O IZVJEŠĆU

O Izvješću kojega je dostavila Vlada Republike Hrvatske govorio je ministar obrane **Berislav Rončević**. Uvodno je naveo kronološke podatke o početku misije koja datira još iz veljače 2003. godine, kada je upućen prvi nacionalni

kontingent. Nakon konstatacije o potrebi povećanja broja pripadnika oružanih snaga, 1. srpnja 2005. godine Hrvatski sabor donio je odluku da se broj pripadnika s dotadašnjih 50 poveća na 150 osoba. Navedenom je odlukom istovremeno utvrđeno ovlaštenje Vladi da određuje organizacijsku strukturu, broj pripadnika, kao i trajanje rotacije svakog kontingenta. Iznio je zatim statističke podatke o sastavu 6. kontingenta čiji su pripadnici većinom bili smješteni u kampu Verhaus. Dodatna četiri pripadnika kombiniranog sanitetskog tima zajedno s pripadnicima oružanih snaga Albanije i Makedonije, obavljalo je poslove u sastavu grčke sanitetske postrojbe. U navedenom periodu registrirano je i više incidenata i najava većih terorističkih napada, a situacija se osobito pogoršala na području Kabula. Troškovi šestog

kontingenta još se utvrđuju, a procjenjuju se na oko 17 milijuna kuna, što je u okviru proračunskih sredstava na poziciji za međunarodne mirovne misije. Pripadnici hrvatskih Oružanih snaga tijekom misije ISAF-a demonstrirali su vrhunsku osposobljenost za izvršavanje svih zadataka koje su pred njih postavljene. Osim toga, utvrđeno je da u usporedbi s ostalim pripadnicima Kabulske multinacionalne brigade, posjeduju znatno više praktičnog iskustva. Pripadnici medicinskog tima dobili su ocjenu izvanredan, za rad u bolnici i izvršavanju svih zadataka i suradnju s ostalim timovima i osoblju bolnice.

Može se zaključiti, istaknuo je ministar Rončević, da je i 6. kontingent Oružanih snaga Republike Hrvatske, u mirovnoj misiji u Afganistanu, profesionalno i odgovorno obavio sve ciljeve

misije. Sitni pojedinačni propusti ispitani su i utvrđeno je da se radilo o klasičnoj nepažnji koja je sankcionirana stegovnim postupkom i naknadom materijalne štete. Predložio je saborskim zastupnicima da usvoje podnijeto Izvješće.

RADNA TIJELA

O predloženom Izvješću bilo je riječi i na sjednici **Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost**. Nakon provedene rasprave jednoglasno je predloženo Hrvatskom saboru da prihvati podnijeto Izvješće u tekstu predlagatelja.

RASPRAVA

Nakon predstavnika predlagatelja za riječ se u ime Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost obratio njegov predsjednik, zastupnik **Ivan Jarnjak**. Odbor je podržao stajalište Vlade, zaključujući da je i ovaj kontingent odgovorno i profesionalno obavio povjerene zadatke. U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je zastupnik dr.sc. **Krešimir Ćosić** koji je sažeto prokomentirao dijelove Izvješća. Smatra da bi unutar podnijetog dokumenta trebalo istaknuti doprinos i pripadnika hrvatske diplomatske misije, koji su zajedno s oružanim pripadnicima bili ujedno i najbolji diplomatski predstavnici Republike Hrvatske u ovoj zemlji.

Hrabra intervencija hrvatskog medicinskog tima

Govoreći o visokoj profesionalnoj razini našeg medicinskog tima, istaknuo je njihovo djelovanje kada je poginulo ili teško ranjeno više pripadnika talijanskih snaga. Zbog hrabre intervencije tom su prigodom pohvaljeni i naši medicinski djelatnici, pa ovakve situacije ne bi trebalo olako prepustiti zaboravu. Podržao je sugestiju ministra o potrebi nabave kvalitetnijih vozila za rizične ophodnje i terenska zaduženja jer se time smanjuju sigurnosni rizici i olakšavaju logističke potrebe naših pripadnika misije. Upozorio je i na rizike

koji su neminovni budući da se u Afganistanu nalaze najveća polja maka koji je bazna sirovina za dobivanje heroina. Na kraju je istaknuo da Klub zastupnika HDZ-a podupire podnijeto Izvješće koje je sažeto, konkretno i precizno.

U ime **Kluba zastupnika (HNS)** govorio je zastupnik **Jozo Radoš** koji je uvodno podržao podnijeti dokument. Analitički se osvrnuo na samu tehničku stranu i vremenski opseg dokumenta koji se periodično razmatraju pred zastupnicima Hrvatskog sabora. Radi se o rizičnim i opasnim misijama koje u budućnosti mogu biti i opsežnije, pa ova izvješća imaju smisla ukoliko dovedu do određenih ocjena i edukativnih zaključaka. Zatražio je da ministar iznese više podataka o najavama prema kojima bi Hrvatska u punom sudjelovanju unutar suradnje sa NATO savezom imala čak oko 800 pripadnika. U takvim situacijama važno je da imamo i vlastite planove i prijedloge jer će se time smanjiti ne samo financijsko opterećenje već i rizici na koje moramo računati. Dakle Klub zastupnika HNS-a-liberalnih demokrata podržava ovo Izvješće.

Potrebna je dodatna zaštita naših vojnih policajaca

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je zastupnik **Pero Kovačević** podsjetivši da su pravaši i ranije bili protiv upućivanja pripadnika Oružanih snaga u Afganistan. Ponovno je naglasio da mirovna misija u ovoj zemlji spada među najrizičnije i najzahtjevnije mirovne misije, a sadašnji angažman na području Kabula postaje sve više izložen napadima pristaša talibanskog pokreta. Potrebna je samo mala iskra da se u Kabulu dogode kontinuirani incidenti, a cijela misija dobije pogibeljno ozračje. Odlazak na terenske zadatke bez potrebnih oklopnih vozila dodatan je rizik za naše pripadnike, bez obzira na činjenicu što imaju iskustva iz Domovinskog rata. Ne treba zanemariti ni rizike od terorizma unutar Hrvatske, što bi sigurno dovelo do katastrofalnih posljedica na turistički dio gospodarstva. Ne treba zaboraviti dramatične okolnosti pod kojima su se svojedobno povla-

čili pripadnici američkih oružanih snaga iz Somalije, pa treba imati predviđene sve moguće postupke i u našem kontingentu. Ovi poslovi sve manje postaju biti vojno-policijske naravi, te se pretvaraju u čisto vojne obveze, koji obuhvaćaju čišćenje terena i vojno djelovanje, bez potrebne oklopne mehanizacije, zaključio je zastupnik Kovačević.

Medicinske postrojbe vrlo uspješno obavile zadatak

Zaključni osvrt iznio je ministar **Rončević** ponovivši da hrvatski kontingent djeluje u okviru ukupnih snaga ISAF-a, a pojedini se zadaci dogovaraju i provode sa zemljama partnerima. U ovom slučaju traženi su pripadnici medicinskih postrojbi koji su više nego uspješno obavili svoje zadatke. Složio se s inicijativama o snažnijem humanitarnom djelovanju u siromašnijim zemljama, ali to već ne spada među zaključke koje će donijeti Hrvatski sabor budući da se radi o djelovanju naših Oružanih snaga. Govorio je zatim i o budućoj strukturi, ocjenjujući da će se sve više tražiti nazočnost specijalnih postrojbi poput vojne policije, inženjerije i ABK snaga. Smatra da je tehnička opremljenost naših vojnika solidna, a uskoro će posjedovati i blindirana vozila. Osvrnuo se zatim i na strukturu hrvatskih pripadnika mirovnih snaga u nedavnoj prošlosti, te istaknuo da je 2002. godine došla ponuda da sa 250 do 300 osoba sudjelujemo u mirovnoj misiji na Cipru. Ova gotovo turistička misija nije prihvaćena iz tadašnjeg Ureda ministra i Glavnog stožera, pa je ova prilika propala. Ni ovdje ne sudjelujemo u borbenoj misiji, već na poslovima osiguranja, razminiranja i ostalih obveza.

Predsjedavajući je dao na glasovanje zaključak kojim se prihvaća Izvješće o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj misiji u Afganistanu, od 16. kolovoza 2005. do 1. ožujka 2006. godine. Predloženi zaključak donesen je većinom glasova: 84 „za“, 3 „suzdržana“ te 2 glasa „protiv“.

V.Ž.

IZVJEŠĆE MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA

U ime Mandatno-imunitetnog povjerenstva govorio je **Damir Sesvečan**, predsjednik povjerenstva. Mandatno-imunitetno povjerenstvo predložilo a zastupnici se glasovanjem suglasili s ovim odlukama:

Anti Bagariću (HDZ) prestaje mirovanje zastupničkog mandata, a **Vladimir Štengl (HDZ)** zamjenik zastupnika prestaje obnašati zastupničku dužnost (zastupnik **Bagarić** je prisegnuo, a predsjednik Hrvatskog sabora, **Vladimir Šeks**, čestitao mu na položenoj pri-sezi i zaželio uspjeh u obavljanju časne i odgovorne zastupničke dužnosti).

Dr.sc. **Dragi Prgometu (HDZ)** počinje mirovanje zastupničkog mandata a **Vladimir Štengl** započinje obnašati dužnost zamjenika zastupnika.

Povjerenstvo je utvrdilo da je, donošenjem rješenja Općinskog suda u Zagrebu od 28. ožujka 2006. kojim je

gosp. **Vice Vukov**, zastupnik u Hrvatskom saboru u potpunosti lišen poslovne sposobnosti, sukladno članku 10. Zakona o izboru zastupnika u Hrvatski sabor, prestao njegov zastupnički mandat. Povjerenstvo je utvrdilo da je gosp. Vukov danom 22. prosinca 2003. započeo obnašati zastupničku dužnost te da je kao zastupnik kandidiran kao kandidat SDP-a. Shodno rečenom Mandatno-imunitetno povjerenstvo predložilo je Saboru da donese odluku kojom dana 10. svibnja 2006. prestaje zastupnički mandat zastupniku Vici Vukovu. Donošenju Odluke (donesena je sa 114 glasova „za“, 3 „suzdržana“ i 1 „protiv“) prethodila je kraća rasprava. Tako je u ime Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina dr. sc. **Furio Radin (nezavisni)**, zastupnik talijanske nacionalne manjine) zahvalio članu Odbora, gospodinu Vukovu na njego-

vom radu i zaželio mu ozdravljenje, a mr. sc. **Mato Arlović** istu želju izrazio u ime Kluba zastupnika SDP-a, a napose veliku zahvalnost gosp. Vukovu što je kao zastupnik u Hrvatskom saboru dao puni doprinos u ostvarivanju ideja parlamenta i interesa Republike Hrvatske i hrvatskoga naroda na mnogim područjima tijekom njegovog dijela zastupničkog mandata.

Dobrim željama za ozdravljenje pridružio se i **Damir Kajin** u ime Kluba zastupnika IDS-a, a u ime Primorsko-goranske stranke-Slavonsko-baranjske hrvatske stranke-Međimurskog demokratskog saveza dr. sc. **Vilim Herman (SBHS)**. U ime svih zastupnica i zastupnika Hrvatskoga sabora predsjednik **Šeks** izrazio je iskrenu želju da u teškoj životnoj borbi Vice Vukov izade kao pobjednik.

J.Š.

IZVJEŠĆE MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA O ZAHTJEVU ZA ODOBRENJE POKRETANJA KAZNENOG POSTUPKA PROTIV ZASTUPNIKA BRANIMIRA GLAVAŠA

Odobrenje za pokretanje kaznenog postupka

Nakon višesatne rasprave Hrvatski sabor je na 20. sjednici skinuo imunitet Branimiru Glavašu. Zahtjev je Saboru dostavljen radi davanja odobrenja za pokretanje kaznenog postupka zbog osnovane sumnje u počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Za takvu odluku glasovala su 82 zastupnika, protiv su bili zastupnici HSP-a i nezavisni zastupnici, a jedan je zastupnik bio suzdržan. Zastupnik

Glavaš je odmah rekao da ne bježi od suda i da bi se imuniteta odrekao i bez odluke Hrvatskoga sabora. Ostao je pri tezi da u njegovu slučaju nije riječ o rasvjetljavanju mračnih epizoda iz Domovinskog rata nego je do njega došlo iz politikantskih interesa, a u svojim je istupima odbacivao konkretne navode. Na kraju rasprave većina je zastupnika digla ruku za predloženu odluku Mandatno-imunitetnog povjerenstva.

O PRIJEDLOGU

Kako je gospodin Branimir Glavaš zastupnik u Hrvatskom saboru te na temelju Ustava i Poslovnika Hrvatskoga sabora ima imunitet do prestanka njegovog zastupničkog mandata, Odluku kojom se odobrava pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika može donijeti samo Hrvatski sabor. Slijedom rečenog, a sukladno članku 23. stavak 2. Poslovnika Hrvatskoga sabo-

ra, Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu putem Državnog odvjetništva Republike Hrvatske je zatražilo odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv saborskog zastupnika Branimira Glavaša. U opsežnoj raspravi iznijeta su oprečna mišljenja u pogledu donošenja odluke o ukidanju zastupničkog imuniteta. Dvojbenim je višekratno ocijenjeno pitanje stvarne i mjesne nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu u navedenom predmetu i postojanja nezakonitosti u samom postupku. U raspravi je naglašeno i pitanje vjerodostojnosti dostavljene dokumentacije Državnog odvjetništva Republike Hrvatske. Uvidom u istu iz koje je razvidno da je za postupanje u predmetu Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku nadležno Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, Mandatno-imunitetno povjerenstvo ocijenilo je da ne postoje zapreke za ukidanje imuniteta zastupniku Glavašu. Nakon rasprave Mandatno-imunitetno povjerenstvo je većinom glasova predložilo Hrvatskom saboru donošenje Odluke kojom se utvrđuje da ne postoje ustavnopravni razlozi iz članka 75. stavak 2. Ustava za primjenu instituta zastupničkog imuniteta, te u smislu članka 75. stavak 3. Ustava daje se odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Branimira Glavaša po zahtjevu Županijskog državnog odvjetništva, upućeno putem Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, zbog osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske. Na takav prijedlog Povjerenstvo se odlučilo budući da se radi o kaznenom djelu za koje je Povjerenstvo zauzelo stajalište da će predlagati ukidanje imuniteta zastupnicima. Na predloženu Odluku član Povjerenstva Vlado Jukić zatražio je izdvajanje mišljenja sukladno članku 51. Poslovnika držeci da Prijedlog odluke za davanje odobrenja za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Glavaša ne sadrži pretpostavke nužne za donošenje Odluke. Zahtjev za davanje odobrenja za pokretanje kaznenog postupka upu-

tilo je nenadležno državno odvjetništvo te iz toga je razvidno da nije bilo osnove za odlučivanje o skidanju imuniteta.

RASPRAVA

Redosljed prema poslovničkoj odredbi

Nakon što je **Damir Sesvečan** prenio stavove Mandatno-imunitetnog povjerenstva zastupnik **Ivan Drmić (neovisni)** upozorio je na povredu Poslovnika smatrajući da nije ispoštovan članak 208. prema kojem predsjedatelj sjednice daje riječ zastupnicima prema redosljedu prijavljivanja. Istog je mišljenja bio i mr. sc. **Vladimir Šišljagić (neovisni)**, dok je **Damir Kajin (IDS)** predložio da zastupnik Glavaš prvi dobije riječ u ime Kluba nezavisnih zastupnika, a ostali po redosljedu prijavljivanja. Predsjednik **Vladimir Šeks** je rekao da će rasprava biti po klubovima po redosljedu prijavljivanja i da nije došlo do povrede Poslovnika, zastupnik **Drmić**

Žrtve i njihove obitelji zaslužuju satisfakciju, a oni kojima će se suditi proces lišen bilo kakvih političkih konotacija.

ustrajao na stavu da je ipak došlo do povrede Poslovnika, a **Branimir Glavaš** zatražio u ime Kluba stanku od pola sata zbog redosljeda prijavnica za raspravu. Iako je njegova prijavnica, kaže, dostavljena istovremeno kada i dvojice neovisnih zastupnika, vidi da će nakon njegova istupa govoriti gospodin Šeks. Smatra još da bi najbolje bilo da svi zastupnici najprije čuju njegov istup kao osumnjičene, žigosane i medijski osuđene osobe. Predsjednik **Šeks** je odobrio stanku od 10 minuta, a u ponovnom istupu zastupnik **Glavaš** ustrajao je na tome da mu se omogući da prvi da uvodno slovo u skladu s Poslovníkom i voljom zastupnika s čime se složio i **Damir Kajin** koji se inače prvi javio u

ime Kluba zastupnika IDS-a. Na kraju je predsjednik **Šeks** riječ dao zastupniku **Kajinu**.

Tema ove rasprave je prvorazredno pravosudno, vjerojatno i ustavno-pravno pitanje, a zasigurno političko pitanje, prije svega, zato što se otvara nakon 15 godina i dolazi u trenutku razlaza HDZ-a i gospodina Glavaša konstatirao je **Damir Kajin**, govoreći u ime Kluba zastupnika IDS-a. Ali ovaj proces je kaže, na neki način i proces „našoj petnaestogodišnjoj šutnji“, nastavio je **Kajin**. Kao što je rekao premijer petnaest godina smo se pravili toše, a svi smo znali ili puno toga smo znali, primijetio je dalje te se upitao za stvarne razloge razlaza gospodina Sanadera i Šeksa s jedne strane i gospodina Glavaša s druge strane. Drži da je do razlaza došlo kada je slučaj Glavaš Carla del Ponte prepustila hrvatskom pravosuđu. Ovaj slučaj, kaže, postaje ili će na neki način postati paradigma hrvatskog približavanja euroatlantskim asocijacijama, a hrvatsko pravosuđe će ga morati voditi u najboljoj tradiciji neovisnog pravnog standarda. Drži da ovaj slučaj neće biti i zadnji jer se otvaraju još neki slučajevi npr. Sisak, u tijeku su novi optužni prijedlozi „Lore“, a tu su još i „Pakračka poljana“, Merčep. Slavonija je zasigurno bila žrtva jedne brutalne agresije ali su u tom ratnom vohoru i kaosu pojedine zločine učinile i strukture pod nadzorom hrvatske vlasti, no o tome se moralo „šutjeti“, nastavlja ovaj IDS-ovac. Još se sjeća televizijske snimke kada je predsjednik **Tuđman** postrojio osječke ratne zapovjednike i prstom prijetio gospodinu Glavašu, ali se nije čuo ton. Domo-vinski se rat ne mora rehabilitirati ali se s njega treba skinuti hipoteka nekih nasilnih pojedinaca koji su možda i uz znanje najvišeg državnog vrha počinili pojedina nedjela. Tvrdi kako je sada prvi put saznao da su u Slavoniji 1991. i 1992, sudili prijeki sudovi u trojkama koje su bile izvan institucija vlasti. Nikoga se ne smije žrtvovati već sve činjenice valja istražiti, a odgovorne kazniti jer zločin se nije mogao počinuti u ime hrvatskog naroda, Vlade RH ili nekog trećega. Žrtve i njihove obitelji zaslužuju satis-

fakciju, a oni kojima će se suditi zaslužuju proces lišen bilo kakvih političkih konotacija kako se sami ne bi pretvorili u žrtve. Zaključujući raspravu rekao je da će IDS glasovati za skidanje imuniteta ali će isto tako do neba vikati da se ne pakira osumnjičenom nego samo sudi na temelju činjenica i dokaza.

Povod ovoj raspravi nije želja i nastojanje da Hrvatska raščisti s mračnim stranama svoje prošlosti, već su do nje doveli isključivo politikantski interesi.

Uslijedili su brojni ispravci netočnih navoda. Za **Ivana Drmića (nezavisni)** netočan je navod da je Haaški sud prepustio slučaj Glavaš hrvatskom pravosuđu. Uvijek je Haag bio pokretač postupka i to je bio jedan alibi Vladi RH da kaže mi ne bi ali moramo jer nas stišću iz Haaga. „Vidimo da državna pravosudna tijela pakiraju jedan politički montirani proces iz vlastitog gušta i niskih političkih pobuda“, zaključio je Drmić. I mr. sc. **Vladimir Šišljagić (nezavisni)** smatra da se ovdje radi o čistom političkom progonu i montiranom političkom procesu, a ne zahtjevu međunarodne zajednice, odnosno Carle del Ponte. I dok Silvano Hrelja (HSU) smatra kako se ne može razvijati teza o kolektivnoj krivici za šutnju, mr. sc. **Miroslav Rožić (HSP)** misli da je izjavom kako se ovom točkom prekida 15-godišnja šutnja o zločinima Kajin uvrijedio sve zastupnike i državno-pravne institucije sadašnje i dosadašnje vlasti, napose sve građane Republike Hrvatske, a za izricanje te notorne laži zatražio da mu se izrekne opomena. Za **Peru Kovačevića (HSP)** Kajin je izrekao niz laži, uvreda, insinucija i objeda o Domovinskom ratu, ali je naznačio samo postojanje tzv. famoznih trojki i prijekih sudova te skidanje hipoteke s Domovinskog rata. „Ovakvim govorima Vi baš stvarate hipoteku Domovinskog rata“, poručio mu je Kovačević. Za **Ružu Tomašić (HSP)** i dr. sc. **Krešimira Čosića (HDZ)** netoč-

no je da su svi znali za famozne trojke ali se šutjelo. Previše se šutjelo kada su u pitanju tuđi zločini i agresija nad Hrvatskom, i zaboravlja činjenica da je agresija na Hrvatsku dugo planiran zločin JNA-a, Kadijevića, Adžića i mnogih drugih. **Branimir Glavaš (nezavisni)** rekao je da bi, kada bi mogao birati, radije da mu se sudi u Haagu jer bi to, smatra, bio pravedniji proces nego u Zagrebu ili Osijeku. Zanimkao je postojanje prijekih sudova i tzv. fantomskih trojki. Na Kajinovu tvrdnju o 15-godišnjoj šutnji za možebitne zločine počinjene u Domovinskom ratu i o tome da je za njih znalo hrvatsko vodstvo, **Pejo Trgovčević (HSP)** odgovorio je konstatacijom da je Hrvatska do sada osudila više svojih časnika iz Domovinskog rata, a četnike velikodušno abolirala. Držeći da se radi o iznimno važnoj temi rasprave **Branimir Glavaš** je zatražio da mu se odobri duži istup što je uvažio predsjednik **Šeks** predloživši da ovaj zastupnik u ime Kluba nezavisnih zastupnika, govori 30 minuta sukladno članku 211. stavku 1. Poslovnika.

Politikantski interesi

„General sam Hrvatske vojske i ponosan sam na svoje sudjelovanje u Domovinskom ratu. I danas stojim iza svakog svojeg postupka i odluke iz tog vremena. Da ponovno proživljam to najteže vrijeme za Hrvatsku ponašao bih se na isti način i upravo stoga današnji dan držim presudnim za svoj budući politički rad, ali i ostatak svoga života“ - tim je riječima **Branimir Glavaš (nezavisni)** započeo svoje izlaganje o zahtjevu da mu se skine imunitet zbog sumnje na počinjenje ratnih zločina protiv civilnog stanovništva u Osijeku 1991. godine. Ostao je pri tezi da povod ovoj raspravi nije želja i nastojanje da Hrvatska raščisti s mračnim stranama svoje prošlosti već su do nje doveli isključivo politikantski interesi. Za njega je Domovinski rat svetinja, ali će baš on morati, kaže, otvoriti određena mučna pitanja koja nitko ne želi postaviti. Zbog sitnih političkih interesa na određeni se način bagatelizira najkasnije razdoblje hrvatske povije-

sti. To je za Glavaša nakaradni mentalni sklop i model ponašanja pojedinih njegovih bivših stranačkih kolega koji su zbog gubitka vlasti u Osječko-baranjskoj županiji i nakon što su iscrpili sve političke metode kojima bi tu vlast osvojili krenuli u ovaj „kafkijanski“ proces. Priznaje da se Vlada gospodina Račana odnosila prema problemima Domovinskog rata daleko odmjereno, trezveno i s više uvažavanja. U svakom slučaju u danim okolnostima odrekao bi se svog saborskog imuniteta i bez odluke Mandatno-imunitetnog povjerenstva ili Hrvatskoga sabora.

Svjedočenje Krunoslava Fehira

U nastavku zastupnik Glavaš je opširno govorio o svjedočenju Krunoslava Fehira koji ga tereti da je po njegovom nalogu ubio čovjeka, a nakon što je na televiziji objavljeno to Fehirovo priznanje obratio se, kaže, politički oktroiranom načelniku PU Osječko-baranjske nudeći mu razgovor bez obzira što ga na to nije obvezivao imunitet saborskog zastupnika. Želio je da se ta jezovita situacija što prije razriješi ali mu se načelnik (gospodin Faber) uljudno zahvalio na ponudi i rekao da je njegova istraga na početku te da je planirao s njim obaviti taj razgovor na kraju istrage. To mu ne bi bilo ništa čudno, kaže, da mu na kraju na rastanku nije rekao „Glavaš, neću Vam pakovati“. Tada mi je postalo savršeno jasno da ima glavnu ulogu u jednoj monstruoznoj političkoj namještaljci. Zar se u policiji pakuje, pita Glavaš? To je bio tek početak, tvrdi zastupnik Glavaš, jer su uslijedile osebjne metode prikupljanja dokaza. Saznao je zatim kako Faberov istraživački tim radi pod golemim političkim pritiskom, i da im je kao imperativan zadatak naglašen pronalazak dokaza protiv Glavaša. Za pretučenog Nikolu Vasića koji se navodi u Bajićevom zahtjevu za pokretanje kaznenog postupka za Glavaša kaže da je bio terorist te da je u njegovom stanu pronađeno automatsko oružje o čemu postoji fotografski elaborat. Vasić je prokazao Milenka Živkovića kod kojega je istog dana pronađeno oružje voj-

nog porijekla ali o tome nema ni riječi. Danas je Vasić lojalan građanin Republike Hrvatske i jedan od rukovoditelja pošte u Vukovaru. Tereti ga se također da je prijetio smrću Smilji i Ratku Beriću. Zastupnik Glavaš je opovrgnuo da je naredio njihovo zlostavljanje, a napose njihove kćeri - novinarku Snježanu. Kada je počelo granatiranje hrvatskih gradova i sela potonja je pisala angažirane huškačke tekstove protiv Hrvatske u beogradskoj „Politici“ ali to nije

HDZ nije ni na koji način utjecao ili sudjelovao u pokretanju kaznenog postupka.

opravdanje što je ona pretučena. Pretučenu novinarku doveli su u Sekretarijat za narodnu obranu, a ja sam je zadržao i osobno zaštitio, odmah pozvao policiju i u tih 15 minuta nitko je nije dimuo u prostorijama Sekretarijata, nastavlja Glavaš. Ne ukazuje li to da se radi o politički montiranom procesu, pita zastupnik? Kaže kako se u ratno vrijeme o njemu širio mit da je nemilosrdan zapovjednik obrane Osijeka koji jede srpsku djecu, hoda s krvavim nožem u zubima i zakleti je ustaša koji će pobiti svu srpsku nejač, zarobljenim vojnicima živima derati kožu. Glavaš tvrdi da bi i danas stvarao takav mit o sebi i bilo kojem vojniku i zapovjedniku na istoku Hrvatske ne zato što je mazohist nego zato ako bi to zatrebalo i bilo u interesu eventualno napadnute Hrvatske. U vojno-obrambenom smislu u to vrijeme bili smo šaka jada. Tada smo slike hrvatskih vojnika koji su fotografirani u zelenilu dvorišta Županije Osječko-baranjske slali u medije sa popratnim tekstom kako naši dobro naoružani momci drže položaje s bestrzajnim topovima i čekaju neprijatelja. Sve je to bio dio naše promidžbe i obrane dopustive u takvim teškim ratnim okolnostima, zaključuje Glavaš. Nije se, međutim, nadao da će ga hrvatska vlast optužiti na temelju iskaza vojnika JNA i četničkih rezervista iz Beograda, ali smatra da to sada odgovara politici Ive Sanadera i zbog

toga je, kaže, spreman odgovarati i na optužbe tipa „tukli su me neki vojnici, a posebno jako kada je dolazio Glavaš“.

Pozvana policija i istražni sudac

Glede iskaza da je izvjesnom Čedomiru Vučkoviću zatočenom u garažama Sekretarijata naloženo da popije solnu kiselinu, a zatim je ubijen i da je on to prikrilo, zastupnik Branimir Glavaš navodi da je tog dana doista ubijen jedan muškarac, a tijelo je vidio kada je čuo pucanj i istrčao u dvorište. Nakon svega pozvali su policiju i istražnog suca na uviđaj, a u trenutku dok se provodio uviđaj istom je u prolazu nazočio i njegov nadređeni - predsjednik Regionalnog kriznog štaba za Slavoniju i Baranju. Glavaš opovrgava da je naručio to ubojstvo i pita: „zar bih zvao nadležna državna tijela na uviđaj da mi je bio cilj prikrivati mučenja i ubojstva“. U to vrijeme bila je ustrojena i opće poznata vojna i politička hijerarhija, ali nije onakva kakvu je gospodin Faber servirao gospodinu Mladenu Bajiću. Interesira ga vjerodostojnost svjedoka (Krunoslava Fehira) koji tvrdi da je osobno pucao u Čedomira Vučkovića, nazočio ubojstvu dr. Kutlića i pokušaju ubojstva Radoslava Ratkovića, a sve organizirao i zapovjedio Branimir Glavaš. Odbacio je optužbu da je izdao naredbu za ubojstvo spomenutog muškarca u garaži Sekretarijata te primijetio kako gospodina Fabera nije zanimalo ono što ne može prikačiti Glavašu.

U nastavku zastupnik Glavaš je zastupnicima pokazao tzv. križaljku smrti iz koje je sve vidljivo. Zna se, kaže, tko je odgovoran za ubojstvo jednog rezerviste JNA u dvorištu policije, zatim za pokolj sedam srpskih civila, ali i dva hrvatska policajca 1. kolovoza 1991. u Sarvašu. Tvrdi da linija odgovornosti za ta ubojstva ne vodi prema njemu nego prema njegovom nadređenom ili prema nekom drugom te da je zato istraga zabranjena tada kao i danas. Uvjeren je kako se svi nerazjašnjeni zločini žele prikačiti njemu, suda se ne plaši ali isto tako ne želi snositi odgovornost pa čak ni

sumnju javnosti za nešto što nije učinio. U zlu koje mu je montirano veseli ga činjenica što će mu se omogućiti da iznese svoj iskaz pred istražnim sucem o svim okolnostima kojima se 15 godina zagađuje medijski prostor. U 8 ili 9 mjeseci istrage nikada, kaže, nije pozvan na obavijesni razgovor osim u jednom momentu (u prosincu lani) ali je taj razgovor kratko trajao. Ponovio je svoju spremnost da se odmah odazove pozivu istražnog suca i odgovori na sva postavljena pitanja te najavio svoje sudjelovanje i u pojedinačnoj raspravi.

Sobzirom na težinu optužbi zastupnik Glavaš bi se trebao boriti za svoju šansu pred sudom.

Josip Đakić (HDZ) drži da je netočan navod da se Vlada RH u vrijeme Ivice Račana ponašala umjerenije i osjetljivije prema hrvatskim braniteljima, te pozvao zastupnika Glavaša da se prisjeti svojih istupa samo šest mjeseci prije ove rasprave. Dodao je zatim da je Račanova Vlada proganjala hrvatske branitelje.

Nije riječ o montiranom političkom procesu

U nastavku stavove Kluba zastupnika HDZ-a prenio je Vladimir Šeks. Odmah je odbacio tvrdnju da je riječ o montiranoj političkoj tvorevini i montiranom političkom procesu koje je po naredbi HDZ-a pripremala policija i Državno odvjetništvo, odnosno glavni državni odvjetnik. Isto tako zaniijekao je da za to postoji uzročna veza političkog razlaza Branimira Glavaša i HDZ-a te rezultata lokalnih izbora u Osijeku i Osječko-baranjskoj županiji. Na Glavaševu konstataciju o neuvjerljivosti dokaza koji su predloženi u zahtjevu za pokretanje istrage protiv njega, Vladimir Šeks odgovara da se Klub zastupnika HDZ-a u to neće upuštati jer ovo nije sudnica niti policijsko saslušanje. Nema, kaže, nikakvih spoznaja i informacija da je 1991. Glavaš u bilo kojem obliku i na bilo koji način bio povezan ili bio odgo-

voran po bilo kojoj osnovi za sumnje kojim ga se tereti u zahtjevu za pokretanje kaznenog postupka. Ne dopušta mu, međutim, da se služi objedima kojim pokušava sijati iluziju da se radi o političkoj odmazdi i konstruiranom političkom procesu protiv njega. Rekao je kako je cijenio i cijeni ulogu koju je gospodin Glavaš imao u Domovinskom ratu i obrani Osijeka, Slavonije i Hrvatske i za ništa ga nije teretio niti sumnjičio jer nije imao dokaze niti razloge za to. Upozorio je, međutim, zastupnika Glavaša da ne može iznoseći svoje argumente istovremeno iznositi konstataciju tipa da je on, Šeks, kao njegov nadređeni kriv za nešto odnosno da je vidio ubijenog čovjeka na uviđaju. Zaključujući raspravu rekao je da HDZ nije ni na koji način utjecao ili sudjelovao na pokretanje kaznenog postupka. To je isključivo stvar pravosuđa, a nikako nije stvar politike, ponajmanje HDZ-a. Budući da je zastupnik Glavaš izjavio da bi mu bila čast pred istražnim sucem iznijeti svoju obranu, Klub zastupnika HDZ-a će u skladu sa svojim mišljenjem o ovom i sličnim slučajevima prihvatiti stajalište Mandatno-imunitetnog povjerenstva, zaključio je gospodin Šeks.

U ponovnom istupu **Branimir Glavaš (nezavisni)** iznio neke detalje tj. imena nekih osoba koji po njemu jasno i utemeljeno aludiraju na to da HDZ i nekolicina ljudi iz te stranke stoji iza svega, dok je njegov stranački kolega mr. sc. **Vladimir Šišljagić** ustvrdio da se radi o politički iniciranom i montiranom političkom procesu.

U nastavku dr. sc. **Milorad Pupovac** rekao je da će Klub zastupnika SDSS-a glasovati za skidanje imuniteta zastupniku Glavašu bez ikakve prethodne presumpcije, a isto će učiniti i Klub zastupnika HSL-a, poručila je **Đurđa Adlešić**. U normalnim političkim okolnostima skidanje imuniteta zastupniku trebala bi biti tehnička odluka u Hrvatskom saboru jer bi pred zakonom trebali biti svi jednaki. Stoga je ponovila da će HSL-a glasovati za skidanje imuniteta zastupniku Glavašu bez prejudiciranja njegove krivice. Nažalost, cijeli je slučaj ispolitiziran jer se raspravljalo

čak o tome bi li do toga uopće došlo da je zastupnik Glavaš iz vladajuće stranke, što se radilo do sada dok je Glavaš bio u HDZ-u itd. Ako ostanu ta pitanja bez odgovora tada se ruši vjerodostojnost našeg pravosuđa, a o tim bi se pitanjima morala očitovati i Vlada. U ime Kluba Adlešić je uputila poziv Državnom odvjetništvu i nadležnim državnim institucijama da profesionalno obave svoj posao bez politizacije i bez političkih pritisaka. Ovo je prilika da se dozna istina o tome što se događalo u Osijeku i da taj grad prestane biti grad slučaj, a napose u politički neopterećenom procesu doznamo je li zastupnik Glavaš žrtva ili krivac.

Glavaš je medijski osuđen, a u toj kampanji bez ičije zaštite, to je samo narušavalo tijek istrage i pripremalo atmosferu prema kojoj se na svaki način mora naći krivac.

Još od vremena kada je krenula inicijativa za osnivanje Haaškog suda Klub zastupnika SDP-a zauzeo je principijelni stav da je potrebno istražiti, utvrditi, procesuirati i individualizirati sve ratne zločine, rekao je **Josip Leko**. Okolnost da se ovdje radi o zahtjevu državnog odvjetnika da se jednom zastupniku Hrvatskoga skine imunitet radi pokretanja kaznenog postupka bitna je politička i pravna činjenica, posebno zato jer je do tog zahtjeva došlo autonomno od nadležnih nezavisnih tijela pravne države. Naglasio je potrebu davanja valjanih odgovora na kronologiju događaja vezanih za zahtjev za otvaranje istrage za skidanje imuniteta zastupnika, a zaključujući svoj istup naglasio da će Klub u interesu hrvatske javnosti i gospodina Glavaša glasovati za skidanje imuniteta spomenutom zastupniku. Za **Peru Kovačevića (HSP)** netočan je navod da je zahtjev za skidanje imuniteta zastupniku Glavašu podnio državni odvjetnik, jer je to učinilo Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu. Stvarno i

mjesno nadležno je Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku, a ne Zagreb, upozorava Kovačević, a nadovezujući se **Branimir Glavaš** je primijetio da do ovog zahtjeva nije došlo autonomno nego po političkoj direktivi.

U kontekstu ove političke rasprave, a on je negativan, teško je razlučiti bitne stvari, rekao je **Ante Markov** u ime Kluba zastupnika HSS-a. Činjenica da se cijela ova situacija pokrenula onoga časa kada je gospodin Glavaš izašao iz HDZ-a govori o spomenutom kontekstu i stvaranju neprihvatljivih okolnosti za koje najveći teret mora snositi vladajuća stranka. Klub drži da politička odgovornost u ovom času mora biti iznad bilo kojeg pojedinca i političke stranke.

Omogućiti organima vlasti da rade svoj posao

Iako joj je bilo zanimljivo slušati uvodno izlaganje zastupnika Glavaša dr. sc. **Vesna Pusić** smatra da je ono bilo posve irelevantno i nevažno za odluku koju treba donijeti Hrvatski sabor. Ta se odluka ne temelji na sudu saborskih zastupnika o tome je li njihov kolega kriv ili nije kriv već je na parlamentu da omogući pravosudnim organima vlasti u Republici Hrvatskoj da rade svoj posao. Istupajući u ime Kluba zastupnika HNS-a primijetila je da Branimir Glavaš nije dobro učinio kada je iskoristio dugačkih četrdeset minuta za svoj govor u Hrvatskom saboru jer iz tog govora jedino može zaključiti da je bio na previše mjesta gdje se ubijalo i previše zna detalja o previše ubojstava. Nije primjereno u Saboru diskvalificirati svjedoke jer se to radi u sudu, a na upite nekih u raspravi zašto ovaj postupak nije ranije pokrenut odgovara- „to što postupak dosad nije pokrenut, ne znači da ga sada ne treba pokrenuti“. S obzirom na težinu optužbi zastupnik Glavaš bi se trebao boriti za svoju šansu pred sudom, a Klub zastupnika HNS-a svakako će glasovati da mu se takva šansa pruži i prema tome glasovat će za skidanje imuniteta.

Na konstataciju zastupnice da je na Hrvatskom saboru da omogući organima vlasti u Hrvatskoj da rade svoj posao

odgovorio je mr. sc. **Vladimir Šišljagić (novisni)**. Na parlamentu je da utvrdi o svakom zahtjevu koji pristigne od Državnog odvjetništva je li on utemeljen na zakonu. U protivnom članak 75. Ustava i Poslovnik Hrvatskoga sabora gube smisao. Na navod zastupnice da joj se iz govora zastupnika Glavaša čini kako je bio na previše mjesta na kojima se ubijalo, Šišljagić odgovara da je i on 1991. i 1992. bio na mnogim mjestima diljem Hrvatske na kojima se nažalost ubijalo. Za **Ivana Drmića (nezavisni)** netočan je navod da se zastupnik Glavaš skriva iza svog imuniteta i Domovinskog rata. Niti jednom riječju gospodin Glavaš se nije pozvao na svoj imunitet, kao što nije pozvao zastupnike da glasuju protiv skidanja njegovog imuniteta, i nije se skrivao iza Domovinskog rata. U uvodnom je izlaganju, kaže, samo prikazao tijek stvari i što je dovelo do montiranog političkog procesa. Drmić smatra da je Glavaševo pravo i dužnost bila da upozna zastupnike i hrvatsku javnost kako je vladajuća stranka zlorabeći Državno odvjetništvo dovela do toga da se ova točka nalazi na dnevnom redu Sabora i na raspravi.

Ovdje je traženje istine i pravde maska za pranje vlastite savjesti kojom se maskira podzemna bitka za politički izgubljenom Slavonijom.

Za Klub zastupnika HSP-a ovo nije tek obično pravno pitanje, a da nije ni tehničko pitanje pokazuje činjenica da su se za raspravu prijavili gotovo svi klubovi zastupnika i ogroman interes hrvatske javnosti, rekao je **Anto Đapić**. Ono što se radilo za opće nacionalni interes Hrvatske ne može i ne smije biti predmetom najbrutalnijih političkih obračuna. Došli smo u situaciju kada će se odlukom Sabora najvjerojatnije skinuti imunitet zastupniku Glavašu, a istodobno nije nitko procesuiran od suprotne strane u ratu za smrt više od tisuću civila u Osijeku, upozorava Đapić. Drži kako

se ne treba šutke pomiriti s tim da, glede slučaja o kojem se vodi rasprava, nema iznimnih političkih elemenata. Posljednjih devet ili deset mjeseci (otkako je formirana gradska i županijska vlast u Osijeku i Osječko-baranjskoj županiji) koincidira s nevidenom, prije svega, medijskom kampanjom protiv zastupnika Glavaša. Niti jedna od brojnih udruga za zaštitu ljudskih prava u Hrvatskoj nije našla za shodno da u devet mjeseci te medijske kampanje stane u obranu Glavaša konstatacijom da je čovjek nevin sve dok mu se ne dokaže krivica. Zastupnik Glavaš je medijski osuđen, a u toj kampanji bez ičije zaštite sve je to narušavalo tijekom istrage i pripremalno atmosferu prema kojoj se na svaki način mora naći krivac, upozorava Klub. Glavašu se zamjera da kompromitira svjedoke, a neki od njih davali su izjave i intervju kao velike medijske zvijezde čime su praktički otvorili javni linč i progon generala HV-a, peterostrukog saborskog zastupnika i višegodišnjeg župana. Kaže kako u ovom procesu Klub prepoznaje elemente klasičnog političkog procesa. Zaključujući istup Đapić je naglasio kako mnogi protivnici naše države i Domovinskog rata sada mogu sijati od zadovoljstva i sreće, ali HSP zasigurno neće, i uvjeren je da će Glavaš dokazati svoju nevinost. Klub neće glasovati za skidanje imuniteta zastupniku Glavašu jer to ne smatra tek pravnim nego političkim pitanjem.

Uslijedila je pojedinačna rasprava. Za **Peru Kovačevića (HSP)** postoji puno pravnih manjkavosti koje je trebalo otkloniti prije ove rasprave. Smatra npr. nedopustivim da se predsjedniku Hrvatskoga sabora upućuje zahtjev Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu putem Državnog odvjetništva Republike Hrvatske jer je prema Zakonu o državnom odvjetništvu i Zakonu o sudovima stvarno i mjesno nenadležan. Zbog brojnih procesnih, ali i suštinskih nedostataka pokrenutog zahtjeva za skidanje imuniteta (npr. glede zapovjedne odgovornosti o čemu je iscrpno govorio) Kovačević neće, kaže, podržati skidanje imuniteta zastupniku Glavašu.

Površan pristup

U kraćem istupu dr. sc. **Slaven Letica (nezavisni)** govorio je o osobnim rezervama u odnosu na zahtjev za skidanje imuniteta zastupniku Glavašu. Više je razloga zbog kojih je državni odvjetnik trebao uz najveću moguću odgovornost pristupiti ovom spisu, ali je njegov pristup kao i obično, bio površan za Hrvatski sabor i za nadležno radno tijelo koje je razmatralo zahtjev. Tu zastupnik, prije svega, misli na njegovu odluku da oduzme mjesnu nadležnost za ovaj spis Županijskom državnom odvjetništvu u Osijeku što je dodatna stigmatizacija tog grada i tamošnjeg pravosuđa. Mišljenja je da bi u novim okolnostima Državno odvjetništvo RH moralo ponuditi jednu dugoročnu strategiju nošenja sa zločinačkim naslijedom iz agresije na Hrvatsku, ali dosad nije podnijelo niti jednu kaznenu prijavu protiv nosilaca zločinačkih projekata niti ima nakanu to učiniti, kaže Letica. Hrvatski bi sabor trebao imenovati skupinu promatrača u ovom procesu, a ista bi obavještavala Sabor o tijeku procesa. Spomenuta površnost ukazuje da nemamo nikakvog razloga vjerovati da se radi o procesu koji će garantirati pravedno suđenje, a zastupnik Letica vjeruje da će imati višestruko negativne posljedice na buduće procese jer nakon ovog procesa u torbi Carle del Ponte o dokumentaciji vezanoj za neprocesuirane procese stoje još neki slučajevi - Sisak, Petrinja i drugi. Sve je to razlog da se svemu priđe kao procesu koji nije rutinske naravi i koji se neće svesti tek na politiziranje nego na ozbiljno shvaćanje važnosti hrvatske pravne države, a napose povijesne i društvene odgovornosti prema Osijeku u kojem je 1200 ljudi dalo svoj život.

U vrijeme osječkih događaja i u godinama nakon toga isti je politički svjetonazor bio na vlasti i držao sve mehanizme vlasti pa tako i pravosudne u svojim rukama, primijetila je **Vesna Škare-Ožbolt (DC)**. Umjesto formalne Ustavom propisane trodiobe vlasti stvarno i praktički se provodilo tzv. jedinstvo vlasti. Prisjećajući se atmosfere i stanja sigurnosti u vrijeme rata u Osijeku, zastu-

pnica je konstatala da je policija u tadašnjem ozračju podnijela veliki broj kaznenih prijava protiv poznatih i nepoznatih počinitelja radi napada na život i tijelo građana, uključujući i prijave zbog brojnih pokušaja ubojstva. Usporedi li se, međutim, broj prijava s brojem istraga, a posebno s brojem suđenja dolazi se do zanemarivog broja reakcija tadašnjih pravosudnih tijela. Za takvo ozračje u Slavoniji znala je sebična državna vlast i ljudi koji su tada bili, a i danas jesu na istaknutim dužnostima. Pravnici, istražni suci i kriminalisti znaju da protekom vremena ne nastaju novi dokazi, naprotiv uništavaju se i na druge načine nestaju. U slučaju o kojem se sada vodi rasprava novost je političko razilaženje ljudi koji su u vrijeme osječkih događaja i godinama nakon toga bili politički istomišljenici i bliski na osobnoj razini. Primijetila je da je gospodin Šeks u vrijeme osječkih događaja i godinama nakon njih uvijek bio u vrhu vlasti, dapače na dužnostima na kojima je trebalo znati za takve događaje. Ako je zastupnik Glavaš ili bilo tko drugi u sabornici utemeljeno sumnjiv kao počinitelj kaznenog djela tada valja provesti istragu i suđenje, kaže Škare-Ožbolt, i odmah dodaje da suđenjem Glavašu ljudi iz ondašnjeg i sadašnjeg vremena pokušavaju prati vlastitu savjest. Ovdje je traženje istine i pravde maska za pranje vlastite savjesti ali i maska kojom se maskira podzemna bitka za politički izgubljenom Slavoniji, ustrajala je zastupnica te ustvrdila da će javnost zasigurno podržati istragu jer joj je u interesu da se stvari razjasne, ali će ova vlast ostati građanima dužna odgovor na pitanje što se sve ove godine radilo. Bude li se vodila odgovorna i profesionalna istraga, odgovor na ta pitanja moglo bi dati Državno odvjetništvo, ali i sud. Za utvrđivanje istine o osječkim događajima iz 1991. s pravom i razlogom se može reći bolje ikada nego nikada, a Hrvatska kao pobjednik u Domovinskom ratu mora dati priliku da se utvrdi istina o zbivanjima 1991. u Osijeku i tko je za te zločine individualno kriv.

Reagirajući na dio njezinog izlaganja u kojem ga spominje, **Vladimir Šeks**

napomenuo je da zastupnica ružno insinuirala kada zločesto podsjeća na njegove funkcije u proteklih 15 godina, a sve u kontekstu skidanja imuniteta zastupniku Glavašu.

Bit zastupničkog imuniteta

Svoj je istup mr. sc. **Miroslav Rožić (HSP)** počeo pojašnjenjem instituta zastupničkog imuniteta. Zastupnički imunitet je neodvojiv od mandata zastupnika i nije nikakav njegova posebna povlastica, no u Hrvatskom saboru odnosno Mandatno-imunitetnom povjerenstvu postoji, kaže, nepisano pravilo da se neće oduzimati imunitet zastupnicima po privatnim tužbama, ali hoće po zahtjevu Državnog odvjetništva. S tim u vezi Rožić upozorava na europske standarde gdje je oduzimanje imuniteta presedan, ne može se lako pronaći u praksi

Oduzimanje imuniteta je presedan i ne može se lako pronaći u praksi europskih parlamenata.

europskih parlamenata, i u pravilu se ne događa. Govoreći potom o zahtjevu za odobrenje pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Glavaša ustvrdio je da likvidaciju 30-tak nedužnih civila nije moguće sakriti niti u višemilijunskom gradu kakav je npr. New York, a jednako tako niti u bosanskim zabitima (npr. Buhine kuće i Križanjčevo selo) gdje su izvršeni ratni zločini nad Hrvatima u BiH. Isto tako gotovo je nemoguće u gradu kao što je Osijek sakriti takav ratni zločin i upravo zato ne vjeruje da je tako nešto otkriveno tek lani, a još manje vjeruje da je tek prošle godine otkrivena navodna odgovornost za to Branimira Glavaša. Duboko je uvjeren da se u slučaju gospodina Glavaša radi o politički montiranom postupku. S obzirom da zastupnički imunitet postoji zato da bi se zastupnika zaštitilo od političkog progona zloporabom kaznenog postupka, drži da je obveza svakog zastupnika Hrvatskoga sabora koji nije uvjeren u Glavaševu krivicu da glasuje

protiv oduzimanja imuniteta Glavašu, zaključio je Rožić.

Na stupu srama

Proglasiše me gospodarem života i smrti, sucem, policajcem i egzekutorom, a Osijek koji sam branio nazvaše gradom slučaja, zonom sumraka i gradom u kojem nije bilo ni „P“ od pravne države, po direktivi mojih stranačkih prijatelja razapet sam na stup srama - rekao je **Branimir Glavaš**. Kaže da su ga proglasili ratnim zločincem i krivim za sve smrti u Osijeku, odnosno ono što se loše događalo kroz ratne godine, a on je jedan od hrvatskih branitelja koji su branili taj grad. Danas, međutim, mnogi koji su ubijali Osijek slobodno šecu Hrvatskom i izvan nje, a njega se proglašava ubojicom. A u tom gradu sumraka kako se nazivao Osijek, pravna je država funkcionirala i nije dozvolila da Osijek postane zona sumraka, upozorava Glavaš. S tim u vezi podsjeća da je za vrijeme rata na Vojnom sudu u Osijeku pravomoćno presuđeno i riješeno 2000 predmeta, više od 2000 osoba pravomoćno je osuđeno za različita kaznena djela od čega je pravomoćno okončano 255 predmeta zbog kaznenih djela protiv života i tijela, od toga 205 predmeta kaznenih djela dovršenih ubojstava. Na sudu su izricane kazne zatvora i do 20 godina, a zastupnik kaže kako se nikada nije miješao niti se mogao miješati u rad te pravosudne institucije. Dodaje kako nije bilo suđeno ratnim zločincima koji su razarali Osijek nego optuženicima koji su nosili odoru Hrvatske vojske i koji su za svoja nedjela pravično suđeni. Dok su pripadnici HV-a u pritvoru čekali odluku o svojim protuzakonitim ponašanjima dotle je 14 tisuća pobunjenika bilo pušteno na slobodu, tj. abolirano jer je to bila stvar politike, a ne prava. Glavaš tvrdi da je postao vrlo problematičan kada je svojoj bivšoj stranci rekao ne, a zatim zajedno sa svojim prijateljima uzeo više od četvrtine glasova biračkog tijela na području Osječko-baranjske županije. Postao je problematičan i realna opasnost, pogotovo za svoju bivšu stranku kada je

pokušao žiteljima svoje županije otvoriti oči govoreći da se moraju boriti za svoje njive, sela, gradove, Slavoniju. Smatralo se ako se Glavaša proglašati ratnim zločincem i makne s političke scene da će i taj pokret tada nestati i sve će biti po starom. Pronađene su stoga problematične osobe od kojih je zatraženo da iznesu nešto što bi teško teretilo Glavaša. Za **Josipa Đakića (HDZ)** netočan je navod da gospodin Glavaš nema kome ostaviti 4. izbornu jedinicu. Glavašev stranački kolega **Ivan Drmić (nezavisni)** smatra da je zahtjev za odobrenje pokretanja kaznenog postupka protiv Glavaša politička odluka, a cijeli proces politički pripremljen. Pokušao je, kaže, na Internetu vidjeti kako su druge države koje su se suočile s agresijom postupale u ovakvim slučajevima. U susjednoj Sloveniji nedavno je objavljen film na kojem se vidi da nakon pucnja Teritorijalne obrane Slovenije kao pokošeni padaju vojnici JNA-a, ali nema nikakvih informacija o reakciji Državnog odvjetništva, njihovog parlamenta ili neke druge tamošnje državne institucije. Isto tako nije našao da su podignute optužnice u zapadnoeuropskim državama, a kada je riječ o SAD-u pronašao je samo spominjanje članka 98. koji bjanako tj. unaprijed traži zaštitu američkih vojnika u budućim ratovima, odnosno njihovo neizručivanje Međunarodnom kaznenom sudu. Sad se već čuju signali istaknutih političara vladajuće stranke u Hrvatskoj kako se razmišlja kod nas o potpisivanju tog članka. S tim u vezi Drmić moli da se isti aršin koji se koristi prema američkim vojnicima koristi i prema našim braniteljima.

Nedopustiv automatizam

Za mr. sc. **Vladimira Šišljagića (nezavisni)** nedopustivo da Hrvatski sabor kao najviše zakonodavno tijelo u državi automatizmom udovoljava baš svakom zahtjevu za skidanje saborskog imuniteta koji pristigne od Državnog odvjetništva, a da prethodno ne uđe u srž problema tj. procijeni je li zahtjev utemeljen na zakonu ili nije. Zastupnički imunitet ne može biti zaštita od

kaznenog progona za kriminal, lopovluk ili ratni zločin, a potonji se mora posebno procesuirati i u konačnici sankcionirati. U normalno uređenoj državi u kojoj funkcionira pravni sustav, a izvršna tijela vlasti i pravosuđe dosljedno provode zakone i propise mogu se dogoditi Imostroj, Liburnija, Kameningrad, Viktor Lenac itd. ali se ne može dogoditi da se naše pravosuđe ponaša pasivno i zatvara oči, da se kazneni postupci pokreću samo protiv političkih neistomišljenika i sitnih riba, a štitičnici trenutačne političke elite nastave obnašati najviše državničke dužnosti kao da se ništa nije dogodilo. Naglašava da je slučaj Glavaš tipičan primjer političkog obračuna i zlorabe institucija pravnog sustava s najviše razine državne vlasti. Nisu se birala sredstva kako bi se kompromitiralo Glavaša koji je očito postao noćna mora pojedinaca iz vrha HDZ-ove vlasti s potpuno krivom pretpostavkom da će kompromitacijom i eliminiranjem Glavaša i zastrašivanjem njegovih istomišljenika istodobno uništiti jednu zdravu građansku inicijativu slavonsko-baranjskog čovjeka čiji je temeljni cilj boljitak Slavonije i Baranje te ravnomjerni razvitak svih regija u Hrvatskoj, nastavlja Šišljagić. Zahtjev Državnog odvjetništva za skidanje imuniteta Branimiru Glavašu zapravo je završni čin političkog obračuna vladajućeg HDZ-a nakon upornih i bezuspješnih pokušaja rušenja legitimno izabrane vlasti u Osijeku i Osječko-baranjskoj županiji. Iz kronologije onoga što je prethodilo zahtjevu Državnog odvjetništva i laiku je jasno da se radi o politički motiviranim i dirigiranim radnjama pri čemu je još u proljeće lani donesena politička odluka da Glavaš mora biti kriv, tvrdi Šišljagić.

Grube su insinuacije i lažni navodi da je iz HDZ-a krenuo zahtjev za skidanje imuniteta.

Usljedili su ispravci netočnih navoda od kojih navodimo istup **Frane Matušića (HDZ)** kako se ovdje ne radi samo o netočnim navodima nego i o grubim

insinucijama i lažnim navodima poput one da je HDZ pokrenuo ovaj zahtjev za skidanjem ovog imuniteta. Nakon ovih vaših istupa HDZ je učinio dobar potez isključujući vas iz stranke, zaključio je Matušić. Netočno je da se vrh hrvatske vlasti pritiscima, prijetnjama i smjenama obračunava sa svojim neistomišljenicima, kaže **Josip Đakić (HDZ)**. Takve su se metode, kaže, mogle vidjeti na nivou Osječko-baranjske županije.

Argumenti za sumnju

Luka Bebić (HDZ) je rekao da je tijekom rata više proboravio na području Osijeka, Vinkovaca i Osječko-baranjske županije nego u rodnoj Dalmaciji i može potvrditi da u tom periodu kada je tamo odlazio, posebno na početku rata, Branimir Glavaš nije imao ovlasti da bi mogao biti odgovoran za ono o čemu je sada riječ. Uvjeren je u nedužnost Branimira Glavaša i osobno bi volio da se to potvrdi i na sudu jer riječ je o pitanju iz domena pravosuđa, a ne političkom pitanju. Do sada se raspravljalo o skidanju imuniteta još nekim visokim dužnosnicima npr. Ivanu Jarnjaku koji je pozivan na razgovor kao osumnjičenik i mogao je završiti u Haagu. Jarnjak je sve to podnio stoički kao častan čovjek koji se nije ogriješio. Osvrnuo se i na istup zastupnice Škare-Ožbolt, koja je, kaže, bila vrlo nekorektna prema predsjedniku Šeksu spominjući njegove funkcije koje je obavljao u to ratno vrijeme. S tim u vezi poručio joj je da je mogla spomenuti i svoje tadašnje funkcije te naglasio da nikada ne bi napustila HDZ da je 2000. postala potpredsjednica Sabora što je željela niti bi sada ijednu riječ rekla da je ostala na dužnosti ministrice pravosuđa. „Njezini principi mijenjaju se shodno njenoj časti koju uživa u društvu već prema položaju što ga u nekom trenutku zauzima“, rekao je Luka Bebić. Također je odbio da je sudjelovao ili bi sudjelovao u bilo kakvim političkim podvalama prema Branimiru Glavašu zbog toga što je istupio iz HDZ-a.

I meni je skidan imunitet kao i zastupniku Jarnjaku za slične stvari i oko toga također nije bilo neke velike priče, s tim

što Jarnjaku nije prijetila nikakva opasnost odlaska u Haag, replicirao je **Branimir Glavaš** naglašavajući da je nevin i da je siguran da će to i dokazati. Činjenica je da je Ivan Jarnjak saslušan kao osumnjičenik za odlazak u Haag, ali je u procesu saslušavanja dokazao da nije kriv, ustrajao je **Luka Bebić**.

Više je elemenata koji mi pružaju argumente za sumnju da se ovdje radi o političkim konotacijama cijelog slučaja, konstatirao je **Vlado Jukić (HSP)**, a zatim objasnio zašto je njegovo mišljenje o ovom zahtjevu izdvojeno u prijedlogu Mandatno-imunitetnog povjerenstva. Neobičnim je ocijenio što je zahtjev za davanje odobrenja za pokretanje kaznenog postupka protiv Branimira Glavaša došao od Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu, iako bi po logici stvari trebao doći od Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku što je uvredljivo za osječko pravosuđe i građane Osijeka. Osim toga, mediji su svih ovih mjeseci bili vrlo dobro informirani o tijeku istrage, imenima osoba vezanim uz ovaj postupak, napose svjedoka, uopće o sadržaju kaznene prijave, kaže u nastavku zastupnik. Pitanje je uopće otkuda medijima sadržaj akata i dokumenta koji se vezuju uz zahtjev koji na neki način predstavljaju službenu tajnu. Prema Poslovniku Hrvatskoga sabora, Mandatno-imunitetno povjerenstvo prije nego što predloži Saboru donošenje odluke mora provjeriti je li zahtjev upućen od nadležnog tijela, što je u ovom slučaju propustilo učiniti. Nekoliko puta se moglo čuti da postoji pravilo u Saboru po kojem se po nekom automatizmu zastupnicima skida imunitet kada se radi o zahtjevu Državnog odvjetništva. Jukić nije čuo da to pravilo postoji. S obzirom da se radi o političkom slučaju trebalo je postupiti posebno pažljivo jer se donosi politička odluka s dalekosežnim posljedicama po zastupnika Glavaša, i kako je naglasio po neke druge elemente hrvatske politike, pa i hrvatske povi-

jesti. Drži da se radi o jednom presedanu koji se dosad nije dogodio u Hrvatskom saboru pa je, kaže, bilo realno s njegove strane očekivati da će se u postupku protiv saborskog zastupnika uzimajući u obzir sve okolnosti itekako voditi računa o striktnom poštivanju procedure. Od podnošenja Prijedloga, medijskih najava cijelog slučaja pa i same sjednice Mandatno-imunitetnog povjerenstva nažalost očito se nije poštivala procedura. Za ljude koji su snajperima ubijeni na ulicama Osijeka od svojih sugrađana nitko nije poduzeo nikakve posebne postupke, a stotine kaznenih prijava nalazi se kod Državnog odvjetništva iz tog ratnog vremena (1991.). Po načelu pravednosti trebalo je sve te kaznene prijave aktivirati te obaviti na stotine razgovora s onima koji su bili agresori, a ne dopustiti im da oni obnašaju dužnosti u pravosuđu i policiji Osijeka i Slavonije i Baranje. Danas imamo slučaj Glavaš i jednu ružnu sliku o Osijeku koju Osječani nikako ne zaslužuju, ali zato s pravom očekuju istinu o Domovinskom ratu, prije svega istinu o onima koji su odgovorni za smrt više od tisuću građana tog grada.

Četiri istine o Hrvatskoj

Zastupnik dr. sc. **Miljenko Dorić (HNS)** kaže kako postoje četiri istine o Hrvatskoj. Prva je hrvatska istina koja će reći da je 1991. došlo do agresije na Hrvatsku u kojoj je 14 do 15 tisuća ljudi pobijeno i oko milijun prognano ali se često prešućuje da je bilo grešaka i s naše strane zbog kojih i dan danas ispaštamo. Europa nas je na početku držala na dlanu, poštivala, pomagala da bi nam 1992. okrenula leđa. Srpska, istina, zaboravlja da je izvršena agresija na našu državu i sve svodi na pojedinačne slučajeve ratnih zločina nad civilima Srbima, dok međunarodna istina vrlo često zaboravlja svoje greške koje je učinila u Vukovaru i mnogim drugim

mjestima. Konačno, postoji i cjelovita istina o kojoj bi se, moralo govoriti u Hrvatskom saboru, a tek nakon toga, kaže Dorić, moći ćemo se vratiti na europski put Hrvatske iz 1991. godine kada nas je Europa uvažavala i priznala kao neovisnu državu.

Netočan je navod da nas je Europa držala na dlanu zbog činjenice da smo imali embargo na uvoz oružja, rekao je **Pero Kovačević (HSP)** primijetivši još da i dandanas mnogima u Europi smeta uspostava naše države. Zbog toga su Haaški tribunal pretvorili u političko tijelo, zaključio je Kovačević. Za mr. sc. **Ivana Bagarića (HDZ)** netočan je navod da postoje četiri istine o ratu. Postoji samo jedna istina, a sve drugo je obmana i manipulacija.

Za **Peju Trgovčevića (HSP)** cijeli je ovaj proces politički instruiran i ima političku pozadinu. Stoga će, kaže, biti protiv ukidanja imuniteta zastupniku Glavašu. To je minimum koji može učiniti za jednog hrvatskog branitelja, generala i kolegu zastupnika.

Više se nitko nije javio za riječ pa je zaključena rasprava i pristupilo se glasanju.

Hrvatski sabor je većinom glasova (82 glasa za, 5 protiv, 1 suzdržan) sukladno prijedlogu Mandatno-imunitetnog povjerenstva donio Odluku kojom se utvrđuje da ne postoje ustavnopravni razlozi iz članka 75. stavak 2. Ustava za primjenu instituta zastupničkog imuniteta, te u smislu članka 75. stavka 3. Ustava daje se odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Branimira Glavaša po zahtjevu Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu, upućeno putem Državnog odvjetništva RH, zbog osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

J. Š

IZVJEŠĆE O RADU HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI U 2005. GODINI

Radu Akademije i pohvale i pokude

Hrvatski je sabor na 20. sjednici, početkom lipnja, razmotrio i prihvatio Izvješće Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u 2005. godini, što mu ga je, sukladno odredbama Zakona o HAZU, dostavila ta institucija.

Vlada Republike Hrvatske o Izvješću se pozitivno očitovala.

Izvješće daje pregled ostvarivanja programa u izdavačkoj djelatnosti, održavanju znanstvenih skupova, realizaciji istraživačkih projekata.

O IZVJEŠĆU

Desetine znanstvenih skupova, stotine znanstvenih i stručnih članaka

Izvješće je zastupnicima predstavio akademik **Slavko Cvetnić**, glavni tajnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Djelatnost Akademije u prošloj godini odvijala se u 9 razreda, 17 znanstvenih jedinica i 15 znanstvenih vijeća. Članovi Akademije objavili su više stotina znanstvenih i stručnih članaka i rasprava te predstavili brojna umjetnička djela. U organizaciji Akademije održano je 39 znanstvenih skupova, 11 svečanih sjednica, 26 predavanja istaknutih znanstvenika i umjetnika, 9 predavljanja knjiga, 35 izložbi, 9 komemorativnih sastanaka posvećenih uspomeni na preminule članove Akademije - izvjestio je, među ostalim, akademik Cvetnić.

Posebno je naglasio da je Akademija u prošloj godini raspolagala sa 68 milijuna 487 tisuća 906 kuna te upozorio da je to oko 8 milijuna kuna manje nego u 2004. godini te da će smanjenje sredsta-

va „imati dugoročne negativne posljedice za rad Akademije“.

RADNA TIJELA

Matični Odbor: Izvješće prihvatljivo

Izvješće je, u svojstvu matičnog radnog tijela, razmotrio **Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu** ocijenivši da se ono „može prihvatiti uz konstataciju da su u programskom dijelu postignuti uspjesi (u vidu izdavačke djelatnosti, znanstvenih skupova, izvedbe istraživačkih projekata), kako s obzirom na broj obuhvaćenih područja, tako i s obzirom na neke dostignute vrhunske rezultate, među kojima neke s nedvojbenim svjetskim odjekom, kao što je nastavak na objavljivanju istraživačko-izdavačkog projekta Hrvatska i Europa. Odbor drži da je prihvatljiva i financijska strana Izvješća, ponajprije u svjetlu programskih dostignuća.

RASPRAVA

Nakon što je o stajalištima matičnog Odbora izvjestio njegov predsjednik dr. sc. **Petar Selem**, a o Mišljenju Vlade Republike Hrvatske državni tajnik u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa **Dražen Vikić Topić**, riječ je dobio dr. sc. Ivo Banac, u ime **Kluba zastupnika PGS-SBHS-MDS-a**.

Akademija se mora otvoriti

Konstatirao je da su njegovi lanjski prigovori na podneseno Izvješće HAZU

urodili plodom te da je Izvješće za 2005. godinu „nešto iscrpnije, podaci su nešto pregledniji, ulazi se s nešto više ozbiljnosti u razne aspekte rada HAZU.“ No, najveći su problemi, kaže, ostali. „Akademija je ostala potpuno zatvorena ustanova, čija uprava očito ne smatra da ovom Saboru i ovoj Hrvatskoj duguje išta osim najsumarnijih informacija, posebno kad je riječ o financijskom poslovanju Akademije“, da o smislenosti rada HAZU i ne govori. U svom vrlo oštroj kritičkom osvrtu posebno je ukazao na neizbor dr. Radmana u članstvo HAZU-a te na utrošak sredstava na posebne nagrade članovima Predsjedništva Akademije za rad u tome tijelu te naknada za obavljanje drugih dužnosti, a da se ne zna „tko je sve na popisu nagrađenih ni koliki su im honorari niti za što se isplaćuju.“

Banac smatra da se „Akademija mora otvoriti, prihvatiti interni plan za reformu, napraviti reviziju i smanjiti broj članova, racionalizirati svoje troškove, razmotriti prioritete, ali ne u svojim posvećenim prostorijama, nego u javnosti.“

U pojedinačnoj raspravi, dr. sc. **Krešimir Čosić** napomenuo je da su Akademijina godišnja izvješća slična jedno drugom i da iz njih nije moguće prepoznati težišne teme kojima se bavi ta institucija i na koji način ona svoje ograničene resurse prilagođava tekućim problemima hrvatskog društva. Sa ukupno 356 znanstvenika i umjetnika u svome članstvu (od toga 145 redovitih - 101 u znanstvenim i 44 u umjetničkim razredima) Akademija raspolaze „značajnim ljudskim kapacitetom, resursom znanja, koji bi trebao u hrvatskom društvu ostavljati puno krupnije trago-

ve, puno prisutniji biti u hrvatskoj javnosti“, drži dr. Čosić. Osvrnuo se i na zabrinjavajuću prosječnu dob akademika (74 godine).

Replicirajući, dr. sc. **Mato Crkvenac** rekao je da bi u ovakvim izvješćima ponajprije trebalo biti riječi o ulozi HAZU i ostvarivanju njezinih funkcija u strukturnim izazovima Hrvatske danas - od energetike i resursa, do suvremenih nano i drugih tehnologija, do hrvatske nezaposlenosti, prezaduženosti itd.

Dr. sc. **Andrija Hebrang** ukazao je na pozitivne aspekte Izvješća. Predsjedništvo Akademije održalo je neko-

liko tematskih sjednica s vrlo aktualnom problematikom i pokazalo da zna detektirati ključne probleme u hrvatskom društvu i svoje znanstveno djelovanje usmjeriti i staviti u službu njihova rješavanja. „Akademija je vrlo kvalitetno i brzo reagirala na problem ekoloških aspekata projekta Družba Adria, silno važan u tom trenutku...“. Pohvalio je Akademijinu međunarodnu suradnju te znanstveno-istraživačku i nakladničku djelatnost. Zaključno je ocijenio da je Izvješće pozitivno, da pokazuje da Akademija ubrzanom tempom ide naprijed, prema aktualnim pro-

blemima te, uzimajući u obzir i okolnosti pod kojima radi, Izvješće svakako valja podržati.

U završnom osvrtu akademik **Slavko Cvetnić** zahvalio je svima koji su sudjelovali u raspravi te pripomenuo da Akademija svake godine izdaje knjigu Ljetopis, u kojoj je i ovaj put, na 600-700 strana odgovoreno na mnoga pitanja koja su se čula u raspravi.

U nastavku sjednice Izvješće Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti prihvaćeno je većinom glasova (68 „za“; 6 „protiv“ i 17 „suzdržanih“).

M.K.

Izbori - imenovanja - razrješenja

Nevenka Majdenić, predsjednica Odbora za izbore, imenovanja i upravne poslove predstavila je slijedeći prijedlog odluka:

- **Vladimir Štengl** izabran je za člana Odbora za financije i državni proračun.

- **Vladimir Štengl** izabran je za člana Odbora za poljoprivredu i šumarstvo.

- **Ivan Bagarić** izabran je za člana Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo.

- **Anto Bagarić** izabran je za člana Odbora za useljništvo.

Zastupnici su većinom glasova prihvatili ove prijedloge.

A. F.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
Ružica Šimunović

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Ivana Čerkez, Ana Favro, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavne i odgovorne urednice), Đurda Krmpotić, Marta Micek, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKO - TEHNIČKI UREDNIK: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: <http://www.sabor.hr>

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora